

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΤΡΙΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2013

Συντάκτες έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Γεώργιος Τρυφωνόπουλος, Δήμος Αναστόπουλος, Αγγελική Δήμα, Αγνή Αναστασιάδη, Αγγελική Δημητρακοπούλου, Κατερίνα Πανταζή, Διαμαντής Αρβανίτης

Επιμέλεια έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Συντονιστής Έργου Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.

Εγκρίθηκε: με την υπ' αριθμ. 1/2014 απόφαση του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης

Άστρος, Ιανουάριος 2014

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013»
«Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού»

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η έκθεση αυτή χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας» και ειδικότερα του έργου «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού». Εκδόθηκε στην ελληνική γλώσσα από το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού, ο οποίος ιδρύθηκε με τον Ν. 2742/1999, όπως συμπληρώθηκε με τον Ν. 3044/2002.

Η πλήρης αναφορά της παρούσας εργασίας είναι: Αργύριος Μπόγλης, Γεώργιος Τρυφωνόπουλος, Δήμος Αναστόπουλος, Αγγελική Δήμα, Αγνή Αναστασιάδη, Αγγελική Δημητρακοπούλου, Κατερίνα Πανταζή, Διαμαντής Αρβανίτης (Συντάκτες έκδοσης). 3^η Έκθεση αναφοράς υλοποίησης του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. και αξιολόγηση εφαρμογής των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού.

- Επιτρέπεται η ολική ή μερική αναδημοσίευση κειμένων και χαρτών, μόνο μετά από έγγραφη άδεια του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

[Εισαγωγή](#)

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1](#)

Η Περιοχή Αρμοδιότητας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2](#)

Οργανωτική Δομή Φορέα Διαχείρισης

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3](#)

Δράσεις ΕΠΠΕΡΑΑ

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4](#)

Παρακολούθηση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5](#)

Ενημέρωση-Ευαισθητοποίηση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6](#)

Φύλαξη

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7](#)

Παρακολούθηση εφαρμογής των όρων προστασίας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8](#)

Γραφείο Διοικητικών Υπηρεσιών

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9](#)

Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10](#)

Προβλήματα – Προοπτικές

Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση αποτελεί την τρίτη έκθεση που συντάσσει ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνας και υδροτόπου Μουστού με σκοπό την αποτύπωση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των δράσεων που υλοποιεί στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη», καθώς και την αξιολόγηση των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής για το έτος 2013.

Αρχικά, παρατίθενται ορισμένα γενικά στοιχεία της περιοχής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης αλλά και του νομοθετικού πλαισίου που την διέπει.

Ακολούθως, αποτυπώνεται η οργανωτική δομή του Φορέα (μέλη Δ.Σ., προσωπικό) και γίνεται μια σύντομη αναφορά στις αρμοδιότητες του, τόσο σύμφωνα με το Ν. 2742/1999, όσο και με την Κ.Υ.Α. 33999/2010 και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013) και ισχύει.

Εν συνεχεία, γίνεται εκτενής αναφορά στις δράσεις που περιλαμβάνονται στο εγκεκριμένο από το Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. τεχνικό δελτίο, ανά υποέργο καθώς και ο βαθμός υλοποίησης του κάθε ένα από την έγκριση του τεχνικού δελτίου έως 31/12/2013.

Τέλος, αναλύονται οι δράσεις που έχουν υλοποιηθεί σε αυτό το χρονικό πλαίσιο από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, στο πλαίσιο του ΥΠΟΕΡΓΟΥ 1 «Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας» και κλείνοντας αναφέρονται συνοπτικά τα διοικητικά προβλήματα του Φορέα.

Κεφάλαιο 1

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού ιδρύθηκε με τους Νόμους 2742/1999 (ΦΕΚ 207Α/7-10-1999) και 3044/2002 (ΦΕΚ 197Α/27-08-2002), με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Η συγκρότηση του παρόντος Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης προκύπτει από την υπ' αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013), όπως ισχύει.

Ο Φορέας διοικείται από 11μελές Δ.Σ. που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕ.Κ.Α. και αποτελείται από εκπροσώπους υπουργείων, της αυτοδιοίκησης, τοπικών φορέων και περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Στην περιοχή του Πάρνωνα υπάρχουν περισσότεροι από 20 τύποι οικοτόπων. Μερικοί από αυτούς είναι μοναδικοί ή ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως είναι οι εκτεταμένες δασικές εκτάσεις με μαύρη πεύκη, τα δάση με δενδρόκεδρο στη Μονή Μαλεβής, οι καστανέωνες στην Καστάνιτσα, η λιμνοθάλασσα Μουστού νότια του Άστρους, η χαράδρα του Δαφνώνα κ.ά.

Οι σημαντικότερες περιοχές στον Πάρνωνα είναι οι α) υγροτοπικές ζώνες και οι εκτάσεις με δενδρόκεδρους (πυκνές συστάδες και θαμνολιβαδικές εκτάσεις) β) εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές για την χλωρίδα, οι οποίες είναι αποκλειστικά θαμνολιβαδικές εκτάσεις και γ) οι κορυφές του όρους Πάρνωνα οι οποίες εκτός από θαμνολιβαδικές εκτάσεις περιλαμβάνουν και χορτολιβαδικές εκτάσεις σε ένα μικρό οροπέδιο.

Ο Υγρότοπος Μουστού περιλαμβάνει τους επιμέρους υγροτόπους που παλαιότερα συνδέονταν μεταξύ τους:

- Λιμνοθάλασσα Μουστού
- Χερονήσι (παλιά κοίτη του Βρασιάτη κοντά στον ομώνυμο λόφο)
- Έλος των Κάτω Βερβένων, βόρεια του Παραλίου Άστρους

Και οι τρεις υγρότοποι έχουν σχηματιστεί από την δράση των ποταμών Τάνου και Βρασιάτη και από υπόγεια νερά (καρστικές πηγές). Οι ποταμοί φέρνουν πολλά φερτά, λόγω των μεγάλων κλίσεων των ανατολικών πλαγιών του Πάρνωνα. Τα φερτά δημιούργησαν δέλτα με τις αποθέσεις τους από τα οποία απέμειναν οι σημερινοί υγρότοποι. Η λιμνοθάλασσα του Μουστού δέχεται γλυκά νερά από πηγή και θαλασσινό νερό από το κανάλι. Στην περιοχή φωλιάζουν ορισμένα προστατευόμενα είδη υδρόβιων και στρουθιόμορφων πουλιών αλλά η περιοχή είναι σημαντική κυρίως για την διαχείριση και τη μετανάστευση. Η περιοχή είναι επίσης σημαντική για την βίδα, ένα είδος πρόσφατα και αποτελεί έναν απομονωμένο βιώσιμο πληθυσμό. Επίσης στην περιοχή του Μουστού και στις γύρω ρεματιές εντοπίζεται το τσακάλι, το οποίο απειλείται με εξαφάνιση στην Ελλάδα και τον ευρωπαϊκό χώρο γενικότερα.

Ο δρυπώδης άρκευθος (*Juniperus drupaceae*) είναι ένα ασιατικό είδος με μοναδική περιοχή εξάπλωσης στην Ευρώπη τις βόρειες πλαγιές του Πάρνωνα. Λόγω της μοναδικότητάς του προστατεύεται σε όλες τις περιοχές εξάπλωσής του.

Στις σημαντικές ζώνες περιλαμβάνονται επίσης και εκτάσεις με ορθοπλαγιές και πλαγιές με πολύ μικρή δενδρώδη ή θαμνώδη κάλυψη, όπως είναι αυτές στην χαράδρα της Έλυνας. Οι εκτάσεις αυτές είναι πολύ σημαντικές καθώς περιλαμβάνουν τέσσερα στενά ενδημικά είδη της χλωρίδας, που απαντούν μόνο σ' αυτήν την περιοχή, και πολλά είδη σπάνιων χασμόφυτων.

Το σημαντικότερο στοιχείο της προστατευόμενης περιοχής είναι η σπάνια και στενά ενδημική χλωρίδα της, η οποία πρέπει να διατηρηθεί και να προστατευτεί από τον Φορέα Διαχείρισης.

Περιοχές NATURA 2000

Η Προστατευόμενη Περιοχή καταλαμβάνει έκταση 1.140.892 στρέμματα και περιλαμβάνει έξι περιοχές που περιλήφθηκαν στον Επιστημονικό Κατάλογο εκ των οποίων οι πέντε εντάχθηκαν στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο "NATURA 2000" (συμβολίζονται με *) (ΕΖΔ: Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, ΖΕΠ: Ζώνες Ειδικής Προστασίας Ορνιθοπανίδας) και μία Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (ΣΠΠΕ) της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.

- ΕΖΔ - Λιμνοθάλασσα Μουστού (κωδικός: GR 2520003)*
- ΕΖΔ - Μονή Ελώνης και Χαράδρα Λεωνιδίου (κωδικός: GR 2520005)*
- ΕΖΔ - Κορυφές όρους Πάρνωννα και περιοχή Μονής Μαλεβής (κωδικός: GR 2520006)*
- ΕΖΔ - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα & Περιοχή Μονεμβάσιας (κωδικός: GR 2540001)*
- ΖΕΠ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 2540007)*
- ΣΠΠΕ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 123)
- Όρος Οριώντας (κωδικός: GR 2520004)

Οι περιοχές Natura 2000 που συμπεριλαμβάνονται στα όρια του Φορέα Διαχείρισης καταλαμβάνουν έκταση 596.034 στρέμματα.

Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής

Η προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού θεσμοθετήθηκε το φθινόπωρο του έτους 2010 με την έκδοση της Κ.Υ.Α. 33999/6.09.2010 (Φ.Ε.Κ. 353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013) και ισχύει, με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά. Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερωνθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωννα-υγροτόπου Μουστού» (η οποία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του παρόντος) η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει τις εξής ζώνες προστασίας του Ν. 1650/1986:

Α. Περιοχές Απόλυτης προστασίας της Φύσης: εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικότοποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή της άγριας πανίδας, εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας.

α. Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής (2.Ι): πρόκειται για την περιοχή γύρω από τη Μονή Μαλεβής και κυρίως νότια αυτής. Εδώ απαντά ένα από τα πιο αξιόλογα δάση με δενδρόκεδρο, όπου έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ. 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί "Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης".

β. Υγρότοπος Μουστού (2.II): φιλοξενεί πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδροβίων πουλιών. Επιπλέον, είναι ο σημαντικότερος και ο μόνος αξιόλογος μεγέθους υγρότοπος στην ανατολική Πελοπόννησο και ο πρώτος που συναντούν προς το βορρά τα μεταναστευτικά πουλιά που ακολουθούν τις ανατολικές ακτές της Ελλάδας.

Σε αυτές τις περιοχές επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα και καμία ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει χαρακτήρα περιστασιακής ή μόνιμης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον.

Β. Περιοχές προστασίας της Φύσης: πρόκειται για εκτάσεις οικολογικής ή βιολογικής σημασίας, στις οποίες προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από δραστηριότητες και επεμβάσεις που είναι δυνατό να μεταβάλλουν ή να αλλοιώσουν τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Στην προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού περιλαμβάνονται οι παρακάτω:

α. Δάση Δενδρόκεδρου Πραστού (3.I): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τον Πραστό πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

β. Δάση Δενδρόκεδρου Αγίου Βασιλείου-Πλατανακίου (3.II): Το κύριο χαρακτηριστικό και των δύο αυτών περιοχών είναι η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

γ. Δάση Δενδρόκεδρου Παλαιοχωρίου (3.III): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

δ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Κορυφών Πάρνωννα (3.IV): Πρόκειται για μια μεγάλη, επιμήκη περιοχή με υψόμετρο άνω των 1.500μ., που περιλαμβάνει την κύρια κορυφογραμμή του Πάρνωννα, από τις κορυφές Μαλαβάζο (1.503 μ.) και Μεγάλη Τούρλα (1.935 μ.) στα βόρεια μέχρι την κορυφή Μαδαρή (1.685 μ.) στα νότια. Περιλαμβάνει σπάνια ενδημική χλωρίδα.

ε. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Μαζιάς-Κοντολινάς (3V): Πρόκειται για μόνιμο Καταφύγιο Άγριας Ζωής με σημαντική πανίδα και χλωρίδα, και ένα φαράγγι ιδιαίτερου κάλλους.

στ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Αγίου Ιωάννη-Ορεινής Μελιγούς (3V.I): Περιοχή ιδιαίτερα σημαντική για την χλωρίδα.

ζ. Περιοχή Χαράδρας Δαφνώννα και Μονών Ελώνης και Σίντζας (3.VII): Περιοχή με μεγάλη γεωμορφολογική αξία και ιδιαίτερα σημαντική για τη χλωρίδα της. Εδώ φυτρώνουν μερικά πολύ σπάνια είδη φυτών και είναι έντονη η παρουσία ορισμένων βραχύφιλων ειδών πουλιών και αρπακτικών.

η. Υγρότοπος Μουστού (4.1): Περιμετρικά της Περιοχής Απολύτου Προστασίας εκτίνεται η ζώνη Προστασίας του Υγροτόπου Μουστού, περιοχή ύψιστης σημασίας για την διατήρηση του υγροτόπου.

Επιτρέπονται αρκετές υφιστάμενες δραστηριότητες, οι οποίες δεν έχουν αρνητικές επιδράσεις στην προστατευόμενη περιοχή.

Γ. Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων: Επιμήκειες περιοχές προστασίας κατά μήκος των ρεμάτων Δαφνώννα, Βρασιάτη και Τάνου και εκατέρωθεν των όχθων τους πλάτους 50 μέτρων.

Δ. Οι υπόλοιπες εκτάσεις εκτός των περιοχών Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, των Περιοχών Προστασίας της Φύσης, της ζώνης Προστασίας Μουστού και των περιοχών με

εγκεκριμένο σχέδιο πόλης: Πρόκειται για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο δεν εμπίπτει στην παραπάνω ζωνοποίηση. Περιλαμβάνει οικισμούς ή χωριά με ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον, λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου.

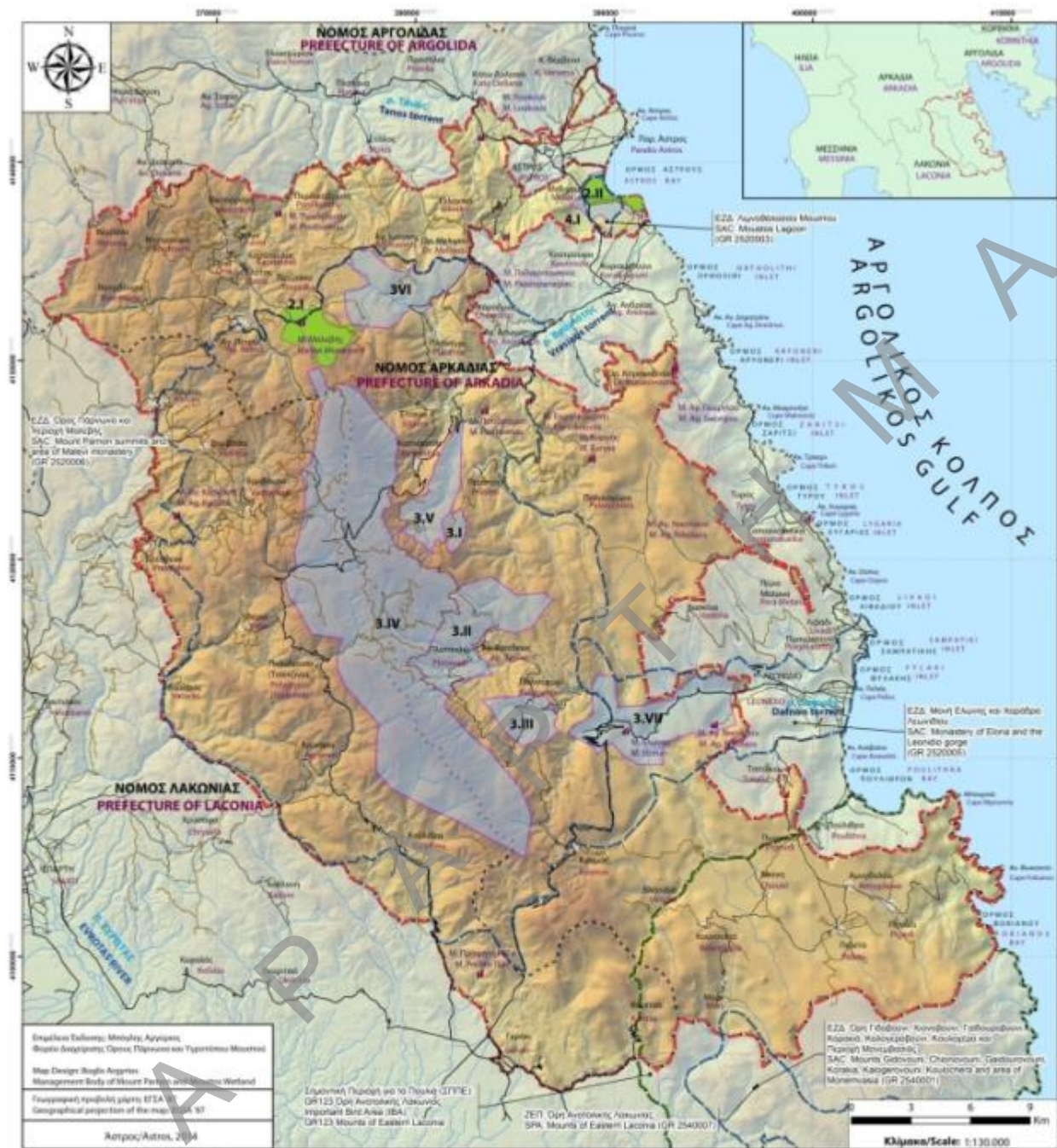
Επιτρέπονται σχεδόν όλες οι δραστηριότητες με ορισμένες ελάχιστες προϋποθέσεις.

Καταφύγια Άγριας Ζωής

Εντός της προστατευόμενης περιοχής εντοπίζονται συνολικά επτά (7) Καταφύγια Άγριας Ζωής.

- **Κουφοβούνι - Τσικούλιο** (Βαμβακούς - Καστάνιτσας) (~8.000στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- **Άγ. Γεώργιος ή Κάστρο** (Γερακίου) (~5.000 στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- **Μονή Παλαιοπαναγιάς** (Μελιγούς-Κορακοβουνίου-Άστρους) (~7.000 στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 162614/1852 ΦΕΚ520/Β/8-5-1979
- **Υγροβιότοπος Μουστού** (Μελιγούς και Κορακοβουνίου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~5.900στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 563 ΦΕΚ329/Β/12-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- **Φονεμένοι-Κούτσουρα** (Αγ. Πέτρου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~6.500στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 175778/2799 ΦΕΚ566/Β/13-9-1985
- **Κορομηλιάς - Βασκίνας** (Δήμου Νότιας Κυνουρίας) (~12.100στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 630 ΦΕΚ329/Β/13-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- **Φαράγγι Μαζιάς** (Καστάνιτσας και Πραστού Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~16.050στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 629 ΦΕΚ329/Β/14-3-2001

ΕΙΚΟΝΑ 1. ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Κεφάλαιο 2

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Με την υπ' αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, συστάθηκε το Διοικητικό Συμβούλιο του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού. Η σημερινή σύνθεση του είναι η εξής:

Πρόεδρος: Αναγνωστοπούλου Μαρία, ειδικός επιστήμονας

Αντιπρόεδρος: Χρυσομάλλης Χρήστος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Γραμματέας: Μαχαίρας Παναγιώτης, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών

Τακτικά μέλη:

Σιμάδη Παναγιώτα, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος & Ιονίου

Φωτεινογιαννόπουλος Γεώργιος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας

Σωτηρίου Γεώργιος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

Ρουμελιώτης Γεώργιος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Γαλάνης Βασίλειος, εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ Αρκαδίας

Ατσάλας Ιωάννης, εκπρόσωπος της ΤΕΔΚ Λακωνίας

Τσουκάτος Στυλιανός, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας

Μπούσμπουρας Δημήτριος, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

Αναπληρωματικά μέλη:

Τραϊφόρος Κωνσταντίνος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ανεζύρης Νικόλαος, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας

Παπαστάθη Ευγενία, εκπρόσωπος της Τ.Ε.Δ.Κ. Λακωνίας

Καχριμάνης Σταύρος, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών

Γιακουμή Ελένη, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Σούρσος Παναγιώτης, εκπρόσωπος της Τ.Ε.Δ.Κ. Αρκαδίας

Βουλουμάνος Παναγιώτης, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου

Λαλουδάκης Δημήτριος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Λεοντίδης Παναγιώτης, ειδικός επιστήμονας

Μητσάκης Σταύρος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας

Δασκαλάκου Ευαγγελία, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης

Στο πλαίσιο υλοποίησης της πράξης «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. και με βάση το εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης του Φορέα Διαχείρισης, εγκρίθηκε η πρόσληψη 12 ατόμων (Απρίλιος 2011) για τη στελέχωση των διαφόρων τμημάτων του οργανογράμματος του Φορέα, πέρα από τα δύο άτομα που ήδη είχαν στελεχωσει τον Φορέα στα πλαίσια του Ε.Π.ΠΕΡ. Αναλυτικά το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης αποτελείται από τους (έως 31/12/2013):

Μπόγλης Αργύριος, MSc Δασολόγος: Συντονιστής ΕΠΠΕΡΑΑ
 Τρυφωνόπουλος Γεώργιος, PhD Βιολόγος: Υπεύθυνος Τμήματος Προστασίας & Διαχείρισης
 Αναστόπουλος Δήμος, MSc Μηχανικός Περιβάλλοντος: Υπεύθυνος Τμήματος
 Επόπτευσης/Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης & Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης
 Δήμα Αγγελική, ΠΕ Οικονομολόγος: Υπεύθυνη Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών
 Δημητρακοπούλου Αγγελική, ΠΕ Περιβαλλοντολόγος: Υπεύθυνη Τμήματος Πληροφόρησης,
 Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας/Γραφείου Διοικητικών Υπηρεσιών
 Πανταζή Αικατερίνη, MSc Ξεναγός: Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων, Τμήμα Πληροφόρησης,
 Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας
 Αρβανίτης Διαμαντής, ΔΕ Ξεναγός: Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας
 Αναστασιάδη Αγνή, ΔΕ Ξεναγός: Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας
 Πλακοκέφαλος Ηλίας, ΔΕ Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και
 εφαρμογών διαχείρισης
 Δημάκου Φωτεινή, ΔΕ Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και εφαρμογών
 διαχείρισης
 Λυτρίβης Γεώργιος, ΔΕ Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και
 εφαρμογών διαχείρισης
 Δημητρακόπουλος Ιωάννης, ΔΕ Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και
 εφαρμογών διαχείρισης
 Κωλέττης Γεώργιος, ΔΕ Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και
 εφαρμογών διαχείρισης
 Βαξεβανίδου Ζαφείρω, Π.Ε. Δασολόγος: (παραιτήθηκε στις 14-05-2013)

Αρμοδιότητες σύμφωνα με το Ν. 2742

Στις αρμοδιότητες των Φορέων διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν. 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη» περιλαμβάνονται:

Η κατάρτιση και η ευθύνη της εφαρμογής των Κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας των προστατευομένων αντικειμένων καθώς και των σχεδίων διαχείρισης.

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των κανονιστικών όρων και περιορισμών που επιβάλλονται από την ΚΥΑ 6919/2004, καθώς και των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης.

Στο πλαίσιο αυτό, οι Φορείς διαχείρισης μεριμνούν για την συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία περιβαλλοντικών στοιχείων και δεδομένων για τις περιοχές ευθύνες τους, καθώς και για την συγκρότηση και λειτουργία σχετικών βάσεων δεδομένων και τεκμηρίωσης, σύμφωνα με τα υπάρχοντα εθνικά πρότυπα.

Η επικουρία των αρμοδίων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών και πολεοδομικών όρων που ισχύουν ή

επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα και δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους.

Για το σκοπό αυτόν, οι Φορείς διαχείρισης εισηγούνται ή αναφέρουν προς τις αρμόδιες αρχές τις πράξεις ή παραλείψεις εκείνες που συνιστούν παράβαση των όρων και περιορισμών για τις περιοχές ευθύνης τους.

Η κατάρτιση μελετών και ερευνών, καθώς και η εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στο οικείο σχέδιο διαχείρισης και στα αντίστοιχα προγράμματα δράσης και είναι απαραίτητα για την ανάδειξη των προστατευόμενων αντικειμένων που εμπίπτουν στη περιοχή ευθύνης τους. Η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση των αναγκαίων έργων υποδομής, καθώς και η προμήθεια του αναγκαίου επιστημονικού και τεχνικού εξοπλισμού για την άσκηση των λειτουργιών διαχείρισης.

Η ανάληψη εκπόνησης ή εκτέλεσης εθνικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων σχετικών με την περιοχή ευθύνης τους, τα οποία προάγουν ή προβάλλουν τους σκοπούς διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων.

Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και στην προστασία ευθύνης τους.

Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα πληροφόρησης στην έδρα των προστατευόμενων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.

Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ΚΥΑ οριοθέτησης και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.

Η διαχείριση δημοσίων εκτάσεων που παραχωρούνται προς τον Φορέα ή μισθώνονται από τον φορέα διαχείρισης κατά τις κείμενες διατάξεις, καθώς και η ενοικίαση ιδιωτικών εκτάσεων που περιλαμβάνονται στην περιοχή ευθύνης τους και η πραγματοποίηση σε αυτές των προβλεπόμενων στον οικείο κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας και στο σχέδιο διαχείρισης αναγκαίων παρεμβάσεων.

Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

Στην υπ' αριθμ. 51922/2004 (ΦΕΚ 1926/Β/2004) Υπουργική Απόφαση «Έγκριση κανονισμού λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού» και την τροποποίηση αυτού (Υ.Α. 48290/2010, ΦΕΚ/1780/Β/12.11.2010), περιγράφονται οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης.

Το Δ.Σ. ασκεί τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 15 του Ν. 2742/99 και αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση και λειτουργία του Φορέα, τη διάθεση των πόρων του και για κάθε άλλο θέμα που ανάγεται στην εκπλήρωση των σκοπών του Φορέα Διαχείρισης και των άλλων προστατευόμενων αντικειμένων.

Ειδικότερα το Δ.Σ.:

- Εισηγείται προς το ΥΠΕΚΑ τα πενταετή Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Φορέα καθώς και τις ανά πενταετία αναθεωρήσεις των όρων προστασίας και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων.
- Εγκρίνει την ετήσια έκθεση αξιολόγησης και εφαρμογής των όρων προστασίας της περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων που συντάσσεται από τις υπηρεσίες του Φορέα και κοινοποιείται στο ΥΠΕΚΑ και στους αρμόδιους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Εγκρίνει την τεκμηριωμένη εισήγηση για την κατ' εξαίρεση άμεση τροποποίηση ορισμένων ρυθμίσεων των όρων προστασίας της περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων, πριν την ολοκλήρωση της πενταετίας: α) για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων που σχετίζονται με την προστασία της περιοχής, β) για την προσαρμογή τους σε υποδείξεις και παρατηρήσεις της ετήσιας έκθεσης αξιολόγησης, γ) για να εκτελεσθούν έργα και μέτρα ιδιαίτερα σημαντικά για την προστασία και διαχείριση της περιοχής.
- Εγκρίνει το ετήσιο πρόγραμμα δράσης και τον ετήσιο οικονομικό προϋπολογισμό του Φορέα.
- Παρακολουθεί και αξιολογεί την υλοποίηση του προγράμματος δράσης και του προϋπολογισμού και αποφασίζει για την τροποποίηση τους.
- Εγκρίνει τον ετήσιο οικονομικό απολογισμό και των απολογισμό δραστηριοτήτων.
- Καταρτίζει και προτείνει, προς τον Υπουργό ΠΕΚΑ, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, όλους τους κανονισμούς του Φορέα και τις τροποποιήσεις τους.
- Προσλαμβάνει και απολύει το προσωπικό και ασκεί τον πειθαρχικό έλεγχο σε δεύτερο βαθμό.
- Αγοράζει ή μισθώνει τις απαραίτητες εγκαταστάσεις, χώρους και μέσα και προμηθεύεται μηχανές, όργανα, έπιπλα, οχήματα και λοιπό εξοπλισμό που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία του Φορέα.
- Καθορίζει την τιμολογιακή πολιτική πώλησης των υλικών, εκδόσεων, δεδομένων, οπτικοακουστικού υλικού και κάθε άλλου πνευματικού προϊόντος που παράγει ή εκμεταλλεύεται ο Φορέας Διαχείρισης, το αντίτιμο εισόδου και ξεναγήσεων ομάδων επισκεπτών, καθώς και το ύψος των αμοιβών από την εκτέλεση ερευνών, μελετών και κάθε είδους υπηρεσιών στα πλαίσια των σκοπών του Φορέα για λογαριασμό τρίτων.
- Εκχωρεί σήματα ποιότητας.
- Καθορίζει τους όρους των διακηρύξεων προμήθειας πραγμάτων, μισθώσεων κ.λπ.
- Εκποιεί ή ανταλλάσσει ακίνητα και τα επιβαρύνει με εμπράγματα δικαιώματα και αποδέχεται κληρονομίες, δωρεές και κληροδοσίες.
- Συνάπτει δάνεια και συμβάσεις με τρίτους.
- Λαμβάνει θέσεις και εκφράζει τις απόψεις του για θέματα που έχουν σχέση με τα προστατευόμενα αντικείμενα αρμοδιότητας του Φορέα.
- Γνωμοδοτεί όποτε ζητείται η γνώμη του από αρμόδιες αρχές.
- Ορίζει τους εκπροσώπους του Φορέα σε κάθε φύσης όργανα, συμβούλια, επιτροπές, κ.λπ. στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- Συγκροτεί επιτροπές και ομάδες εργασίας.
- Με απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών του, μπορεί να μεταβιβάζει τις αρμοδιότητές του ή αρμοδιότητες του προέδρου του, εκτός από τη λήψη αποφάσεων πολιτικής και στρατηγικής, στον πρόεδρο, σε ένα ή περισσότερα μέλη του και στον διευθυντή.
- Μεριμνά για την εξασφάλιση της δημοσιότητας και διαφάνειας των διαδικασιών λειτουργίας του Φορέα με διάφορα μέτρα, όπως η ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού και φορέων για τον προγραμματισμό και τον προϋπολογισμό των εργασιών του, η δημοσιότητα για τις προσλήψεις προσωπικού, προμήθειες και αναθέσεις μελετών ή έργων.

Αρμοδιότητες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010

Από τον Σεπτέμβριο του 2010 είναι σε ισχύ η Κοινή Υπουργική Απόφαση 33999/2010 «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερώνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού» (Φ.Ε.Κ. 353/Α.Α.Π./6-9-2010) και τροποποιήσεις αυτής (δυνάμει των Φ.Ε.Κ. 160/Α.Α.Π.Θ./16-6-2011 και Φ.Ε.Κ. 226/Α.Α.Π./15-4-2013) και ισχύει, (Βλ. πλήρες κείμενο στη διεύθυνση www.fdparnonas.gr/el/kya).

Με την παραπάνω απόφαση χαρακτηρίζονται οι Περιοχές Απολύτου Προστασίας της Φύσης και οι Περιοχές Προστασίας της Φύσης καθώς και οι λοιπές περιοχές εντός της προστατευόμενης περιοχής και καθορίζονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις και οι δραστηριότητες ανά περιοχή (Βλ. Χάρτη στη διεύθυνση www.fdparnonas.gr/el/maps).

Οι αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω:

- Είναι αρμόδιος για την τήρηση και εφαρμογή των όρων και διατάξεων της εν λόγω απόφασης.
- Για ζητήματα που αναφέρονται ως προς την υπαγωγή ή μη έργων και δραστηριοτήτων στις διατάξεις της Κ.Υ.Α., αποφαιίνεται το Δ.Σ του Φορέα Διαχείρισης, μετά από συνεργασία με τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες και εκδίδεται σχετική διοικητική πράξη Δ.Σ.

Κεφάλαιο 3

ΔΡΑΣΕΙΣ Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» 2007-2013

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού υπέβαλε πρόταση για χρηματοδότηση στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. με τίτλο πράξης «Λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού» η οποία εν συνεχεία τροποποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2011 με την Πράξη με τίτλο: «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού». Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται συνοπτικά η εγκεκριμένη Πράξη (αποτελεί την 1η τροποποίηση του ΤΔΠΠ) και η τελευταία τροποποίηση αυτής (όπως αυτή υποβλήθηκε στις 20.12.2013 και αναμένεται η έγκρισή της) ανά υποέργο και προϋπολογισμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΠΡΑΞΗ "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ (1^Η ΤΡΟΠ.ΠΑΡΟΝ ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ)

Κωδ. Υποέργου	Τίτλος Υποέργου	Συνολικός υποέργου	Π/Υ
Υ1	ΥΠΟΕΡΓΟ 1 Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας	2.940.330,02 €	
Υ2	ΥΠΟΕΡΓΟ 2 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας	75.000,00 €	
Υ3	ΥΠΟΕΡΓΟ 3 Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων	65.000,00 €	
Υ4	ΥΠΟΕΡΓΟ 4 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών	90.000,00 €	
Υ5	ΥΠΟΕΡΓΟ 5 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπόνδυλων	75.000,00 €	
Υ6	ΥΠΟΕΡΓΟ 6 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πουλιών	57.500,00 €	
Υ7	ΥΠΟΕΡΓΟ 7 Καταγραφή και παρακολούθηση ειδών ερπετών και αμφιβίων	35.000,00 €	
Υ8	ΥΠΟΕΡΓΟ 8 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών	35.000,00 €	
Υ9	ΥΠΟΕΡΓΟ 9 Αξιολόγηση και καταγραφή των ειδών μανιταριών	12.500,00 €	
Υ10	ΥΠΟΕΡΓΟ 10 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων	42.500,00 €	
	ΣΥΝΟΛΟ ΜΕ Φ.Π.Α.	3.427.830,02 €	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΠΡΑΞΗ "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ (2^Η ΤΡΟΠ.ΠΑΡΟΝ ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ) **ΥΠΟ ΕΓΚΡΙΣΗ**

Κωδ. Υποέργου	Τίτλος Υποέργου	Συνολικός υποέργου	Π/Υ
Υ1	ΥΠΟΕΡΓΟ 1 Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας	2.130.317,94 €	
Υ2	ΥΠΟΕΡΓΟ 2 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας	67.117,49 €	
Υ3	ΥΠΟΕΡΓΟ 3 Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων	61.100,00 €	

Υ4	ΥΠΟΕΡΓΟ 4 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών	46.799,04 €
Υ5	ΥΠΟΕΡΓΟ 5 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπόνδυλων	60.000,00 €
Υ6	ΥΠΟΕΡΓΟ 6 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πουλιών	54.612,00 €
Υ7	ΥΠΟΕΡΓΟ 7 Καταγραφή και παρακολούθηση ειδών ερπετών και αμφιβίων	31.980,00 €
Υ8	ΥΠΟΕΡΓΟ 8 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών	35.000,00 €
Υ9	ΥΠΟΕΡΓΟ 9 Αξιολόγηση και καταγραφή των ειδών μανιταριών	12.500,00 €
Υ10	ΥΠΟΕΡΓΟ 10 Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων	41.650,26 €
Υ11	ΥΠΟΕΡΓΟ 11 Παραγωγή εντύπων & υλικών ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης	75.000,00 €
Υ12	ΥΠΟΕΡΓΟ 12 Ολοκλήρωση Έκθεσης Κέντρου Ενημέρωσης Καστάνισας	86.038,50 €
Υ13	ΥΠΟΕΡΓΟ 13 Αποκατάσταση κτηρίου στέγασης Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα	600.000,00 €
Υ14	ΥΠΟΕΡΓΟ 14 Σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή & εγκατάσταση της Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα	79.000,00 €
	ΣΥΝΟΛΟ ΜΕ Φ.Π.Α.	3.381.115,23 €

Ανάλυση εγκεκριμένου Τεχνικού Δελτίου Ανά Υποέργο

Στις 26-03-2013 δημοσιεύτηκε η διακήρυξη του Ανοικτού Διεθνούς Διαγωνισμού Παρακολούθησης που περιείχε ΥΠΟΕΡΓΑ 2 έως 10. Η διακήρυξη, που συντάχθηκε από τον Αργύριο Μπόγλη και τον Γεώργιο Τρυφωνόπουλο, αφορούσε μία ενιαία προκήρυξη που συμπεριλαμβάνει όλα τα υποέργα παρακολούθησης. Στις 13 Μαΐου 2013 έγινε η διενέργεια του διαγωνισμού από την Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού που συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 37/2013 απόφαση του ΔΣ του Φορέα Διαχείρισης. Στις 16 Μαΐου 2013 η Επιτροπή έκανε την αξιολόγηση των Τεχνικών Προσφορών του Ανοικτού Διεθνούς Διαγωνισμού και στις 6 Ιουνίου έκανε την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών και την τελική αξιολόγηση των προσφορών των προσφερόντων. Από τον ανωτέρω έλεγχο κρίθηκε άγονο το τμήμα που αφορούσε το Υποέργο 8, το οποίο και προκηρύχθηκε ως Πρόχειρος Διαγωνισμός (αριθ. πρωτ. 504/05-06-2013) για την επιλογή αναδόχου, στις 26 Ιουνίου 2013 διενεργήθηκε ο διαγωνισμός.

Μετά από όλες τις νόμιμες διαδικασίες ελέγχου δικαιολογητικών και αξιολόγησης τεχνικών και οικονομικών προσφορών και την κατακύρωση των αναδόχων με τις υπ' αριθμ. 47/2013 και 61/2013 (5ο ΔΣ της 02/07/2013 και 6ο ΔΣ της 18/07/2013 αντίστοιχα) αποφάσεις του ΔΣ και τα υπ' αριθμ. 109979-109986/10-10-2013 έγγραφα του ΥΠΕΚΑ με τη σύμφωνη γνώμη του για την υπογραφή των συμβάσεων, στις 16 Σεπτεμβρίου 2013 (για το Υποέργο 8) και στις 15 Οκτωβρίου 2013 (για τα Υποέργα 2,3,4,5,6,7 και 10) υπογράφηκαν οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών του Ανοικτού Διεθνούς Διαγωνισμού Παρακολούθησης μεταξύ του ΦΔ και των αναδόχων. Στη συνέχεια οι ανάδοχοι απέστειλαν στο ΦΔ την τροποποίηση του χρονοδιαγράμματος των φάσεων των υπηρεσιών παρακολούθησης, καθώς η προκήρυξη προέβλεπε διάρκεια 30 μηνών για την παροχή των υπηρεσιών, ενώ με την υπογραφή της σύμβασης των 16η Σεπτεμβρίου 2013 και 15η Οκτωβρίου

2013 και την λήξη των υπηρεσιών την 31η Οκτωβρίου 2015 η διάρκεια περιορίζεται σε 25,5 και 26,5 μήνες, αντίστοιχα.

Ειδικά για το Υποέργο 9, με Ανάδοχο το Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Βιολογίας, υπεύθυνη κα Γκόνου, και λόγω των πολύμηνων απεργιών των διοικητικών υπαλλήλων του Πανεπιστημίου, δεν κατέστη εφικτή η υπογραφή της σύμβασης από τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου. Έχει γίνει σχετική ενημέρωση της Διαχειριστικής Αρχής επί του θέματος και μετά από την αναστολή των απεργιών, αναμένεται η υπογραφή από τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου της εν λόγω Σύμβασης εντός του Ιανουαρίου 2014, όπου και θα αναδιαμορφωθεί ο χρόνος υλοποίησης του έργου.

ΥΠΟΕΡΓΟ 1: Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας

Το Υποέργο 1 υλοποιείται με την μέθοδο της αυτεπιστασίας. Αποτελείται από τέσσερα Πακέτα Εργασίας.

Πακέτο Εργασίας 1: Προστασία και διατήρηση των ειδών, χλωρίδας, πανίδας και των τύπων οικοτόπων

Το ΠΕ 1 περιλαμβάνει τις δράσεις της Φύλαξης, τον σχεδιασμό των δράσεων Προστασίας & Διαχείρισης, την υποστήριξη των Υποέργων 2-10 που αφορούν την Καταγραφή και Παρακολούθηση των ειδών της προστατευόμενης περιοχής καθώς και την «Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της Λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του Οικολογικού Πάρκου και της ευρύτερης παράκτιας ζώνης του».

Κατά το έτος 2013 ολοκληρώθηκε το έργο «Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της Λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του Οικολογικού Πάρκου και της ευρύτερης παράκτιας ζώνης του», με την ορθή παραλαβή των παραδοτέων.

Όλες οι απαραίτητες προμήθειες υποστήριξης των δράσεων του ΦΔ, πραγματοποιήθηκαν μέχρι και το τέλος του 2012.

Πακέτο Εργασίας 2: Ενημέρωση - Ευαισθητοποίηση

Το ΠΕ 2 αφορά το σύνολο των δράσεων προώθησης του ΕΠΠΕΡΑΑ, και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σχετικά με την προστασία της βιοποικιλότητας και την ανεκτίμητη αξία της προστατευόμενης περιοχής. Περιλαμβάνει δράσεις δημοσιότητας και προβολής του προγράμματος, δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, διοργάνωση ημερίδων σχετικών με την προώθηση της προστατευόμενης περιοχής και δράσεις οργάνωσης εθελοντών.

Η προστατευόμενη περιοχή του Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού λόγω του ότι καταλαμβάνει έκταση 1.147.010 στρεμμάτων κυρίως δασικού τύπου, περιλαμβάνει πολυάριθμα ιστορικά χωριά των οποίων οι κάτοικοι αναπτύσσουν δραστηριότητες που θα πρέπει να εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Κατά συνέπεια λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι στο χώρο της προστατευόμενης περιοχής υπάρχει έντονη ανθρώπινη δραστηριότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (κτηνοτροφία, γεωργία, δενδροκομία, μελισσοκομία, συλλογή βοτάνων, λατόμευση μαρμάρων, υπηρεσίες τουρισμού, περιορισμένη βιομηχανική παραγωγή), πέραν των επισκεπτών που δέχεται κυρίως τις τουριστικές περιόδους, και το γεγονός ότι η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού είναι ανεπαρκής σε θέματα προστασίας των περιοχών ευθύνης του ΦΔΟΠΥΜ, δημιουργούνται προβλήματα ακατάλληλης συμπεριφοράς.

Η δράση αυτή λοιπόν καθίσταται απαραίτητη προκειμένου οι κάτοικοι και οι επισκέπτες του όρους Πάρνωνα-Υγροτόπου Μουστού να εξοικειωθούν με την ιδέα της προστατευόμενης περιοχής, με τους κανονισμούς και τους όρους που τη διέπουν, με τους στόχους που τίθενται α) για την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και β) για τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, και να αποκτήσουν ενημέρωση και εκπαίδευση προς όφελος της προστασίας και της πρόληψης.

Ο Φορέας Διαχείρισης μέσω της υλοποίησης αυτής της δράσης στοχεύει επίσης στην ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών. Παράλληλα, θα γίνει προσέγγιση όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών, των τοπικών συλλόγων και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην προστατευόμενη περιοχή για την από κοινού υλοποίηση των στόχων που τίθενται από το διαχειριστικό σχέδιο της προστατευόμενης περιοχής. Τέλος, θα γίνει προσπάθεια προώθησης των προτάσεων οικότουρισμού που θα προτείνει ο ΦΔ μέσω επιτόπιων επισκέψεων σε στοχευμένες ομάδες πληθυσμού και με μικρές εκδηλώσεις που θα διοργανώνονται είτε αποκλειστικά από τον ΦΔ είτε σε συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους ή/και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Η αναγκαιότητα της δράσης αυτής εντοπίζεται στη γενικότερη προσπάθεια που έχει ξεκινήσει ο ΦΔ για την ενίσχυση της συμμετοχικότητας και της υιοθέτησης ενός εξωστρεφούς χαρακτήρα που αφουγκράζεται τις ανάγκες, τις προτάσεις και τις ιδέες της τοπικής και όχι μόνο κοινωνίας.

Πακέτο Εργασίας 3:Λήψη των αναγκαίων μέτρων διατήρησης και των κανονιστικών, διοικητικών ή συμβατικών μέτρων

Το ΠΕ 3 περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν την παρακολούθηση της εφαρμογής του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τον Φορέα Διαχείρισης, την αναθεώρηση του υπάρχοντος διαχειριστικού σχεδίου και την μετατροπή της ισχύουσας Κοινής Υπουργικής Απόφασης σε Προεδρικό Διάταγμα χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής. Για το σκοπό αυτό συνάφθηκε σύμβαση παροχής υπηρεσιών Εμπειρογνώμονα, ακολουθώντας τις νόμιμες διαδικασίες.

Κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική η μετατροπή της Κ.Υ.Α. σε Π.Δ., έτσι ώστε ο Φορέας Διαχείρισης να αποκτήσει ένα ισχυρό εργαλείο για την ολοκληρωμένη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος. Μετά την έκδοση της Κ.Υ.Α. 33999/2010 (ΦΕΚ/353/ΑΑΠ/6-9-2010) και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013) και ισχύει, όπου έγινε ο καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα-Υγροτόπου Μουστού, είναι αναγκαία η μετατροπή της σε Π.Δ.. Η Κ.Υ.Α. έχει διάρκεια ζωής δύο έτη, με την πάροδο των οποίων θα πρέπει να έχει εκδοθεί το Π.Δ.. Αφού έχει παρέλθει το χρονικό διάστημα των 2 ετών, ο Φορέας Διαχείρισης έκανε αίτημα παράτασης της ισχύουσας Κ.Υ.Α. προς το Υ.Π.Ε.Κ.Α./Γενική Δ/νση Περιβάλλοντος/Δ/νση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού/Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος(έγγραφο 842/18-9-2012) για ένα ακόμα χρόνο, μέχρι την έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος. Η παράταση της ισχύος της Κ.Υ.Α. για έναν χρόνο έγινε με την έκδοση της υπ' αριθμ. 24817/2013 (ΦΕΚ 156/ΑΑΠ/10-5-2013).

Τέλος, το υπάρχον Σχέδιο Διαχείρισης υλοποιήθηκε στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον». Λόγω του ότι υλοποιήθηκε και συντάχθηκε χωρίς ακριβείς προδιαγραφές του Υπουργείου (δεν έχουν εκδοθεί μέχρι την παρούσα στιγμή) και δεν έχει ακόμα εγκριθεί από το Υ.Π.Ε.Κ.Α., κρίνεται σκόπιμη η άμεση αναθεώρηση του από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης με την καθοδήγηση του εμπειρογνώμονα. Επιπλέον, το υπάρχον Σχέδιο Διαχείρισης έχει διάρκεια ζωής πέντε έτη, μετά την πάροδο των οποίων θα πρέπει να συνταχθεί εκ νέου.

Πακέτο Εργασίας 4:Διαχείριση – Υποστήριξη του προγράμματος

Το ΠΕ 4 αφορά κυρίως την υποστήριξη της λειτουργίας του προγράμματος προστασίας.

Πραγματοποιήθηκε η πρόσληψη δώδεκα (12) ατόμων με τη διαδικασία πρόσληψης του ΑΣΕΠ, προκειμένου να στηρίξουν στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. το ήδη υπάρχον προσωπικό, που μέχρι τότε αποτελούσαν δύο άτομα. Η αναγκαιότητα για επαρκή στελέχωση ήταν ένας από τους βασικούς στόχους του Φορέα.

Επιπλέον, διεξήχθησαν οι εξής διαγωνισμοί, οι οποίοι αναφέρονται περιληπτικά στον παρακάτω πίνακα και αφορούν και άλλα Πακέτα Εργασίας:

Παράλληλα στο συγκεκριμένο ΠΕ περιλαμβάνονται και οι λειτουργικές δαπάνες του προγράμματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 1 ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2010-2013

Εγκεκριμένος Π/Υ	Υλοποιήσεις 2010	Υλοποιήσεις 2011	Υλοποιήσεις 2012	Υλοποιήσεις 2013	Υπόλοιπο προς υλοποίηση	Ποσοστιαία υλοποίηση 2010-2013 για το Υ1
2.940.330,02 €	53.341,38 €	271.932,72 €	444.698,57 €	344.371,98 €	1.820.985,38 €	38,07 %

ΥΠΟΕΡΓΟ 2: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 2 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών χλωρίδας είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών χλωρίδας των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. και τα Σπάνια, Ενδημικά και Απειλούμενα (ΣΕΑ) φυτικά είδη και υποείδη των περιοχών Natura 2000. Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν: α) η εξάπλωση και εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Για την υλοποίηση του προγράμματος του, ο Ανάδοχος θα βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το Φ.Δ., και τον ανάδοχο του έργου «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» του Τμήματος Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών χλωρίδας αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επανααξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των ειδών χλωρίδας για την περίοδο 2012-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ε., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικείμενου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακες «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.)

- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τη χλωρίδα.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών χλωρίδας ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών χλωρίδας.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών χλωρίδας.
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών χλωρίδας.

ΥΠΟΕΡΓΟ 3: Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 3 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Στο αντικείμενο της εν λόγω δράσης περιλαμβάνεται η καταγραφή, η εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης και η παρακολούθησή της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων της Οδηγίας 92/43 και άλλων σημαντικών οικοτόπων.

Η δράση αυτή είναι απαραίτητη για την εκτίμηση της κατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα, αποτελεί δε απαραίτητο εργαλείο για το βέλτιστο σχεδιασμό των μέτρων διαχείρισης της περιοχής, σκοπός των οποίων, μεταξύ άλλων είναι και η εξασφάλιση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης, η ανόρθωση ή/και η αποκατάσταση των τύπων οικοτόπων της Οδηγίας 92/43/Ε.Ε.

Με το παρόν υποέργο θα σχεδιαστεί και θα εφαρμοστεί ένα σύστημα επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) σε τοπικό επίπεδο (στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού), το οποίο θα είναι ενταγμένο σε ένα εθνικού επιπέδου σύστημα παρακολούθησης ειδών και οικοτόπων, το οποίο θα εφαρμοστεί την περίοδο 2007-2012 (άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.). Με το έργο αυτό θα διασφαλιστεί η εποπτεία και η εφαρμογή ενός συστήματος επαναξιολόγησης (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης οικοτόπων.

Ταυτόχρονα, θα τροφοδοτήσει την 3η Εθνική Αναφορά-Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. (περίοδο αναφοράς 2007-2012 - άρθρο 17 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.) με δεδομένα παρακολούθησης (field monitoring data) και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης (field data on conservation status assessment) οικοτόπων, ως αποτέλεσμα εργασιών πεδίου.

Ευρύτερα, η δράση παρακολούθησης θα συμβάλει και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων διαχείρισης - διατήρησης που έχουν εφαρμοστεί στις περιοχές ευθύνης-αρμοδιότητας των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (έντυπο αναφοράς εποπτείας σύμφωνα με το άρθρο 11, για τους τύπους οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.) θα χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθες παράμετροι:

- Έκταση (area) και εύρος εξάπλωσης (range),
- Δομές και λειτουργίες του τύπου οικοτόπου (πληρότητα ειδικών δομικών και λειτουργικών στοιχείων του τύπου οικοτόπου),
- Τυπικά είδη (πληρότητα παρουσίας τυπικών ειδών οικοτόπου),
- Επιδράσεις - πιέσεις - απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Ο Ανάδοχος θα παραδώσει επιπλέον, μια επικαιροποιημένη έκδοση της βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα του παρόντος προγράμματος παρακολούθησης σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικείμενου του (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας other species, απειλές κ.λπ.) καθώς και προτάσεις για επέκταση του Δικτύου, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και κατόπιν συνεννόησης με το Φ.Δ. Επίσης, θα προτείνει ικανοποιητικές τιμές αναφοράς, καθώς και στόχους διατήρησης των τύπων οικοτόπων ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα παρακολουθηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής τους σε κάθε μια περιοχή. Τέλος, θα παραδώσει τα πρωτόκολλα και τη διαδικασία παρακολούθησης της επόμενης διαχειριστικής περιόδου.

Για την υλοποίηση του έργου του, ο Ανάδοχος θα βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το Φ.Δ. και τον ανάδοχο του έργου «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» του Τμήματος Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α.

Πεδίο εφαρμογής του προγράμματος παρακολούθησης αποτελούν όλοι οι χερσαίοι τύποι οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. που απαντούν στην περιοχή αρμοδιότητας του Φ.Δ. καθώς και οι εθνικής σημασίας τύποι οικοτόπων.

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των τύπων οικοτόπων αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός συστήματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων για την περίοδο 2012-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ε., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικείμενου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των τύπων οικοτόπων ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων.

- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των τύπων οικοτόπων.
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των τύπων οικοτόπων

ΥΠΟΕΡΓΟ 4: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ., πλην όσων χαρακτηρίζονται ως θαλάσσια είδη (κητώδη, μεσογειακή φώκια), και όσων εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον (ενδημικά Βαλκανικής χερσονήσου, Ελλάδας ή τοπικά ενδημικά, προστατευόμενα από διεθνείς συνθήκες ή την εθνική νομοθεσία). Επιπλέον, περιλαμβάνεται και το είδος *Vormela peregusna*, το οποίο εντάχθηκε στην Οδηγία 92/43/Ε.Ο.Κ. από την ένταξη της Βουλγαρίας – Ρουμανίας και των λοιπών χωρών στην Ε.Ε.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν : α) Η εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/Ε.Ο.Κ., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα ασπόνδυλα.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων) ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.

- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων).
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων).
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών θηλαστικών (πλην χειροπτέρων).
- Ειδικότερα για τα είδη της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. *Canis aureus* και (Παράρτημα V) *Lutra lutra* (Παραρτήματα II/IV), η παρακολούθηση θα περιλαμβάνει και την τηλεπαρακολούθηση μέσω της τοποθέτησης ραδιοπομπών σε άτομα των δύο ειδών στην περιοχή του Υγροτόπου Μουστού.

ΥΠΟΕΡΓΟ 5:Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπόνδυλων

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπονδύλων της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών ασπονδύλων είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών ασπονδύλων: λεπιδόπττερων, κολεόπττερων, οδοντογνάθων, ορθοπτέρων, ισοπόδων, αραχνιδίων, και χερσαίων μαλακίων, των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. και όσων εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον (ενδημικά Βαλκανικής χερσονήσου, Ελλάδας ή τοπικά ενδημικά, προστατευόμενα από διεθνείς συνθήκες ή την εθνική νομοθεσία). Σημειώνεται ότι θα πρέπει να διερευνηθεί η ύπαρξη του είδους *Catopta thrips* (= *Paracossulus thrips*), που ενσωματώθηκε στα παραρτήματα της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ. μετά την ένταξη της Βουλγαρίας – Ρουμανίας και των λοιπών χωρών, και το οποίο δεν έχει ενσωματωθεί στην κατάλογο παρουσίας στην Ελλάδα.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν : α) Η εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπονδύλων αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών ασπονδύλων για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/Ε.Ο.Κ., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).

- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα ασπονδύλα.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών ασπονδύλων ανά Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών ασπονδύλων.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών ασπονδύλων.
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών ασπονδύλων.

ΥΠΟΕΡΓΟ 6:Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πουλιών

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πτηνών της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών πτηνών είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών πτηνών του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/Ε.Ε. που απαντώνται στην Ελλάδα, καθώς και τα μεταναστευτικά είδη που μπορούν να αποτελέσουν είδη χαρακτηρισμού των Ζ.Ε.Π.. Από τα παραπάνω έχουν εξαιρεθεί όσα είδη απαντώνται στην Ελλάδα ως τυχαία ή ως αποκλειστικά διερχόμενα, ενώ περιλαμβάνονται τα είδη *Perdix perdix* και *Phasianus colchicus*, ως είδη εθνικού ενδιαφέροντος, που περιλαμβάνονται στο ελληνικό Κόκκινο Βιβλίο ως απειλούμενα.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν: α) Η εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πτηνών αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών πτηνών για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με την Οδηγία 2009/147/Ε.Ε., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 2009/147/Ε.Ε.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).

- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα πτηνά.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών πτηνών ανά Ζώνη Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) ή ομάδα Ζ.Ε.Π. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Ζ.Ε.Π. ή ομάδα Ζ.Ε.Π. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών πτηνών.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών πτηνών.
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών πτηνών.

ΥΠΟΕΡΓΟ 7: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών αμφιβίων και ερπετών

Το αντικείμενο των παρεχόμενων Υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών αμφιβίων και ερπετών της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών αμφιβίων και ερπετών είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών αμφιβίων και ερπετών των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ., και όσων εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον (ενδημικά Βαλκανικής χερσονήσου, Ελλάδας ή τοπικά ενδημικά, προστατευόμενα από διεθνείς συνθήκες ή την εθνική νομοθεσία).

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν: α) Η εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενο των Υπηρεσιών καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών αμφιβίων και ερπετών αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) μέσω εργασίας πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των ειδών αμφιβίων και ερπετών για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του Αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του

αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).

- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με την Αναθέτουσα Αρχή και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα αμφίβια και ερπετά.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών αμφιβίων και ερπετών ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών αμφιβίων και ερπετών.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με την Αναθέτουσα Αρχή, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων», ο οποίος πρόκειται να αναδειχθεί από τον διαγωνισμό που έχει προκηρύξει το Υ.Π.Ε.Κ.Α. για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών αμφιβίων και ερπετών.
- Η εκπαίδευση του προσωπικού της Αναθέτουσας Αρχής στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών αμφιβίων και ερπετών.

ΥΠΟΕΡΓΟ 8: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών ψαριών είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών ψαριών των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ., του είδους *Pungitius hellenicus* Stephanidis, 1971 (το οποίο χαρακτηρίζεται στην Ελλάδα ως κρίσιμως κινδυνεύον). Τέλος, σημειώνεται ότι για τα είδη *Eudontomyzon spp.*, *Barbus plebejus*, *Cobitis taenia*, η Ε.Ε. έχει εκφράσει επιστημονική επιφύλαξη ως προς την επαρκή κάλυψή τους από Τόπους Κοινοτικής Σημασίας.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν : α) Η εξάπλωση και εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) μέσω εργασίας πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των ειδών ψαριών για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ε., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.

- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικείμενου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα ψάρια.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών ψαριών ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών ψαριών.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών ψαριών.
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών ψαριών.

ΥΠΟΕΡΓΟ 9: Καταγραφή και αξιολόγηση των ειδών μανιταριών

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αξιολόγηση και καταγραφή των ειδών μανιταριών του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» στο πλαίσιο του υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών μανιταριών είναι η καταγραφή και η αξιολόγηση των ειδών μανιταριών. Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση των ειδών θα χρησιμοποιηθούν: α) Η εξάπλωση και το εύρος εξάπλωσης, β) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων και γ) Ο τύπος οικοτόπων.

Αντικείμενα του προγράμματος αξιολόγησης και καταγραφής των ειδών μανιταριών αποτελούν:

- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα καταγραφής που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος αξιολόγησης και καταγραφής των ειδών μανιταριών.
- Η εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία αξιολόγησης και καταγραφής των ειδών μανιταριών.

ΥΠΟΕΡΓΟ 10: Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων

Το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών αφορά στην αρτιότερη καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, κατά την υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ» στο πλαίσιο του

υποέργου 1 του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. που συγχρηματοδοτείται από ΕΤΠΑ.

Σκοπός του προγράμματος εποπτείας των ειδών χειροπτέρων είναι η καταγραφή, η εποπτεία και η αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των ειδών χειροπτέρων των Παραρτημάτων II, IV και V της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.

Ως βάση για την εποπτεία και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών θα χρησιμοποιηθούν : α) η εξάπλωση και εύρος εξάπλωσης, β) Η κατάσταση του πληθυσμού (μέγεθος, δομή και δυναμική πληθυσμού), γ) Η ποιότητα και η έκταση των ενδιαιτημάτων, και δ) Οι επιδράσεις – πιέσεις – απειλές (προοπτικές διατήρησης).

Αντικείμενα του προγράμματος καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων αποτελούν:

- Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός προγράμματος επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) με εργασίες πεδίου με στόχο την αξιολόγηση και επαναξιολόγηση (σε σχέση με τη 2η Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας του 2007) της κατάστασης διατήρησης των ειδών χειροπτέρων για την περίοδο 2011-2015 σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας 92/43/Ε.Ε., με τρόπο ώστε τα αποτελέσματα του έργου να τροφοδοτήσουν την 3η Εθνική Αναφορά - Έκθεση Εφαρμογής της Οδηγίας 92/43/Ε.Ο.Κ.
- Η επικαιροποίηση των πεδίων της περιγραφικής βάσης δεδομένων του Δικτύου Natura 2000, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας του αναδόχου σε όλα τα πεδία που άπτονται του αντικειμένου των προγραμμάτων εποπτείας (περιγραφές, αξιολογήσεις, πίνακας «άλλων ειδών», απειλές, κ.λπ.).
- Η σύνταξη προτάσεων για πιθανή επέκταση του Δικτύου Natura 2000, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με βάση τα κριτήρια της Ε.Ε. και μετά από συνεννόηση με τους Φορείς Διαχείρισης και το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.Ε.Κ.Α., για περιοχές απαραίτητες για τα χειρόπτερα.
- Η σύνταξη προτάσεων ορισμού Ικανοποιητικών Τιμών Αναφοράς (Favorable Reference Values) των ειδών χειροπτέρων ανά Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί.
- Η σύνταξη προτάσεων για τον ορισμό Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) ανά Τ.Κ.Σ. ή ομάδα Τ.Κ.Σ. που θα μελετηθεί, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των ειδών χειροπτέρων.
- Η σύνταξη προτάσεων για το πρόγραμμα παρακολούθησης που θα πρέπει να εφαρμοστεί μετά τη λήξη των προγραμμάτων εποπτείας.
- Η συνεχής επικοινωνία με το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, καθώς και με τον Ανάδοχο της Μελέτης: «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών Εποπτείας και Αξιολόγησης της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων» για την καλύτερη επίτευξη του προγράμματος καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών χειροπτέρων.
- Εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στη μεθοδολογία καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών χειροπτέρων.

Κεφάλαιο 4

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

ΠΕ1

Οι εργασίες-δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης. Το Τμήμα στελεχώνεται από τρία άτομα:

- Γιώργος Τρυφωνόπουλος, PhD Βιολόγος, Υπεύθυνος Τμήματος
- Αργύρης Μπόγλης, MSc Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος¹
- Δήμος Αναστόπουλος, MSc Μηχανικός Περιβάλλοντος².

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2013 και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης είναι οι ακόλουθες:

Λειτουργίες

σχεδιασμού/προγραμματισμού/παρακολούθησης/αξιολόγησης της διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής

Προκειμένου να προχωρήσει ο Φορέας Διαχείρισης στην υλοποίηση των δράσεων του τεχνικού δελτίου για το ΕΣΠΑ, έλαβε υπόψη τις κατευθύνσεις και τους στόχους του προγράμματος, προκειμένου να υπάρχει η απαιτούμενη συμβατότητα και τελικά η δυνατότητα χρηματοδότησής τους. Ο γενικός στόχος του Ε.Π. Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη για την περίοδο 2007-2013 συνοψίζεται στην ανάσχεση της απώλειας και στην προστασία της βιοποικιλότητας μέσω της επίτευξης και διατήρησης ικανοποιητικής κατάστασης των οικοτόπων και των πληθυσμών των απειλούμενων και κινδυνευόντων ειδών και περιοχών οικολογικού ενδιαφέροντος.

Βασικό στοιχείο του γενικού στόχου είναι η «Προστασία και διατήρηση απειλούμενων ειδών, χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης».

Με βάση τα προηγούμενα, βασική προϋπόθεση της προστασίας και διατήρησης των απειλούμενων ειδών χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων είναι η πλήρης γνώση της βιοποικιλότητας της κάθε ομάδας στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Στην περιοχή ευθύνης του Φορέα έχουν πραγματοποιηθεί δύο (2) μελέτες: α. Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού που εκπονήθηκε το 2000 με τίτλο "Πρόγραμμα αντιμετώπισης ειδικών περιβαλλοντικών προβλημάτων και συστήματος λειτουργίας και διαχείρισης του όρους Πάρνωνα - υγροτόπου Μουστού (Οικολογικό Πάρκο)", σύμφωνα με το κεφ. Δ' του Ν. 1650/86 (ΦΕΚ Α' 160) και του πίν. 4 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 69269/5387/1990 (ΦΕΚ Β' 678) και β. Η «Εκπόνηση προγράμματος παρακολούθησης της πανίδας της προστατευόμενης περιοχής Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού» που πραγματοποιήθηκε το 2008, στα πλαίσια του Υποέργου 3 «Εκπόνηση προγράμματος παρακολούθησης» του Έργου «Έργα διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού και λειτουργία ΦΔ», που χρηματοδοτήθηκε από το 3ο ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ" που

¹ Συντονιστής έργου ΕΠΠΕΡΑΑ

² Υπεύθυνος τμήματος Επόπτευσης / Παρακολούθησης & Εφαρμογών Διαχείρισης

συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) και από εθνικούς πόρους.

Οι δύο μελέτες, αν και παραθέτουν στοιχεία πανιδικά και χλωριδικά, αυτά θεωρούνται ελλιπή (η πρώτη μελέτη δεν τεκμηριώνει την παρουσία των αναφερθέντων ειδών, ενώ η δεύτερη εστιάζει κυρίως στην ορνιθοπανίδα). Συμπερασματικά, εκτός από την Τάξη των Πτηνών και σε πολύ μικρότερο βαθμό αυτής των ερπετών, είναι διαθέσιμα ελάχιστα έως και μηδενικά στοιχεία για άλλες ομάδες ζώων, αλλά και για τον χλωριδικό πλούτο και των πλούτο των οικοτόπων στην προστατευόμενη περιοχή.

Για τους προαναφερθέντες λόγους, και με σκοπό την καταγραφή και αξιολόγηση της βιοποικιλότητας των φυσικών βιοτόπων, προγραμματίστηκαν και σχεδιάστηκαν επισκέψεις πεδίου στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Οι επισκέψεις πεδίου περιελάμβαναν διαφορετικούς τύπους οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής, σε όλη σχεδόν την περιοχή αυτή.

Λειτουργίες έρευνας/ παρακολούθησης/ τεκμηρίωσης/ αξιολόγησης

Με βάση τον προηγούμενο προγραμματισμό, πραγματοποιήθηκε εργασία στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Οι εργασίες πεδίου επικεντρώθηκαν είτε σε καταγραφές της βιοποικιλότητας ομάδων, κυρίως ζώων, είτε είχε περισσότερο στοχευμένες δράσεις, π.χ. καταγραφή βιοποικιλότητας σπηλαίων. Οι δράσεις που σχετίζονται με την παρακολούθηση/ τεκμηρίωση/ αξιολόγηση αλλά και προστασία συχνά γίνονται με τη συνεργασία φορέων όπως με διεθνή ερευνητικά κέντρα για διευκόλυνση ερευνητών σε εργασίες πεδίου στην Π.Π. και μη κυβερνητικές οργανώσεις (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, WWF, ANIMA, Ορειβατικούς Συλλόγους, Honeyguide Holidays). Στα πλαίσια της συνεργασίας με ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, χορηγήθηκαν άδειες επιστημονικής έρευνας σε ημεδαπούς και αλλοδαπούς ερευνητές για μελέτες και συλλογή δειγμάτων στην Π.Π.

Συγκεκριμένα έγιναν οι ακόλουθες δράσεις καταγραφής:

Καταγραφές προστατευόμενης περιοχής Φορέα Διαχείρισης

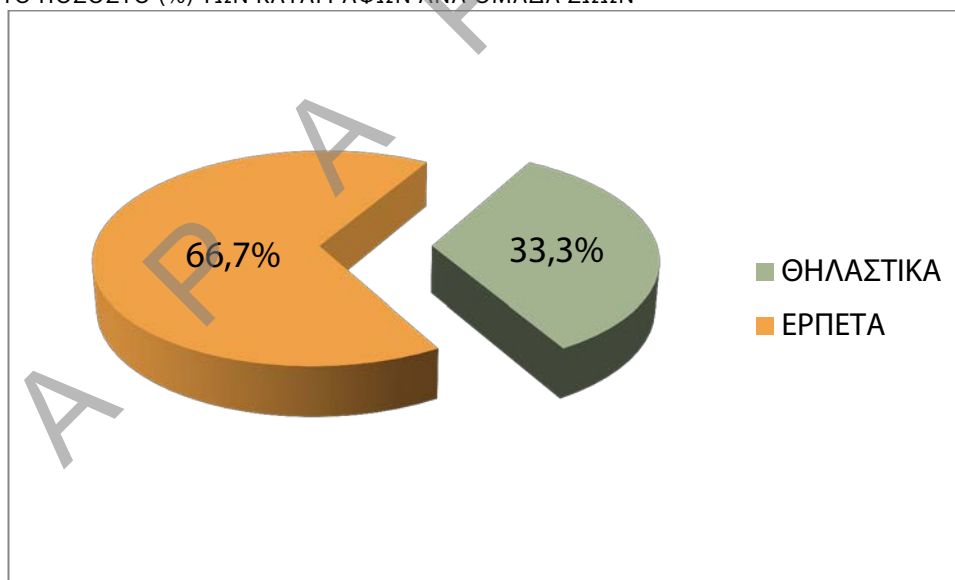
Η εργασία πεδίου για το 2013 πραγματοποιήθηκε μεταξύ 2Φεβρουαρίου και 25Οκτωβρίου. Πραγματοποιήθηκαν καταγραφές πεδίου σε 14 ημέρες από το προσωπικό του Τμήματος. Οι καταγραφές έγιναν σε 22 τοποθεσίες όπου και καταγράφηκαν 12 taxa και έγιναν με βάση την εύρεση ζωντανού δείγματος, νεκρού δείγματος ή βιοδηλωτικού ίχνους.

ΕΙΚΟΝΑ2. ΆΤΟΜΟ ΔΕΝΤΡΟΓΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΔΟΥΣ *HIEROPHIS GEMONENSIS* ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

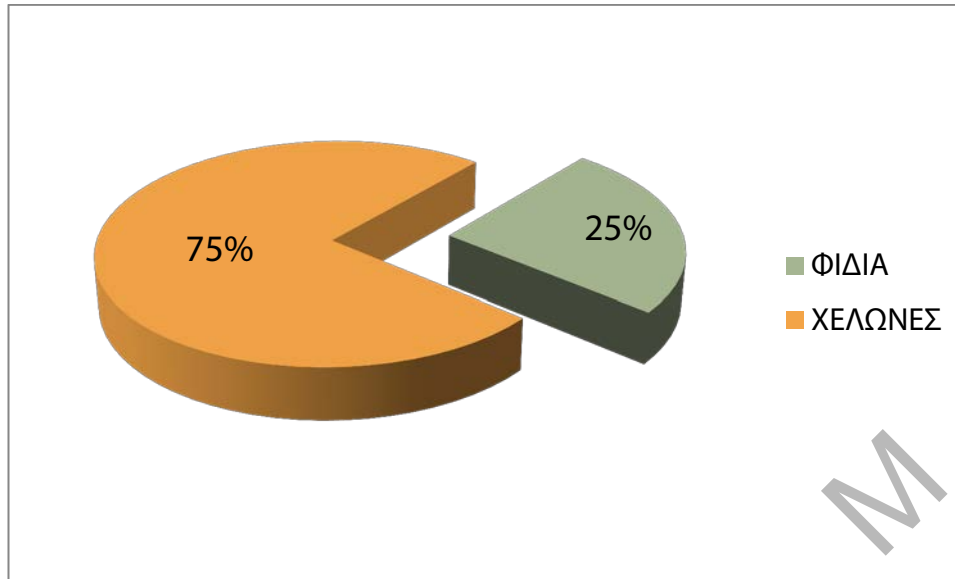

Η πλειονότητα των καταγραφών πραγματοποιήθηκαν τους ανοιξιότικους και καλοκαιρινούς μήνες. Οι περισσότερες καταγραφές, περίπου το 67% αφορούσαν ερπετά, και το υπόλοιπο θηλαστικά (33%) (Εικ. 3). Από τα ερπετά το 75% των παρατηρήσεων αφορούσαν φίδια και το 25% χελώνες (Εικ. 4).

ΕΙΚΟΝΑ 3.ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΤΩΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΖΩΩΝ

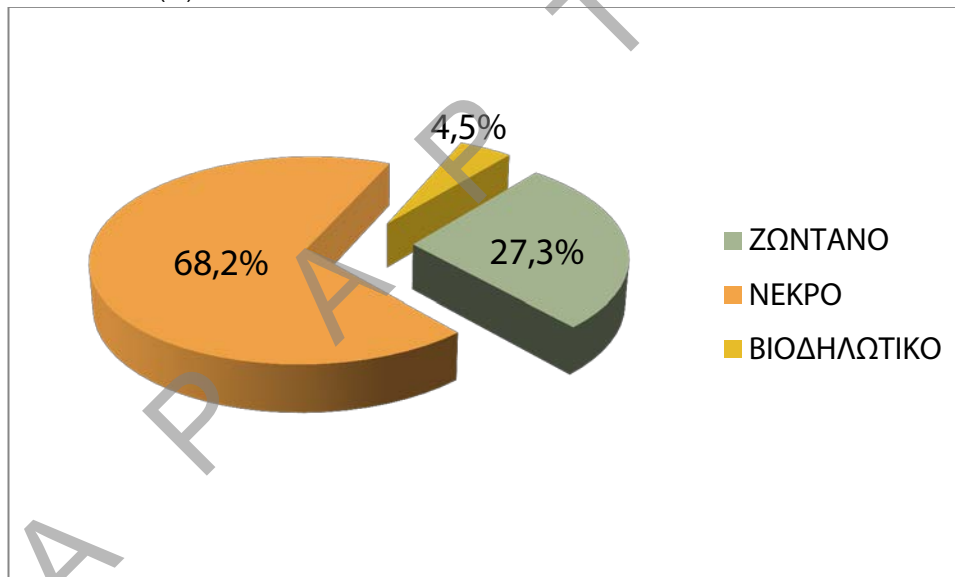

ΕΙΚΟΝΑ 4.ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΤΩΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΑ ΕΡΠΕΤΩΝ

Οι περισσότερες καταγραφές της πανίδας έγιναν με βάση την παρουσία νεκρού ατόμου, ενώ μια στις τέσσερις καταγραφές βασίστηκε σε ζωντανά άτομα (Εικ.5).

ΕΙΚΟΝΑ 5.ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΤΟΥ ΕΙΔΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΝΙΔΙΚΩΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ

Στο πλαίσιο της πρόθεσης του Φορέα Διαχείρισης να υποστηρίξει και να βοηθήσει προπτυχιακούς φοιτητές σε πτυχιακές και διπλωματικές εργασίες και πρακτικές ασκήσεις αλλά και μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες σε ερευνητικές εργασίες, ο Φορέας συμμετέχει στο «Σύστημα Κεντρικής Υποστήριξης της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών Α.Ε.Ι.» ως «Φορέας Υποδοχής» του κόμβου πρακτικής άσκησης ΑΤΛΑΣ του Εθνικού Δικτύου Έρευνας και Τεχνολογίας. Βάση αυτού, το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου ανταποκρίθηκε με την αποστολή ενός προπτυχιακού φοιτητή με σκοπό την πρακτική του άσκηση με θέμα «Καταγραφή ζωογεωγραφίας αμφιβίων / ερπετών της Προστατευόμενης Περιοχής του Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού». Ο φοιτητής ήρθε στις αρχές Ιουλίου και έκανε την πρακτική του άσκηση μέχρι τα τέλη Ιουλίου. Στο διάστημα αυτό, το προσωπικό του Τμήματος πραγματοποίησε τρεις (3) ημέρες πεδίου για την εκπαίδευση του φοιτητή και καταγραφή αμφιβίων /ερπετών, ενώ ο φοιτητής με το

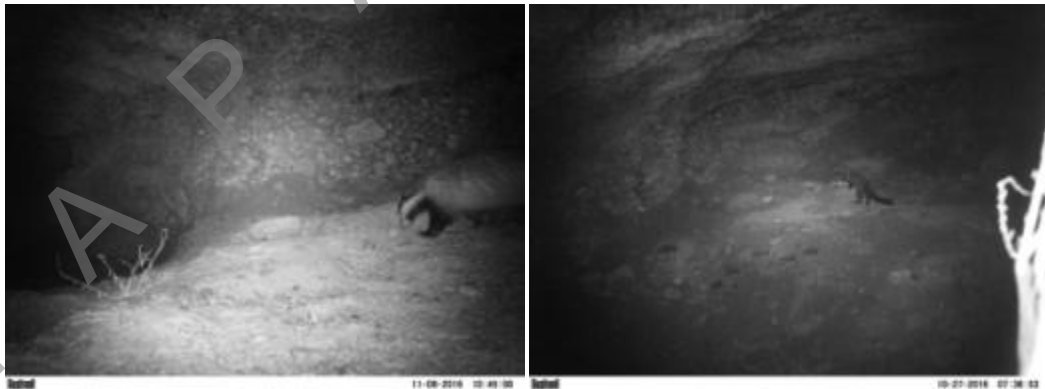
προσωπικό φύλαξης πραγματοποίησαν έντεκα (11) ημέρες πεδίου για καταγραφή, καλύπτοντας σχεδόν όλη την προστατευόμενη περιοχή.

Η δυσκολότερη - από πλευράς ευρημάτων και περιοχής εργασίας - καταγραφή πραγματοποιήθηκε από το προσωπικό του Τμήματος μετά την πυρκαγιά στον υγρότοπο Μουστού. Μια περιήγηση σε μικρό μόνο τμήμα της καμένης περιοχής είχε σαν αποτέλεσμα την καταγραφή 20 τουλάχιστον καμένων ατόμων νεροχελωνών (*Emys orbicularis* και *Mauremys rivulata*), αποδεικνύοντας τις μεγάλες απώλειες που υπέστησαν ορισμένοι πληθυσμοί άγριας πανίδας στην περιοχή. Οι μαρτυρίες των πυροσβεστών μιλούν και για αριθμό καμένων φιδιών και πιθανόν και άλλων ζώων αλλά η κατάσταση της καμένης περιοχής δεν επέτρεψε την καταγραφή όλων των διαφορετικών ειδών που παγιδεύτηκαν και πέθαναν από την πυρκαγιά.

Καταγραφές πανίδας με αυτόματες φωτογραφικές μηχανές

Οι αυτόματες φωτογραφικές μηχανές καταγραφής πανίδας που έγιναν δωρεά στο Φορέα από την ταξιδιωτική ομάδα Honey Guide Holidays (Μεγ. Βρετανία), τοποθετήθηκαν σε τρεις (3) τοποθεσίες της Π.Π. από το προσωπικό του τμήματος. Τα σημεία κάθε τοποθεσίας επιλέγονταν με βάση βιοδηλωτικά σημάδια θηλαστικών και με βάση την εμπειρία του επιστημονικού προσωπικού σε θέματα πανίδας. Οι μηχανές τοποθετήθηκαν για δεκαέξι(16) 24ωρα στις επιλεγμένες τοποθεσίες καταγραφής. Επίσης, σε συνεννόηση με το προσωπικό του τμήματος επόπτευσης, φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης οι φωτογραφικές μηχανές τοποθετήθηκαν σε τέσσερις (4) τοποθεσίες για δέκα (10) 24ωρα. Σε όλες τις περιπτώσεις ανά τακτά χρονικά διαστήματα γινόταν έλεγχος των μηχανών για αλλαγή των μπαταριών και των καρτών μνήμης με τα καταγεγραμμένο υλικό (φωτογραφίες και βίντεο). Τα αποτελέσματα των καταγραφών χρησιμοποιούνται τόσο για την συμπλήρωση της ζωογεωγραφίας της πανίδας στην προστατευόμενη περιοχή όσο και για τη δημιουργία βίντεο σχετικών με την πανίδα που χρησιμοποιεί το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας για τις δράσεις πληροφόρησης του Φορέα.

ΕΙΚΟΝΑ 6.ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΤΟΜΟΥ ΑΣΒΟΥ (ΑΡΙΣΤΕΡΑ) ΚΑΙ ΚΟΥΝΑΒΙΟΥ (ΔΕΞΙΑ) ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΥΤΟΜΑΤΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΠΑΝΙΔΑΣ

Καταγραφές πανίδας σπηλαίων προστατευόμενης περιοχής Φορέα Διαχείρισης

Τα σπήλαια είναι ιδιόμορφα, κλειστά και ευαίσθητα οικοσυστήματα. Για τη διαμόρφωσή τους χρειάστηκαν εκατομμύρια χρόνια και για τη δημιουργία του σπηλαιοδιακόσμου τους εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια ομοίως. Η βιοποικιλότητα ενός οικοσυστήματος εξαρτάται κυρίως από και τις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των ειδών, που συχνά έχει σαν αποτέλεσμα την επικράτηση μικρών απομονωμένων πληθυσμών ειδών που είναι περισσότερο ευαίσθητοι σε δημογραφικά και περιβαλλοντικά προβλήματα και είναι παγκοσμίως μοναδικοί (ενδημικά είδη).

Ειδικότερα για τα σπήλαια της περιοχής ευθύνης του Φορέα αλλά και για τα σπήλαια που βρίσκονται εκτός ευθύνης του Φορέα αλλά σε γειτονικές περιοχές, το προσωπικό του Φορέα ξεκίνησε την καταγραφή και μελέτη τη βιοποικιλότητά τους, καθώς δεν έχουν μελετηθεί καθόλου μέχρι στιγμής και υπάρχουν επιστημονικά δεδομένα που πιθανολογούν για την ύπαρξη ειδών ενδημικών σε κάποια από αυτά. Μέσα στο 2011 και 2012 καταγράφηκαν δεδομένα για επτά (7) σπήλαια και καταβόθρες της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης. Μέσα στο 2013 έχουν καταγραφεί από το προσωπικό του Τμήματος άλλα τέσσερα (4) σπήλαια της Π.Π. Σε όλες τις περιπτώσεις έγιναν πανιδικές καταγραφές και συλλέχθηκαν από 2 άτομα σπηλαιόβιων ορθοπτέρων του γένους *Dolichopoda*, γένος με μεγάλο ποσοστό ενδημισμού σε σπήλαια του Ελλαδικού χώρου που έχουν καταγραφεί και μελετηθεί. Τα δείγματα διατηρούνται σε απόλυτη αιθανόλη για περαιτέρω επιστημονική μελέτη από ερευνητές που θα συνεργαστούν με το Φορέα Διαχείρισης.

ΕΙΚΟΝΑ 7. ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΣΠΗΛΑΙΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ

Δημιουργία/συντήρηση σχετικών βάσεων δεδομένων και βιβλιοθήκης.

Τα δεδομένα της εργασίας πεδίου καταγράφηκαν σε φύλλα εργασίας EXCEL με στοιχεία ημερομηνίας παρατήρησης/συλλογής, ακριβής τοποθεσίας παρατήρησης/συλλογής (με χρήση συσκευής καταγραφής γεωγραφικού στίγματος), η επιστημονική ονομασία του καταγεγραμμένου είδους, ο αριθμός των παρατηρηθέντων ατόμων, καθώς και ο τύπος του ευρήματος καταγραφής. Δεδομένου ότι η ζωογεωγραφία της προστατευόμενης περιοχής του ΦΔ είναι πολύ λίγο γνωστή, σε περιπτώσεις που τα νεκρά ζωικά ευρήματα (των αμφιβίων και κυρίως των ερπετών) ήταν σε καλή κατάσταση, αυτά συλλέχθηκαν, αποθηκεύτηκαν σε κατάλληλες συνθήκες για να επεξεργαστούν κατάλληλα και να συμπεριληφθούν στη δημιουργηθείσα «Συλλογή Μουσειακών Δειγμάτων Ερπετών-Αμφιβίων της Προστατευόμενης Περιοχής του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού».

Μέσα στο 2011 συλλέχθηκαν περίπου 35 δείγματα ερπετών. Η συλλογή του 2012 μεγάλωσε τον αριθμό της συλλογής ερπετών σε 56 δείγματα και με το τέλος του 2013 η συλλογή περιλαμβάνει 80 δείγματα. Το προσωπικό του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης χρησιμοποίησε το υλικό αυτό και μετά από κατάλληλη επεξεργασία το ενέταξε στη «Συλλογή Ερπετών του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού» που δημιουργήθηκε με το υλικό της περιοχής ευθύνης του

Φορέα. Η συλλογή αυτή χρησιμοποιείται από τα Τμήματα Προστασίας & Διαχείρισης και Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας σε παρουσιάσεις σε μαθητές σχολείων και επισκέψεις μαθητών στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους για την κατανόηση και ενημέρωση για τη βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής.

Επιπλέον, συνεχίζεται η συλλογή ιστών από νεκρά άτομα σπανίων και απειλούμενων ζώων της περιοχής ευθύνης του Φ.Δ. τσακαλιού που βρίσκονται σκοτωμένα στην Π.Π. Το 2012 συλλέχθηκαν τέσσερα δείγματα τσακαλιού. Το 2013 συλλέχθηκαν δύο επιπλέον δείγματα. Το τσακάλι αποτελεί το μεγαλύτερο επίγειο θηρευτή της Πελοποννήσου, επιτελεί ένα πολύ σημαντικό οικολογικό ρόλο στα οικοσυστήματα των περιοχών που διαβιεί, είναι πλέον απειλούμενο είδος εξαιτίας τις προκατάληψης του ανθρώπου εναντίον του. Οι περιοχές που εξαπλώνεται είναι απομακρυσμένες μεταξύ τους, χωρίς διόδους επικοινωνίας και δυνατότητα «ανάμιξης των γενετικών δεξαμενών» των υποπληθυσμών του. Η συλλογή και διατήρηση των ιστών σε καθαρή αιθανόλη μπορεί να βοηθήσει μελλοντικές γενετικές μελέτες της δημογραφικής δομής του πληθυσμού του τσακαλιού στον υγρότοπο του Μουστουά ώστε να προταθούν μέτρα για την επιβίωσή του.

Το 2013 συλλέχθηκαν δύο δείγματα από νεκρά άτομα ζαρκαδιού που βρέθηκαν στην Π.Π. Τα δείγματα αυτά είναι χρήσιμα καθώς θα βοηθήσουν στη διευκρίνιση της προέλευσης των πληθυσμών των ζαρκαδιών στην περιοχή ευθύνης του Φ.Δ. Η προέλευση της παρουσίας του είδους αυτού στην περιοχή μας και γενικότερα στην Πελοπόννησο σε άγρια κατάσταση δεν έχει εξακριβωθεί. Το είδος εξαπλώνεται από τη βόρεια Ελλάδα μέχρι και τη Στερεά Ελλάδα ενώ από την Πελοπόννησο εξαφανίστηκε στις αρχές του 20ου αιώνα. Η σημερινή παρουσία άγριων πληθυσμών στην περιοχή προφανώς οφείλεται είτε σε διαφυγές από εκτροφεία της Πελοποννήσου είτε από απελευθέρωση ατόμων μέσω ιδιωτικής πρωτοβουλίας χωρίς επίσημη μελέτη, σχεδιασμό και έγκριση από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς.

Δύο ακόμα δείγματα συλλέχθηκαν μέσα στο 2013 από νεκρά άτομα βίδρας. Τα άτομα αυτά δεν βρέθηκαν στην Π.Π. αλλά στην γειτονική περιοχή της Νέας Κίου Αργολίδας. Παρόλα αυτά οι ιστοί είναι πολύτιμοι καθώς συγκρινόμενοι με δείγματα που θα συλλεχτούν από άτομα του υγροτόπου Μουστουά στο πλαίσιο της υπηρεσίας «Καταγραφής και παρακολούθησης των ειδών θηλαστικών» του Φ.Δ. θα επιτρέψουν τη σύγκριση των πληθυσμών των δυο περιοχών, με προεκτάσεις στις προοπτικές διατήρησής τους.

Σε συνέχεια των «διασώσεων» ειδών της άγριας πανίδας της Προστατευόμενης Περιοχής που πραγματοποιήθηκαν μέσα στο 2011 και 2012 (διάσωση θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, λευκού πελαργού *Ciconia ciconia*, τσαχτοτσικνιά *Ardea cinerea*, γερακίνας *Buteo buteo*, τσακαλιού *Canis aureus*, ξεφτεριού *Accipiter nisus*, μπούφου *Bubo bubo*) το 2013 το Τμήμα κατέγραψε οκτώ (8) ακόμα διασώσεις στο ενεργητικό του σε συνεργασία με άτομα άλλων Τμημάτων. Συγκεκριμένα, συλλήφθηκαν και, αφού δέχθηκαν τις πρώτες βοήθειες, αποστάλθηκαν στο Σύλλογο Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής (ANIMA) για πλήρη ανάρρωση τα ακόλουθα: ένα ξεφτέρι (*Accipiter nisus*), μια κίσσα (*Garrulus glandarius*) ένας λαγός (*Lepus europaeus*), ένας ασημόγλαρος (*Larus cachinnans*), μια τσίχλα (*Turdus philomelos*), μια γερακίνα (*Buteo buteo*) και ένας πετρίτης (*Falco peregrinus*) στην ANIMA για περίθαλψη. Επιπλέον, ένα άτομο οχιάς (*Vipera ammodytes*) απομακρύνθηκε από χωράφι στην περιοχή του Αγ. Ανδρέα και ελευθερώθηκε σε απομακρυσμένη περιοχή της Π.Π.

Επιστημονική αναγνώριση και αποτύπωση των επιμέρους μονάδων της λιμνοθάλασσας Μουστού και των λοιπών υγροτόπων του οικολογικού πάρκου και της ευρύτερης ζώνης του.

Σύμφωνα με την από 18 Νοεμβρίου 2011 υπογραφείσα Σύμβαση και το χρονοδιάγραμμα αυτής ολοκληρώθηκαν μέσα στον Ιανουάριο 2013 οι συμβατικές υποχρεώσεις του Αναδόχου με την παράδοση των ακολούθων:

- **Παραδοτέο 1.** Έκθεση αποτελεσμάτων των εργασιών που εκτελέσθηκαν κατά το 1ο επτάμηνο υλοποίησης του έργου. (Σε ηλεκτρονική μορφή).
- **Παραδοτέο 2.1.** Έκθεση με τίτλο «Φυτοκοινωνιολογική έρευνα του υγροτοπικού συμπλέγματος του Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και της ευρύτερης περιοχής του». (Σε ηλεκτρονική μορφή και σε ένα έντυπο αντίγραφο).
- **Παραδοτέο 2.2.** Έκθεση με τίτλο «Επιστημονική αναγνώριση των ορίων του υγροτοπικού συμπλέγματος του Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και της ευρύτερης περιοχής του» συνοδευόμενη από χάρτες ορίων του υγροτοπικού συμπλέγματος, επιμέρους υγροτοπικών μονάδων, χρήσεων/καλύψεων γης και αλλαγών. (Σε ηλεκτρονική μορφή και σε ένα έντυπο αντίγραφο).
- **Παραδοτέο 2.3.** Έκθεση με τίτλο «Λειτουργίες και Αξίες του υγροτοπικού συμπλέγματος του Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και της ευρύτερης περιοχής του». (Σε ηλεκτρονική μορφή και σε ένα έντυπο αντίγραφο).
- **Παραδοτέο 2.4.** Έκθεση με τίτλο «Έκθεση πεπραγμένων σε θέματα συνεργασίας με τον Φορέα Διαχείρισης επί κατευθύνσεων και προτεραιοτήτων ως προς τη διατήρηση του υγροτοπικού συμπλέγματος του Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και της ευρύτερης περιοχής του». (Σε ηλεκτρονική μορφή και σε ένα έντυπο αντίγραφο).
- **Παραδοτέο 2.5.** Τα υφιστάμενα δεδομένα και τα πρωτογενή δεδομένα της εργασίας πεδίου καταχωρημένα σε πίνακες κατάλληλης δομής και μορφής.
- **Παραδοτέο 2.6.** Τα διανυσματικά δεδομένα σε μορφή shape files.
 - 2.6.2.** Όρια υγροτοπικού συμπλέγματος προς τη χέρσο, επιμέρους υγροτοπικές μονάδες, χρήσεις/κάλυψη γης στη χέρσο (σε περιφερειακή ζώνη 200 μ) σε κλίμακα 1:5.000 για το τρέχον έτος: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση υγροτοπικής μονάδας, κλάση χρήσης/κάλυψης γης, έκταση, περίμετρος, σχόλια ταξινόμησης
 - 2.6.3.** Επιμέρους υγροτοπικές μονάδες του υγροτοπικού συμπλέγματος και χρήσεις/κάλυψη γης στη χέρσο (περιφερειακή ζώνη 200 μ) σε κλίμακα 1:5000, περίπου 10 έτη πριν: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση υγροτοπικής μονάδας, κλάση χρήσης/κάλυψης γης, έκταση, περίμετρος, σχόλια ταξινόμησης.
 - 2.6.4.** Χρήσεις/κάλυψη γης και υγροτοπικοί τύποι Ραμσαρ του συνόλου της περιοχής μελέτης σε κλίμακα 1:25000 για το τρέχον έτος: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση χρήσης/κάλυψης γης και τύπος Ραμσάρ, έκταση, περίμετρος, σχόλια ταξινόμησης.
 - 2.6.5.** Χρήσεις/κάλυψη γης και υγροτοπικοί τύποι Ραμσαρ του συνόλου της περιοχής μελέτης σε κλίμακα 1:25000 για περίπου 10 έτη πριν: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση χρήσης/κάλυψης γης και τύπος Ραμσάρ, έκταση, περίμετρος, σχόλια ταξινόμησης.
 - 2.6.6.** Χρήσεις/κάλυψη γης του συνόλου της περιοχής μελέτης σε κλίμακα από 1:25000 έως και 1:50000 για περίπου 30 έτη: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση χρήσης/κάλυψης γης και τύπος Ραμσάρ, έκταση, περίμετρος, σχόλια ταξινόμησης.

- 2.6.7.** Χάρτης αλλαγών για περίοδο 10 ετών του υδροτοπικού συμπλέγματος σε κλίμακα 1:5000: 1 shape file με ελάχιστα πεδία: κλάση αλλαγής, έκταση, περίμετρος, σχόλια.
- 2.6.8.** Χάρτης αλλαγών για περίοδο 10 ετών του συνόλου της περιοχής σε κλίμακα 1:25000: 1 shape file με ελάχιστα πεδία: κλάση αλλαγής, έκταση, περίμετρος, σχόλια.
- 2.6.9.** Χάρτης αλλαγών για περίοδο 30 ετών του συνόλου της περιοχής σε κλίμακα από 1:25000 έως και 1:50000: 1 shape file για όλη την περιοχή με ελάχιστα πεδία: κλάση αλλαγής, έκταση, περίμετρος, σχόλια.
- **Παραδοτέο 2.7.** Εκπαιδευτικό υλικό και αποτελέσματα προγράμματος κατάρτισης.

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 58/21-1-2013 Πρωτόκολλο Ποιοτικής και Ποσοτικής Παραλαβής της αρμόδιας Επιτροπής Παραλαβής και την υπ' αριθμ. 6 (28/2/2013) απόφαση της 1ης συνεδρίασης του Δ.Σ. του φορέα διαχείρισης, τα παραδοτέα εξετάστηκαν και κρίθηκαν πως είναι τα σωστά.

Συμπεράσματα περιόδου 2013

Οι δράσεις της παρακολούθησης έχουν δύο κατευθύνσεις: α) δράσεις που πραγματοποιούνται από το προσωπικό του Φορέα, και β) δράσεις που θα πραγματοποιηθούν από αναδόχους του Διεθνούς Διαγωνισμού Παρακολούθησης, υπό την εποπτεία του προσωπικού του Φορέα.

Στην πρώτη περίπτωση, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, αξιοποιώντας τόσο τη γνώση του επιστημονικού προσωπικού του όσο και τον διαθέσιμο εξοπλισμό που διαθέτει πλέον ο Φορέας μέσω των προμηθειών που πραγματοποιήθηκαν, μέσα στο 2013 κατέγραψε δεδομένα από την Προστατευόμενη Περιοχή τα οποία - στις περιπτώσεις που αυτό είναι δυνατό - συνοδεύονται και από την αντίστοιχη φωτογραφική τεκμηρίωση. Οι καταγραφές αφορούν στην πλειονότητά τους πανιδικά δεδομένα και κυρίως καταγραφές ερπετών και θηλαστικών. Η ευκολία αναγνώρισης και ανεύρεσης των ζωικών ομάδων των θηλαστικών και των ερπετών συμβάλλουν στην αυξανόμενη γνώση της ζωογεωγραφίας τους στην περιοχή ευθύνης του Φορέα.

Στη δεύτερη περίπτωση, η μεγάλη καθυστέρηση της έγκρισης και δημοσίευσης του Διεθνούς Διαγωνισμού Παρακολούθησης του Φορέα, που περιλαμβάνει παροχή υπηρεσιών παρακολούθησης από αναδόχους στα αντικείμενα των τύπων οικοτόπων, πανίδας και χλωρίδας (συνολικά 9 υπηρεσίες) ανέβαλε κατά πολύ την έναρξη του προγράμματος παρακολούθησης. Η υπογραφή των συμβάσεων μεταξύ του Φ.Δ. και των αναδόχων των υπηρεσιών καταγραφής και παρακολούθησης στις 15 Οκτωβρίου 2013 (15 Σεπτεμβρίου 2013 για τα ψάρια, εκκρεμεί η υπογραφή για την υπηρεσία των μανιταριών λόγω της πολύμηνης απεργίας των διοικητικών υπαλλήλων στο Ε.Κ.Π.Α.) θα δώσει επιστημονικά δεδομένα για την Προστατευόμενη Περιοχή του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού που έχουν γίνει λίγες καταγραφές και κυρίως σχετικές με την ορνιθοπανίδα της περιοχής. Τα δεδομένα θα συμβάλουν στην καταγραφή όλης της βιοποικιλότητας της περιοχής και κατ' επέκταση και σωστή διαχείριση, προστασία και διατήρηση του μοναδικού πανιδικού και χλωριδικού κεφαλαίου της. Παρόλα αυτά, με δεδομένη τη λήξη των υπηρεσιών μέχρι τις 31 Οκτωβρίου του 2015 - θα υπάρχει διάστημα παρακολούθησης λίγο μεγαλύτερο των δύο ετών, σαφώς μικρότερο των τριών (3) ετών, το οποίο και θεωρείται επιστημονικά οριακά επαρκές για την διεξαγωγή παρακολούθησης.

Κεφάλαιο 5

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

ΠΕ2

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας. Το Τμήμα στελεχώνεται από τέσσερα άτομα:

- Αγγελική Δημητρακοπούλου, ΠΕ Περιβαλλοντολόγος, Υπεύθυνη Τμήματος
- Κατερίνα Πανταζή, ΤΕ Ξεναγός, Υπεύθυνη δημοσίων σχέσεων & Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
- Αγνή Αναστασιάδη, ΔΕ Ξεναγός, Υπεύθυνη Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου
- Διαμαντής Αρβανίτης, ΔΕ Ξεναγός, Υπεύθυνος Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνισσας.

Αναγκαιότητα των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης

Η περιβαλλοντική ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού αλλά και των επισκεπτών της περιοχής, σε θέματα που συνδέονται με την προστασία του φυσικού πλούτου της προστατευόμενης περιοχής, αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για αλλαγή της αντίληψης που βλέπει τον άνθρωπο ως απόλυτο κυρίαρχο και για διαμόρφωση νέων ηθικών αξιών του ανθρώπου σε σχέση με το περιβάλλον.

Η αναγκαιότητα των δράσεων αυτών έγκειται στην κατανόηση της κοινά αποδεκτής αντίληψης ότι ο άνθρωπος αποτελεί μέρος της φύσης, και επομένως πρέπει να σέβεται τη φύση και να μεριμνά για την αρμονική συμβίωσή του με αυτήν.

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα – υγροτόπου Μουστού, έχοντας ως στόχο την παραπάνω αρχή, προσελκύει επισκέπτες τους οποίους πληροφορεί για τις αξίες και τις φυσικές λειτουργίες της περιοχής και τους καθοδηγεί ώστε να γνωρίσουν από κοντά τον Πάρνωνα χωρίς να βλάψουν τα ευαίσθητα φυσικά οικοσυστήματα της προστατευόμενης περιοχής.

Αρμοδιότητες Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας Σύμφωνα με το Ν. 2742/1999

Στις αρμοδιότητες του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας των φορέων διαχείρισης σύμφωνα με τις παρ. 7 & 8 του άρθρου 15 του Ν. 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη» περιλαμβάνονται:

- Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και στην προστασία της περιοχής ευθύνης τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα πληροφόρησης στην έδρα των προστατευόμενων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.
- Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και

αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ΚΥΑ οριοθέτησης και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.

Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Το περιεχόμενο του παρόντος κειμένου αποτελεί την αποτύπωση των δράσεων και ενεργειών του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας κατά το έτος 2013, για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού, των επισκεπτών της περιοχής και της κοινωνίας γενικότερα. Κατά το έτος 2013 το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης, έχοντας ως εφόδια τη γνώση και την εμπειρία που αποκόμισε από τις προηγούμενες χρονιές, προέβη σε ποικίλες δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού μέσω κατάλληλα προγραμματισμένων ενεργειών προβολής και ενημέρωσης. Η στρατηγική που ακολουθήθηκε, βασίστηκε στο εγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης που εκπονήθηκε το 2012, έχοντας ως επιδίωξη την προώθηση των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που εντάσσονται στην πράξη με τίτλο: «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2007-2013». Αντικείμενο υλοποίησης του σχεδίου ήταν:

- η προσέλευση και γνωριμία της κοινωνίας με την προστατευόμενη περιοχή μέσω της διαρκούς προβολής της και των δράσεων του φορέα διαχείρισης σε αυτήν (αποστολή δελτίων τύπου, παροχή πληροφοριών μέσω συνεντεύξεων σε δημοσιογράφους, τήρηση σελίδας κοινωνικής δικτύωσης/facebook και ενημέρωση καναλιών στο youtube και το Vimeo).
- η διοργάνωση δράσεων ευαισθητοποίησης σε ημέρες με παγκόσμιο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον και σε τοπικές γιορτές οικισμών που βρίσκονται εντός των ορίων του φορέα.
- η ενημέρωση – ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για την αξία της προστατευόμενης περιοχής μέσω των ξεναγήσεων, της παραγωγής φυλλαδίων και λοιπού πληροφοριακού υλικού, της κατασκευής πινακίδων, της παραγωγής και μετάδοσης τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών μηνυμάτων, της παραγωγής ταινιών.
- η οργάνωση δράσεων κατάρτισης – επιμόρφωσης του προσωπικού του φορέα
- η διοργάνωση ημερίδων
- η συμμετοχή και η υποστήριξη της συμμετοχής του προσωπικού του φορέα σε συνέδρια

Άξιο αναφοράς είναι ότι ο φορέας διαχείρισης δεν κατάφερε να προβεί: α) στην παραγωγή έντυπου υλικού (φυλλάδια, οδηγός εναλλακτικού τουρισμού, οδηγός χλωρίδας, χάρτες κ.ά), β) στην παραγωγή ηλεκτρονικού υλικού (ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά μηνύματα), καθώς επίσης γ) στη διοργάνωση ημερίδων, λόγω του γεγονότος ότι η πραγματοποίησή τους εξαρτιόταν από την έγκριση της τροποποίησης του ΤΔΠΠ που υποβλήθηκε στις 21/12/2012 και παραμένει μέχρι σήμερα μη εγκεκριμένο (υποβλήθηκε 2 φορές στην ΕΥΔ ΕΠΠΕΡΑΑ, η τελευταία υποβολή έγινε στις 20/12/2013).

Δράσεις δημοσιότητας και ενημέρωσης

Έντυπο πληροφοριακό υλικό

Για την ενίσχυση της ενημέρωσης, πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού, των επισκεπτών της περιοχής και της κοινωνίας γενικότερα, σχετικά με: α) την αναγκαιότητα της ορθολογικής διαχείρισης της βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής και β) την ανάδειξη της οικολογικής, ιστορικής - πολιτιστικής αξίας της, το τμήμα πληροφόρησης προέβη στην σύνταξη προκήρυξης ανοιχτού διαγωνισμού με θέμα: «Παραγωγής εντύπων και υλικών ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης». Η προκήρυξη θα σταλεί εκ νέου στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠΠΕΡΑΑ για έγκριση, μετά από ανασύνταξή της λόγω της μείωσης του προϋπολογισμού που αποφασίστηκε

για τις εν λόγω υπηρεσίες, από τους ελεγκτές των έργων ΕΠΠΕΡΑΑ. Μετά την έγκρισή του διαγωνισμού, θα ακολουθήσουν όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την επιλογή του Αναδόχου που θα αναλάβει τις παρακάτω προμήθειες:

- Παραγωγή Οδηγού εναλλακτικού τουρισμού για την «Προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού»
- Παραγωγή Βιβλίου με τίτλο "Το Αλφαβητάρι του Πάρνωνα"
- Παραγωγή Φυλλαδίου με τα μέτρα προστασίας «προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού»
- Παραγωγή Οδηγού χλωρίδας «προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού»
- Παραγωγή Χάρτη «προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού»
- Παραγωγή ενημερωτικού εγχειρίδιου με τίτλο «Προστατευόμενη Περιοχή Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού»
- Παραγωγή Φυλλαδίου ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης για τους κατοίκους της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού
- Παραγωγή υλικού προώθησης και προβολής

Η υπηρεσία βρίσκεται σε εξέλιξη.

Πληροφοριακές πινακίδες & πίνακες

Στο πλαίσιο υποστήριξης των δράσεων ενημέρωσης του κοινού, πραγματοποιήθηκαν ενέργειες και δράσεις που είχαν ως στόχο την πληροφόρηση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ομάδων επισκεπτών, των κατοίκων της περιοχής και των εμπλεκόμενων φορέων, σε θέματα που αφορούν στην οικολογική και ιστορική-πολιτιστική αξία της περιοχής, αλλά και στη συνεπαγόμενη ανάγκη προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και των φυσικών και πολιτισμικών αξιών της προστατευόμενης περιοχής. Ειδικότερα:

Το τμήμα πληροφόρησης ολοκλήρωσε με επιτυχία την υλοποίηση του 1^{ου} Σταδίου του έργου: «Προμήθεια, μεταφορά και εγκατάσταση πληροφοριακών πινακίδων και πινάκων εντός της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα – υγροτόπου Μουστού». Κατά τη διάρκεια του Νοεμβρίου, η Ανάδοχος του έργου παρέδωσε στον Φορέα Διαχείρισης κατά τμήματα, τις πινακίδες και τους πίνακες που αποτελούν παραδοτέα του 1^{ου} Σταδίου του έργου και στη συνέχεια ακολούθησε η έγκριση της προμήθειας και τοποθέτησής τους (19/12/2013) από τον Φορέα Διαχείρισης. Ειδικότερα παρελήφθησαν οι εξής προμήθειες:

- δέκα (10) πινακίδες κατεύθυνσης που οδηγούν στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης της Προστατευόμενης Περιοχής,
- μίας (1) ενημερωτική πινακίδα για το κέντρο περιβαλλοντικής ενημέρωσης Αγίου Πέτρου,
- έξι (6) πίνακες ανάρτησης δημοσιεύσεων του Φορέα Διαχείρισης,
- τριάντα (30) πινακίδες οριοθέτησης,
- είκοσι (20) πινακίδες απαγόρευσης εντός της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού
- πέντε (5) πινακίδες επεξήγησης θέας των περιοχών απολύτου προστασίας του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.

Η προμήθεια βρίσκεται σε εξέλιξη.

Εκδηλώσεις - περιβαλλοντική ενημέρωση

Ο φορέας διαχείρισης κατά την διάρκεια του έτους 2013 συμμετείχε σε διάφορες περιβαλλοντικές δράσεις οι οποίες συνοπτικά ήταν οι ακόλουθες:

1. 1η Εκδήλωση παρατήρησης μεταναστευτικών πουλιών στον υγρότοπο Μουστού

Διοργανώθηκε την Κυριακή 13 Ιανουαρίου 2013 εκδήλωση ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που αφορούσε τη γνωριμία με τα διαχειριζόμενα υδρόβια πουλιά που βρίσκονταν εκείνη την περίοδο στον Υγρότοπο του Μουστού.

Από τα επιλεγμένα σημεία θέας, οι συμμετέχοντες παρατήρησαν σπάνια είδη πουλιών και ενημερώθηκαν για τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης καθώς και για την αξία και σπανιότητα του μοναδικού αυτού βιοτόπου. Οι μικροί και μεγάλοι φίλοι μας, διασκέδασαν και παράλληλα επιμορφώθηκαν, γνωρίζοντας επί τόπου εντυπωσιακά πουλιά όπως είναι οι σταχτοσκινιάδες (*Ardea cinerea*), λευκοσκινιάδες (*Egretta garzetta*) και κορμοράνοι (*Phalacrocorax carbo*), διάφορα είδη παπιών όπως πρασινοκέφαλες (*Anas platyrhynchos*), φαλαρίδες (*Fulica atra*), χουλιαρόπαπιες (*Anas clypeata*), καστανοκέφαλοι γλάροι (*Larus ridibundus*), νερόκοτες (*Gallinula chloropus*) και διάφορα είδη αρπακτικών όπως

γερακίνες (*Buteo buteo*) και καλαμόρκοι (*Circus aeruginosus*).

Παράλληλα με την εκδήλωση, πραγματοποιήθηκε το πρόγραμμα Μεσοχειμωνιάτικων Καταμετρήσεων Υδροβίων Πουλιών 2013 από τους εθελοντές ορνιθοπαρατηρητές της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας (ΕΟΕ). Η ΕΟΕ είναι ο υπεύθυνος φορέας στην Ελλάδα για τις χειμωνιάτικες καταμετρήσεις που πραγματοποιούνται ταυτόχρονα σε πολλές χώρες κατά το 2^ο και 3^ο Σαβ/κο του Ιανουαρίου με συντονιστή την οργάνωση Wetlands International.

2. Εκδήλωση απελευθέρωσης ενός μικρού τσακαλιού και τριών γερακίνων στο φυσικό τους περιβάλλον.

Την Τετάρτη 23 Ιανουαρίου 2013, ο Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με την ANIMA πραγματοποίησαν στη θέση Χερονήσι, εκδήλωση απελευθέρωσης ενός μικρού τσακαλιού - που είχε εντοπιστεί τραυματισμένο στην περιοχή προστασίας του υγροτόπου Μουστού - και τριών γερακίνων.

Μετά τη θεραπεία που δέχθηκαν τα τραυματισμένα αυτά ζώα στο κέντρο περίθαλψης του συλλόγου

προστασίας και περίθαλψης άγριας ζωής ANIMA, ήταν πλέον έτοιμα να επιστρέψουν στη φύση, γεγονός που πραγματοποιήθηκε σε ειδική εκδήλωση που οργάνωσε ο Φορέας Διαχείρισης με τη συμμετοχή περίπου 600 θεατών, κυρίως μαθητών από τα σχολεία της προστατευόμενης περιοχής.

Κατά τη διάρκεια της προσμονής για αυτό το σημαντικό και πρωτόγνωρο για την περιοχή μας γεγονός, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης ενημέρωσε τα παιδιά για τη μεγάλη οικολογική αξία της προστατευόμενης περιοχής, το ρόλο του Φορέα Διαχείρισης σε αυτήν, τα σημαντικά είδη πανίδας και χλωρίδας που φιλοξενεί και ιδιαίτερα για τα δύο αυτά είδη άγριας πανίδας που θα συναντούσαν από κοντά.

Στη συνέχεια, ο Φορέας Διαχείρισης μοίρασε φυλλάδια που παρείχαν χρήσιμες οδηγίες για την τήρηση ορθής συμπεριφοράς στην προστατευόμενη περιοχή με σκοπό την προστασία της βιοποικιλότητάς της και δώρισε δεκάδες αναμνηστικά προϊόντα (καπέλα, τσάντες, κούπες, σημειωματάρια) σε παιδιά που επιλέχθηκαν τυχαία μέσω κλήρωσης.

3. **Εκδηλώσεις για την παγκόσμια ημέρα υγροτόπων παρέα με μαθητές.**

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων που γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 2 Φεβρουαρίου 2013, ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωννα – υγροτόπου Μουστού, γιόρτασε την ημέρα αυτή μαζί με μαθητές.

Δεκάδες μαθητές του Δημοτικού σχολείου Βερβένων συγκεντρώθηκαν στο σημείο θέας του υγροτόπου Μουστού, για να ενημερωθούν για τη λειτουργία του, τις αξίες του για τον άνθρωπο και τη σημασία του για τη διαχείριση και τη μετανάστευση των υδρόβιων, αρπακτικών και στρουθιομόρφων πουλιών - καθώς βρίσκεται στον μεταναστευτικό διάδρομο των ανατολικών ακτών της Ελλάδας- αλλά και για την αναγκαιότητα της ορθολογικής διαχείρισής του προκειμένου να διατηρηθεί.

Στη συνέχεια, το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης με τη χρήση κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης, ειδικών βιβλίων αναγνώρισης της άγριας орνιθοπανίδας και πλούσιου φωτογραφικού υλικού από τα συνηθέστερα διαχειμάζοντα είδη орνιθοπανίδας στον υγρότοπο Μουστού, παρότρυνε τους μαθητές στη γνωριμία τους με τα πτηνά της λιμνοθάλασσας, μέσω της αναγνώρισης και παρατήρησης της συμπεριφοράς τους. Γεμάτοι ικανοποίηση και χαρά από την αναγνώριση ειδών όπως: σταχτοτσικνιάδων, αργυροτσικνιάδων, φαλαρίδων, κορμοράνων, συνέχισαν την παρατήρηση, ενθουσιασμένοι από τις βουτιές και το πέταγμα των πτηνών.

Την ίδια μέρα, ο Φορέας Διαχείρισης επισκέφτηκε το 1^ο Γυμνάσιο και το 1^ο Λύκειο Τρίπολης όπου έγινε παρουσίαση με θέμα «Υγρότοποι: λειτουργίες, αξίες και απειλές». Την παρουσίαση παρακολούθησαν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον οι περιβαλλοντικές ομάδες των δύο σχολείων και ολοκληρώθηκε με διαλογική συζήτηση μεταξύ της ξεναγού και των μαθητών. Σκοπός της παρουσίασης ήταν η πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των μαθητών σχετικά με τη σπουδαιότητα των υγροτόπων για τη φύση και τον άνθρωπο. Στους μαθητές τονίστηκε το γεγονός ότι οι υγρότοποι, αυτά τα ευαίσθητα στις ανθρώπινες παρεμβάσεις δυναμικά οικοσυστήματα, συνεχίζουν να είναι απειλούμενα και θα πρέπει όλοι μαζί να συνδράμουμε στην ορθολογική διαχείριση και προστασία τους.

4. **2^η Εκδήλωση παρατήρησης μεταναστευτικών πουλιών στον Υγρότοπο Μουστού.**

Με σύμμαχο τον πολύ καλό καιρό, πραγματοποιήθηκε η 2^η εκδήλωση орνιθο-παρατήρησης στην περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης του υγροτόπου Μουστού, την Κυριακή 24 Φεβρουαρίου 2013.

Μικροί και μεγάλοι орνιθοπαρατηρητές, για άλλη μία φορά, ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα του Φορέα Διαχείρισης και παρατήρησαν με μεγάλο ενθουσιασμό τα πουλιά, συμμετέχοντας σε μια ευχάριστη δραστηριότητα αναψυχής, αξιοποιώντας δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους κοντά στη φύση.

Πρόθεση του Φορέα Διαχείρισης ήταν να αναδειχθεί ο υπέροχος κόσμος της άγριας орνιθοπανίδας, προσφέροντάς μια μοναδική εμπειρία, αλλά και να ενημερωθούν όσο δυνατόν περισσότεροι άνθρωποι για τη σπουδαιότητα ύπαρξης του υγροβιότοπου για τη διαβίωση και διατήρηση των

σπάνιων πουλιών που φιλοξενεί. Οι συμμετέχοντες στην ορνιθο-παρατήρηση πέρα από τον θαυμασμό τους για τα πουλιά, μπόρεσαν να αντιληφθούν την ποικιλία των ειδών και τις διαφορές μεταξύ τους.

5. Επισκέψεις σε νηπιαγωγεία της προστατευόμενης περιοχής με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Νερού.

Το προσωπικό του τμήματος επισκέφθηκε τους μικρούς του φίλους σε τέσσερα (4) νηπιαγωγεία της προστατευόμενης περιοχής και γιόρτασε μαζί τους την ημέρα αυτή μέσα από τη χρήση ποικίλου οπτικοακουστικού υλικού.

Με τη συντροφιά και τον ενθουσιασμό των παιδιών, το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης, παρουσίασε ειδικά διαμορφωμένες διαφάνειες που αφορούσαν, μεταξύ άλλων, στον κύκλο του νερού, σε όλα τα καιρικά φαινόμενα που συνδέονται με αυτό, στη χρήση του από τον άνθρωπο, αλλά και στο υδάτινο οικοσύστημα της προστατευόμενης περιοχής: τον υγρότοπο του Μουστού. Επίσης, τα νήπια ενημερώθηκαν για τη μεγάλη αξία του νερού για τον πλανήτη μας, αλλά και για τις προσπάθειες που πρέπει όλοι, μικροί και μεγάλοι, να καταβάλουμε με στόχο τη σωστή και συνετή χρήση του μέσα από μικρές αλλαγές στην καθημερινή μας συμπεριφορά, με παράδειγμα τον δεκάλογο του καλού καταναλωτή νερού!

Οι μικροί μας φίλοι έδειξαν ιδιαίτερη ευαισθησία για τη μόλυνση του νερού και τη μη πρόσβαση σε αυτό από πολλούς ανθρώπους σε άλλες περιοχές του πλανήτη μας, καθώς και στα προβλήματα υγείας που συνδέονται με την υποβάθμιση των νερών του υπεδάφους αλλά και της θάλασσας. Η ευαισθητοποίησή τους στο θέμα αυτό υποκινήθηκε μέσα από ποικίλες δημιουργικές δραστηριότητες που υποστηρίζονταν από πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό, όπως προβολή βίντεο και παραμυθιού, ηχοπαιχνίδια για την αναγνώριση ήχων του νερού, παραμύθι για ανάγνωση και ζωγραφική και τέλος, γνωστά τραγούδια για το νερό. Όλοι οι φίλοι μας συμμετείχαν ενεργά και με χαρά στις δραστηριότητες που σχεδιάστηκαν ειδικά για αυτούς.

6. Εθελοντικός καθαρισμός του υγροτόπου Μουστού με αφορμή την καμπάνια Let's do it 2013.

Την Κυριακή 14 Απριλίου 2013 δείξαμε ότι όλοι μαζί μπορούμε να συνεργαστούμε για ένα κοινό σκοπό, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για μια Ελλάδα πιο όμορφη και πιο καθαρή! Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετέχοντας για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά στην παγκόσμια εθελοντική καμπάνια Let's Do It, έθεσε ξανά το φιλόδοξο στόχο να καθαρίσει μέσα σε μία μόνο ημέρα τον υγρότοπο του Μουστού,

μια περιοχή απολύτου προστασίας της φύσης. Με την ενεργό συμμετοχή μεγάλου μέρους του προσωπικού του και σημείο κύριας δράσης την παράκτια περιοχή πλησίον της εκβολής του Μουστού, ο Φορέας Διαχείρισης ανέλαβε τον συντονισμό των εθελοντών και των φορέων που έλαβαν μέρος στον καθαρισμό, και τους μοίρασε γάντια, σακούλες απορριμμάτων και νερά.

Τα πολυπληθέστερα απορρίμματα ήταν για άλλη μια χρονιά τα αποτσίγαρα, οι πλαστικές σακούλες, διάφορα δοχεία, καπάκια, μπουκάλια, καλαμάκια, κουτάκια αλουμινίου και χάρτινα απορρίμματα, ενώ ακολουθούσαν τα υφάσματα, τα ογκώδη αντικείμενα, όπως τα ελαστικά αυτοκινήτων και τρακτέρ. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι δυστυχώς η συμπεριφορά πολλών συμπολιτών μας προς το φυσικό και παράκτιο περιβάλλον της πατρίδας μας συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από αδιαφορία και ανευθυνότητα. Είναι πια καιρός να συνειδητοποιήσουμε όλοι ότι η λύση αυτού του προβλήματος βρίσκεται στα χέρια μας και οφείλουμε επιτέλους να αλλάξουμε κακές συνήθειες του παρελθόντος. Παρόλο το γεγονός ότι στο φετινό καθαρισμό η συμμετοχή εθελοντών ήταν μικρή, οι συμμετέχοντες ενεργοί πολίτες και ο Δήμος Β. Κυνουρίας έδωσαν δυναμικό «παρόν» και η συμβολή τους στη δράση αυτή ήταν καθοριστική και πολύτιμη.

7. **Με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα της Γης 2013 ξεναγήσεις και επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης.**

Η Ημέρα της Γης γιορτάζεται σε περισσότερες από 175 χώρες από το 1970, στις 22 Απριλίου κάθε χρόνο, με στόχο την κινητοποίηση ανθρώπων, Κυβερνήσεων, επιχειρήσεων και οργανισμών για ένα πιο καθαρό πλανήτη. Με αφορμή την σημαντική αυτή ημέρα, προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης πραγματοποίησε επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Ερμιόνης και ξενάγηση ομάδας Άγγλων επισκεπτών στον υγρότοπο Μουστού.

Την Παρασκευή 19 Απριλίου 2013 πραγματοποιήθηκαν τρεις παρουσιάσεις συνοδευόμενες από πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό και καλλιτεχνικές δραστηριότητες, στο σχολείο Συγγρού της Ερμιόνης μιλώντας σε περίπου 160 μαθητές. Η θεματολογία των παρουσιάσεων για τους μικρούς μαθητές αφορούσε στους υγροτόπους γενικά, τις λειτουργίες και τις αξίες τους αλλά και τους παράγοντες που τους απειλούν, με έμφαση στον υγρότοπο του Μουστού. Οι μεγαλύτερες τάξεις παρακολούθησαν την ενημερωτική ταινία «Το ταξίδι του σπόρου», που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Έργου LIFE+ PINUS (LIFE07 NAT/GR/00286) «Αποκατάσταση των δασών *Pinus nigra* στον Πάρνωνα (GR2520006) μέσω μιας δομημένης προσέγγισης». Μέσω της ταινίας ντοκιμαντέρ, οι μικροί μαθητές και οι δάσκαλοί τους γνώρισαν την αξία αυτού του σχετικά κοινού είδους στην Ελλάδα, καθώς και των εργασιών και του χρόνου που χρειάζεται για να γίνει μια επιστημονικά ορθή αποκατάσταση των καμένων δασών γενικά και της μαύρης πεύκης ειδικότερα.

Στην συνέχεια την Δευτέρα 22 Απριλίου 2013, ομάδα περίπου 16 φυσιολατρών από την Αγγλία, περιηγήθηκε και ξεναγήθηκε για δεύτερη χρονιά από την ξεναγό και τον βιολόγο του φορέα στην προστατευόμενη περιοχή Υγροτόπου Μουστού. Πρόκειται τον οργανισμό Honeyguide, wildlife holidays, που αποτελείται από άτομα αφοσιωμένα στην προστασία της φύσης, με μεγάλη ταξιδιωτική εμπειρία και γνώση στις φυσικές επιστήμες. Η ομάδα έμεινε στο Λιβάδι Κυνουρίας και το πρόγραμμα των επισκέψεών τους περιλάμβανε τον λόφο «Καστράκι» Μελιγούς για παρατήρηση άγριας ορινιθοπανίδας και χλωρίδας, την Παλαιόχωρα, τον Πραστό, την Καστάνιτσα και τα Τσιτάλια. Η ξενάγηση ολοκληρώθηκε με ανταλλαγή αναμνηστικών και οι δύο εκπρόσωποι της Honeyguide Holidays δεσμεύτηκαν ότι θα επισκεφτούν ξανά την περιοχή στο άμεσο μέλλον με επόμενη ομάδα περιηγητών - τουριστών. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκπρόσωποι της Honeyguide Holidays έκαναν για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά μια πολύ σημαντική δωρεά ειδικού εξοπλισμού παρακολούθησης στον φορέα διαχείρισης.

8. **Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης σε εκδήλωση στο Ίδρυμα Ζαφείρη στο Άστρος Κυνουρίας με θέμα «Δάσος».**

Με αφορμή τη συμμετοχή της Β΄ Γυμνασίου Άστρους, κατά το σχολικό έτος 2012-2013, στο διεθνές δίκτυο «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον - Δάσος, Ποτάμι, Λιμάνι» του περιβαλλοντικού δικτύου της Εταιρείας Προστασίας της Φύσης, διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Φορέα Διαχείρισης και το ΚΠΕ Καστρίου, ημερίδα ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας με θέμα το «Δάσος», στο Ίδρυμα Ζαφείρη στο Άστρος Κυνουρίας την Τετάρτη 24 Απριλίου 2013.

Για τις ανάγκες της εκδήλωσης, ο Φορέας Διαχείρισης επιμελήθηκε poster με θέμα τα τρία Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης για τα οποία είναι αρμόδιος (Άστρος, Αγίου Πέτρου και Καστάνισας), εμπλουτισμένο με βασικές πληροφορίες για τις περιοχές προστασίας και απόλυτης προστασίας της φύσης. Επιπλέον, δημιουργήθηκε βίντεο με πληροφορίες για τα τρία κέντρα ενημέρωσης, για τις διάφορες δράσεις που κατά καιρούς έχουν υλοποιηθεί από τον Φορέα Διαχείρισης και για το φυσικό πλούτο του ορεινού οικοσυστήματος του Πάρνωνα. Η προβολή του βίντεο εκτυλισσόταν

παράλληλα με μία μικρής διάρκειας παρουσίαση από ξεναγό του φορέα.

Στο πλαίσιο της εκδήλωσης πραγματοποιήθηκε έκθεση φωτογραφίας με τίτλο «Έκθεση για τα Δάση» του Μορφωτικού Τμήματος της Πρεσβείας των ΗΠΑ, την οποία παρουσίασε εκπρόσωπος του τμήματος. Οι φωτογραφίες προέρχονταν από τα αρχεία του περιοδικού National Geographic και αφορούσαν στην ομορφιά των δασών, αλλά και στους κινδύνους αποψίλωσής τους.

9. **Συμμετοχή σε ημερίδα στο Λεωνίδιο Νότιας Κυνουρίας με θέμα: «Τα είδη που χάνονται: σπάνιοι και απειλούμενοι οργανισμοί του Πάρνωνα».**

Το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού σε συνεργασία με τον Δήμο Νότιας Κυνουρίας διοργάνωσαν ημερίδα με θέμα «Τα είδη που χάνονται: σπάνιοι και απειλούμενοι οργανισμοί στην περιοχή του Πάρνωνα». Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Βιβλιοθήκης του Δήμου Νότιας Κυνουρίας, στο Λεωνίδιο, το Σάββατο 27 Απριλίου 2013. Οι εισηγήσεις στο πλαίσιο της ημερίδας αφορούσαν:

- στο φαινόμενο του ενδημισμού και τη σημασία του. Οι οργανισμοί που εντοπίζονται αποκλειστικά σε μία μικρή γεωγραφική έκταση δημιουργούν το «δακτυλικό της αποτύπωμα» και της προσφέρουν μοναδικότητα και ανεπανάληπτη βιολογική αξία. Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από τον κ. Γιώργο Τρυφονόπουλο, βιολόγο, διδάκτορα του Πανεπιστημίου Πατρών και Διευθυντή του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού.
- στον *Stachys virgata*, ένα σπάνιο τοπικό φυτό της ανατολικής Πελοποννήσου. Ο *Stachys virgata* συλλέχθηκε για τελευταία φορά το 1844 και ξαναβρέθηκε 160 χρόνια αργότερα, το 2005. Έχουν μετρηθεί 221 φυτά στη φύση και όλα κινδυνεύουν από ακατάλληλες δράσεις ή τυχαία καταστροφικά γεγονότα. Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από τον κ. Θεοφάνη Κωνσταντινίδη, Επίκουρο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- σε ορισμένα από τα σπανιότερα και περισσότερο απειλούμενα φυτά του Πάρνωνα. Η σημασία της ευρύτερης περιοχής του Πάρνωνα είναι ιδιαίτερη και νέα είδη φυτών εξακολουθούν να ανακαλύπτονται μέχρι σήμερα. Τα είδη που κινδυνεύουν μπορούν να διατηρηθούν στον τόπο όπου φύονται αν ληφθούν κατάλληλα (και συνήθως απλά) μέτρα προστασίας. Η παρουσίαση

πραγματοποιήθηκε από τον κ. Ελευθέριο Καλπουτζάκη, γεωπόνο και διδάκτορα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

- σε μία ομάδα οργανισμών που συχνά παραβλέπεται: τα μικρά υδρόβια σαλιγκάρια που ζουν στα πολύ καθαρά νερά πηγών και ρυακιών στον Πάρνωνα και την υπόλοιπη Πελοπόννησο. Οι οργανισμοί αυτοί παραμένουν μέχρι σήμερα ελάχιστα γνωστοί, η παρουσία τους ωστόσο βρίσκεται σε κίνδυνο εξαιτίας της περιορισμένης εξάπλωσής τους και της υποβάθμισης των υδάτινων συστημάτων στα οποία ζουν. Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε από την κα Κανέλλα Ραδέα, βιολόγο και διδάκτορα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η εκδήλωση χρηματοδοτήθηκε από το ίδρυμα The Mohamed bin Zayed Species Conservation Fund, των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, που αφιερώνει σημαντικά ποσά για την διατήρηση και προστασία των απειλούμενων ειδών σε όλο τον κόσμο.

10. Περιβαλλοντική ενημέρωση ομάδας κατηχητικού.

Ξεναγός του Φορέα Διαχείρισης πραγματοποίησε επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στην ομάδα κατηχητικού του Ι.Ν. Αγίου Νικολάου Άστρους το Σάββατο 27 Απριλίου 2013. Η επίσκεψη πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης του Φορέα και περιλάμβανε καλλιτεχνικές δραστηριότητες για τα παιδιά. Πιο συγκεκριμένα οι μαθητές χρωμάτισαν διάφορα είδη από αφρόπαπες και επιμελήθηκαν την κατασκευή μιας χάρτινης λίμνης.

11. Περιβαλλοντική ενημέρωση νηπίων και μαθητών με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Χελώνας.

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Χελώνας που γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 23 Μαΐου, οι ξεναγοί του Φορέα Διαχείρισης επισκέφτηκαν πέντε Νηπιαγωγεία και δύο Δημοτικά Σχολεία που βρίσκονται σε περιοχές εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα – υδροτόπου Μουστού. Ειδικότερα, οι ξεναγοί του Φορέα Διαχείρισης επισκέφτηκαν οργανωμένα περίπου 210 παιδιά, προερχόμενα από διάφορες προσχολικές και σχολικές μονάδες (Νηπιαγωγείο Δολιανών, Νηπιαγωγείο Αγ. Πέτρου, Νηπιαγωγείο Αγ. Αντρέα, 3^ο και 8^ο Νηπιαγωγείο Άργους, Δημοτικό Σχολείο Αγ. Πέτρου και 3^ο Δημοτικό Σχολείο Άργους), προσφέροντάς τους ένα ειδικό πρόγραμμα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, ανάλογο της ηλικίας τους.

Οι επισκέψεις περιελάμβαναν την παρακολούθηση πλούσιου και διασκεδαστικού οπτικοακουστικού υλικού, το οποίο διαμορφώθηκε με στόχο να γιορτάσουμε την Ημέρα αυτή και ταυτόχρονα να γνωρίσουμε περισσότερα για την ύπαρξη και την ιστορία της χελώνας. Η παρουσίαση της χελώνας έγινε με απλό και εύληπτο τρόπο, επισημαίνοντας τη μακρά απειλή και τον κίνδυνο που αντιμετωπίζει από τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Η παρουσίαση κράτησε ζωντανό το ενδιαφέρον των μικρών «απαιτητικών» θεατών, καθώς ενθουσιάστηκαν παρακολουθώντας βίντεο, εικόνες αλλά και τραγούδια για τη χελώνα. Μέσα από τις ειδικά διαμορφωμένες διαφάνειες τα παιδιά έμαθαν για την ύπαρξή της από τα προϊστορικά χρόνια,

την προστασία της από την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, τις συνήθειές της, τα είδη που υπάρχουν και τις διαφορές τους, τα είδη που απαντώνται στην προστατευόμενη περιοχή και πολλά άλλα.

Αξιοσημείωτο και πολύ ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι ενδιαφέρουσες και χρήσιμες πληροφορίες προέκυψαν από ερωτήσεις – απορίες των μικρών μας οικολόγων (π.χ. το πώς ξεχωρίζουμε τα δύο φύλα χελώνας, γιατί πέφτει σε χειμερία νάρκη, τους κινδύνους που την απειλούν, τι μπορούμε να κάνουμε για να την

προστατέψουμε). Στο τέλος τους περίμενε μία ευχάριστη έκπληξη, καθώς είχαν την ευκαιρία να δουν από κοντά και να αγγίξουν ένα μικρό ζωντανό χελωνάκι στεριάς, το οποίο κράτησαν στα χέρια τους με πολύ μεγάλη προσοχή και αγάπη.

12. **Εθελοντικοί καθαρισμοί στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας Καθαρίστε τη Μεσόγειο 2013.**

Για 5^η συνεχόμενη χρονιά ο Φορέας Διαχείρισης, συμμετείχε στην πανελλαδική εκστρατεία «Καθαρίστε τη Μεσόγειο», μία πρωτοβουλία εθελοντικών καθαρισμών παράκτιων και άλλων φυσικών περιοχών, η οποία τελεί υπό τον συντονισμό του Δικτύου ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS.

Φέτος, υλοποιήθηκε ένα τετραήμερο πρόγραμμα εθελοντικών καθαρισμών σε τέσσερις (4) διαφορετικές φυσικές περιοχές της προστατευόμενης περιοχής του Πάρνωνα. Από την Πέμπτη 23 Μαΐου έως και την Πέμπτη 6 Ιουνίου 2013, καθαρίστηκαν περιοχές στις Καρυές Λακωνίας, στα Κάτω Δολιανά, στη Μελιγού και στο Λεωνίδιο (Θέση Πλάκα) Αρκαδίας. Πάνω από τριακόσιοι πενήντα (350) εθελοντές έδωσαν δυναμικό παρόν στους καθαρισμούς της προστατευόμενης περιοχής του Πάρνωνα. Οι εθελοντές, αποτελούνταν στο σύνολό τους από μαθητές Δημοτικών σχολείων και Νηπιαγωγείων, εκπαιδευτικούς και φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Σύμφωνα με την εικόνα που αποτυπώθηκε στα ειδικά φύλλα καταγραφής απορριμμάτων, τα οποία κλήθηκαν να συμπληρώνουν οι εθελοντές κατά τη διάρκεια των εθελοντικών καθαρισμών, τα σκουπίδια που επιβαρύνουν κυρίως τις φυσικές περιοχές και τις θάλασσες είναι από πλαστικό. Κατά εκατοντάδες επίσης συλλέχθηκαν αλουμιένιες συσκευασίες αναψυκτικών, καλαμάκια, γόπες τσιγάρων, αλλά και μεταλλικά κομμάτια και σπασμένα τζάμια.

Με την ολοκλήρωση των εθελοντικών καθαρισμών, ο Φορέας Διαχείρισης απέστειλε τα ειδικά φύλλα καταγραφής απορριμμάτων στο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS. Εν συνεχεία, το επιστημονικό προσωπικό του Δικτύου θα μελετούσε τα δεδομένα που κατέγραψαν οι εθελοντές και θα προέβaine σε αξιόπιστα συμπεράσματα σχετικά με την τωρινή παρουσία των απορριμμάτων και των πηγών τους στον Ελλαδικό χώρο συνολικά.

13. **1^{ος} καθαρισμός όχθων του υγροτόπου Μουστου από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης**
Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το μεγάλο πρόβλημα των σκουπιδιών στην περιοχή απολύτου προστασίας της λιμνοθάλασσας του Μουστου, μέλη του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης καθάρισαν στις 16 Ιουνίου και στις 5 Ιουλίου το κανάλι και τις όχθες περιμετρικά της λιμνοθάλασσας. Ο καθαρισμός πραγματοποιήθηκε με το σκάφος του φορέα διαχείρισης όπου συλλέχθηκε και απομακρύνθηκε μεγάλος όγκος σκουπιδιών που αφορούσε κυρίως σε μπουκάλια (πλαστικά και γυάλινα) και σακούλες, καθώς επίσης πλαστικά πλέγματα, σωλήνες και δίχτυα.

14. **2^{ος} καθαρισμός του υγροτόπου Μουστου - Χερωνησίου με το σκάφος του Φορέα Διαχείρισης**
Την Πέμπτη 1^η Αυγούστου συνεχίστηκαν οι καθαρισμοί εντός της προστατευόμενης περιοχής υγροτόπου Μουστου. Πιο συγκεκριμένα καθαρίστηκαν κανάλια στην περιοχή Καζάρμπα καθώς και ο υγρότοπος Χερωνησίου. Ο καθαρισμός πραγματοποιήθηκε με το σκάφος του φορέα διαχείρισης στο οποίο συλλέχθηκε πλήθος σκουπιδιών που αφορούσε κυρίως σε πλαστικά μπουκάλια, συσκευασίες και σακούλες απορριμμάτων, τμήματα υφασμάτων και υποδημάτων, καθώς και πλαστικά δίχτυα. Την έκπληξη έκαναν το πλήθος των ελαστικών αυτοκινήτων καθώς και το πλαίσιο μηχανής χαμηλού κυβισμού που αποσύρθηκαν από τον πυθμένα του υγροτόπου στο Χερωνήσι.

15. Περιβαλλοντικές δραστηριότητες για παιδιά στα Τζίτζινα Λακωνίας.

Την Τρίτη 12 Αυγούστου 2013, μέλη του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης βρέθηκαν στον προαύλιο χώρο του παλιού Δημοτικού Σχολείου στα Τζίτζινα Λακωνίας, για να συναντήσουν τα παιδιά του χωριού, αλλά και όλα όσα το επισκέπτονται κατά τη διάρκεια του μηνός Αυγούστου.

Στο πλαίσιο της επίσκεψης περιβαλλοντικής ενημέρωσης που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τον Πολιτιστικό Σύλλογο της περιοχής, μικροί και μεγαλύτεροι μαθητές είχαν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης σε ότι αφορά στο περιβάλλον και στην προστασία του, αλλά και σε δραστηριότητες απόκτησης γνώσεων. Στόχος της εμπλοκής των παιδιών με δραστηριότητες τέτοιου τύπου, είναι να γνωρίσουν και να εκτιμήσουν το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζουν, αλλά και να ευαισθητοποιηθούν γύρω από περιβαλλοντικά θέματα.

Πιο συγκεκριμένα, περίπου είκοσι πέντε παιδιά ζωγράφισαν ζώα του δάσους, έγραψαν μηνύματα για το περιβάλλον και την προστασία του, συμπλήρωσαν κρυπτόλεξα και σταυρόλεξα με θέμα την προστατευόμενη περιοχή και συμμετείχαν σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Στο τέλος της επίσκεψης, μικροί και μεγάλοι επιδόθηκαν σε ξεκαρδιστικές τσουβαλοδρομίες!

16. Συμμετοχή σε εκδηλώσεις στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Ο Φορέας Διαχείρισης στις 27 Ιουλίου 2013 συμμετείχε ενεργά και φέτος στις εκδηλώσεις για τη «Γιορτή του Δάσους» στην Καστάνιτσα, ενημερώνοντας για την οικολογική αξία της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού, μέσω της προβολής παρουσίασης στο πολιτιστικό κέντρο Καστάνιτσας και της πραγματοποίησης περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων και ομαδικών παιχνιδιών στην πλατεία του χωριού. Κατά την διάρκεια των εκδηλώσεων, κληρώθηκαν αρκετά αναμνηστικά δώρα στα παιδιά με το λογότυπο του Φορέα Διαχείρισης, όπως καπέλα, μπλούζες, σημειωματάρια κ.ά.

Επίσης, ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην 2^η ετήσια εκδήλωση «Συμπολιτεία του Πάρνωνα» της συνάντησης των πολιτιστικών συλλόγων Καστάνιτσας, Πλατάνου, Σίταινας, Χαράδρου που πραγματοποιήθηκε στις 12 Αυγούστου 2013, στην Καστάνιτσα Αρκαδίας (πλατεία Κουρούνη). Οι παρευρισκόμενοι αυτής της εκδήλωσης είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν παρουσίαση από τον ξεναγό του Φορέα, που αφορούσε την τοπική χλωρίδα, την τοπική πανίδα, καθώς και τα φυσικά μνημεία των τεσσάρων χωριών του Πάρνωνα.

17. Η Πανευρωπαϊκή Γιορτή των πουλιών στον υγρότοπο Μουστού.

Ο Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (ΕΟΕ), συμμετείχε για πρώτη φορά, το Σάββατο 5 Οκτωβρίου 2013 στην Πανευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών. Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην εκδήλωση με δέκα άτομα από το προσωπικό του, ενώ την ΕΟΕ εκπροσώπησε ως υπεύθυνος της εκδήλωσης ο κος Παναγιώτης Λεοντίδης, αλλά και τα μέλη της ΕΟΕ κ.κ., Γιώτα Ματζουράτου, Διονύσης Κουτσάφτης και Βίκυ Ντούλου. Η γιορτή περιελάμβανε: α) παρατήρηση διαφόρων ειδών άγριας ορνιθοπανίδας με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού παρατήρησης

(κιάλια, τηλεσκόπιο, οδηγοί αναγνώρισης), β) υπαίθριο εργαστήριο ζωγραφικής και κατασκευών από χαρτί για παιδιά μικρής ηλικίας με θέμα τη μετανάστευση των πουλιών, καθώς και γ) πεζοπορία στα τρία παρατηρητήρια του υγροτόπου Μουστού.

Η εκδήλωση είχε ως στόχο την επαφή του ευρέως κοινού με το θέμα της μετανάστευσης των πουλιών και την ανάδειξη της επιτακτικής ανάγκης για προστασία των βιοτόπων στις περιοχές διέλευσής τους, όπως είναι ο υγρότοπος Μουστού στις Ανατολικές ακτές της Πελοποννήσου. Ο Φορέας Διαχείρισης μέσα από την ενημέρωση των επισκεπτών, προσπάθησε να δώσει για ακόμα μια φορά έμφαση στην ανάδειξη της αξίας του οικοσυστήματος του υγροτόπου Μουστού, ως χώρου εξέχουσας σημασίας για την ορνιθοπανίδα σε ολόκληρη την περιοχή του Πάρνωνα.

Με σχετικά καλή θερμοκρασία (περί τους 17 βαθμούς) και χωρίς βροχή, από τις 10:00π.μ. έως τις 14:00μ.μ. οι περίπου 50 συμμετέχοντες της εκδήλωσης παρατήρησαν στον υγρότοπο Μουστού πάνω από 30 διαφορετικά είδη πουλιών που κατά είδος ενδεικτικά περιλαμβάνουν τα: Ακτίτης (*Actitis hypoleucos*), Αλκυόνα (*Alcedo atthis*), Αργυροπούλι (*Pluvialis squatarola*), Αργυροτσικνιάς (*Egretta alba*), Γερακίνα (*Buteo buteo*), Θαμνοφυλλοσκόπος (*Phylloscopus trochilus*), Καλαμόκιρκος (*Circus aeruginosus*), Καστανολαίμης (*Saxicola ruberta*), Κιρκίρι (*Anas crecca*), Κιτρινοστριτίδα (*Hippolais icterina*), Κοκκινოსκέλης (*Tringa tetanus*), Λευκοτσικνιάς (*Egretta garzetta*), Μαυρολαίμης (*Saxicola torquata*), Μαυροσκούφης (*Sylvia articapilla*), Μπεκατόνι (*Gallinago gallinago*), Νανοβουτηχτάρι (*Tachybaptus ruficollis*), Νερόκοτα (*Gallinula chloropus*), Νεροκοτσέλα (*Rallus aquaticus*), Πετρουλίδα (*Burhinus oedicnemus*), Ποταμοσφυριχτής (*Charadrius dubius*), Πρασινοκέφαλη πάπια (*Anas platyrhynchos*), Σαρσέλα (*Anas querquedula*), Σταχτομυγοχάφτης (*Muscicapa striata*), Στάχτοπετρόκλης (*Oenanthe oenanthe*), Σταχτοσουσουράδα (*Montacilla cinerea*), Σταχτοτσικινιάς (*Ardea cinerea*), Σφυριχτάρι (*Anas Penelope*), Τρυποφράχτης (*Troglodytes troglodytes*), Φοινικόπτερο (*Phoenicopterus ruber*), Ψευταηδόνι (*Cettia cetti*).

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της ημέρας έκανε την εμφάνισή του και ένας μαύρος πελαργός *Ciconia nigra*, αποσπώντας την προσοχή των παρευρισκομένων, καθώς δεν έχει καταγραφεί επίσημα άλλη φορά στο παρελθόν στον υγρότοπο του Μουστού.

18. Συμμετοχή στη γιορτή κάστανου στην Καστάνιτσα.

Με μεγάλη επιτυχία ολοκληρώθηκαν οι διήμερες εκδηλώσεις για τα 30 χρόνια της γιορτής κασάνου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας. Χιλιάδες επισκέπτες βρέθηκαν στο παραδοσιακό τσακωνοχώρι του Πάρνωνα πιστοποιώντας με τον καλύτερο τρόπο ότι η γιορτή αυτή έχει καθιερωθεί τα τελευταία χρόνια ως μια από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις τοπικών προϊόντων στην Ελλάδα. Μια γιορτή, που φέτος συμπλήρωσε 30 χρόνια, καθώς πραγματοποιείται ανελλιπώς από τον Σύλλογο της Καστάνιτσας από το έτος 1983.

Κατά τη διάρκεια του διημέρου 26 και 27 Οκτωβρίου 2013, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχτηκε και ξενάγησε εκατοντάδες επισκέπτες στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας. Οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για τη σημαντική βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής, τα ιστορικά και φυσικά μνημεία του Πάρνωνα, τη διαχρονική συνύπαρξη του ανθρώπου με τη φύση, τα μοναστήρια της περιοχής, καθώς και τη διατήρηση της τσακώνικης γλώσσας. Συγχρόνως, στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης Καστάνιτσας, οι επισκέπτες είχαν τη δυνατότητα να θαυμάσουν ένα εξαιρετικό φωτογραφικό λεύκωμα αποτελούμενο από μοναδικές φωτογραφίες της περιοχής, καθώς

επίσης να παρακολουθήσουν πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό από τις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή.

19. Ο Φορέας Διαχείρισης γιόρτασε την Παγκόσμια Ημέρα Βουνού παρέα με μαθητές.

Τα Ηνωμένα Έθνη το 2003 καθιέρωσαν την 11^η Δεκεμβρίου ως Παγκόσμια Ημέρα Βουνού, με σκοπό να τονίσουν τη ζωτική σημασία που παίζει το βουνό διαχρονικά στην ζωή του ανθρώπου και την ευθύνη όλων μας για την διατήρησή του ως μια ζωντανή οντότητα. Τα βουνά παγκοσμίως παρέχουν το περισσότερο πόσιμο νερό και φιλοξενούν πλούσιες ποικιλίες ειδών χλωρίδας και πανίδας.

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Βουνού, την Τρίτη 10 Δεκεμβρίου 2013, προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης επισκέφθηκε το Δημοτικό Σχολείο Άστρους. Οι πενήντα πέντε μαθητές της πέμπτης και έκτης τάξης μαζί με τους εκπαιδευτικούς τους, παρακολούθησαν παρουσίαση με θέμα: «Όρος Πάρνωνας» από τον ξεναγό του Φορέα Διαχείρισης. Η θεματολογία της παρουσίασης αφορούσε την ιστορία του όρους Πάρνωνας, τις ψηλότερες κορυφές, τη γεωγραφική και μορφολογική του θέση, αλλά και τα σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας που απαντώνται στον Πάρνωνα. Παράλληλα τονίσθηκε ότι ο Πάρνωνας, λόγω των σημαντικών οικοτόπων και ειδών του, έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Natura 2000 και έχει χαρακτηριστεί προστατευόμενη περιοχή. Η παρουσίαση ολοκληρώθηκε με προβολή βίντεο από σπάνια και απειλούμενα θηλαστικά όπως είναι η βίδα και το τσακάλι και ακολούθησε διαλογική συζήτηση μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών για την σημαντικότητα του Πάρνωνας αναφορικά με το μυθολογικό του πλαίσιο.

20. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης σε Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση του Σωματείου Επαγγελματιών Άστρους «Ο Καρυτσιώτης»

Τη Δευτέρα 30 Δεκεμβρίου 2013, ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνας & Υγροτόπου Μουστού συμμετείχε σε Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση που διοργάνωσε το Σωματείο Επαγγελματιών Άστρους «Ο Καρυτσιώτης» στην κεντρική πλατεία του Άστρους. Στο κάλεσμα των επαγγελματιών του Άστρους, βρέθηκαν πολλά μικρά παιδιά με τους γονείς τους και είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν χορό, παιχνίδια και τραγούδια από κλόουν, μάγους και ταχυδακτυλουργούς. Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην εκδήλωση με ενδιαφέρουσες δράσεις για τα μικρά παιδιά που ενθαρρύνουν το δημιουργικό παιχνίδι και με κλήρωση πολλών αναμνηστικών δώρων (καπέλα, σημειωματάρια, μπλούζες με το λογότυπο του Φορέα κ.α.).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2013

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
Η 1 ^η εκδήλωση παρατήρησης μεταναστευτικών πουλιών στον Υγρότοπο του Μουστού
Εκδήλωση απελευθέρωσης ενός μικρού τσακαλιού και τριών γερακίνων στο φυσικό τους περιβάλλον
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
Εκδηλώσεις για την παγκόσμια ημέρα υγροτόπων παρέα με μαθητές
2 ^η Εκδήλωση παρατήρησης μεταναστευτικών πουλιών στον Υγρότοπο του Μουστού
ΜΑΡΤΙΟΣ
Επισκέψεις σε νηπιαγωγεία της προστατευόμενης περιοχής με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Νερού
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
Εθελοντικός καθαρισμός του υγροτόπου Μουστού με αφορμή την καμπάνια Let's do it
Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ξεναγήσεις με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα της Γης
Συμμετοχή του φορέα διαχείρισης σε εκδήλωση στο Ίδρυμα Ζαφείρη στο Άστρος Κυνουρίας με θέμα «Δάσος»

Συμμετοχή σε Ημερίδα στο Λεωνίδιο με θέμα «Τα είδη που χάνονται: σπάνιοι και απειλούμενοι οργανισμοί στην περιοχή του Πάρνωνα»
ΜΑΪΟΣ
Ο Φορέας Διαχείρισης πραγματοποίησε επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στην ομάδα κατηχητικού του Ι.Ν. Αγίου Νικολάου Άστρους
Περιβαλλοντική ενημέρωση νηπίων και μαθητών με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Χελώνας
Εθελοντικοί καθαρισμοί στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο 2013»
ΙΟΥΝΙΟΣ
Εθελοντικοί καθαρισμοί στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο 2013»
1 ^{ος} καθαρισμός όχθων του υγροτόπου Μουστου από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
2 ^{ος} καθαρισμός του υγροτόπου Μουστου - Χερωνησίου με το σκάφος του Φορέα Διαχείρισης
Περιβαλλοντικές δραστηριότητες για παιδιά στα Τζίτζινα Λακωνίας
Συμμετοχή σε εκδηλώσεις στην Καστάνιτσα Αρκαδίας: α) «Γιορτή του Δάσους» και β) «Συμπολιτεία του Πάρνωνα»
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
Διοργάνωση της Πανευρωπαϊκής Γιορτής των πουλιών στον υγρότοπο του Μουστου με τη συνεργασία της Ε.Ο.Ε.
Συμμετοχή στη γιορτή κάστανου στην Καστάνιτσα
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
Περιβαλλοντική ενημέρωση με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Βουνού
Συμμετοχή σε Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση του Σωματείου «Ο Καρυτσιώτης»

Ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών

Στα τρία Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης (Άστρους, Άγιου Πέτρου & Καστάνιτσας) υλοποιούνται προγράμματα ξεναγήσης και είναι επισκέψιμα εργάσιμες ημέρες, αλλά και σαββατοκύριακα και αργίες κατόπιν ραντεβού, για απλές επισκέψεις ή επισκέψεις ομάδων. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση και διαμορφώνονται ανάλογα με τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα των ομάδων.

Για την αποτύπωση και την καταγραφή των επισκεπτών τηρείται ειδικό ηλεκτρονικό αρχείο (βιβλίο επισκεπτών) σε κάθε Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης. Τα κέντρα κατά τη διάρκεια του έτους 2013 **δέχθηκαν συνολικά περίπου 3.350 επισκέπτες** (μεμονωμένους και ομάδες) οι οποίοι ξεναγήθηκαν στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους τους.

Πέραν των μεμονωμένων επισκεπτών και των μαθητών, παρακάτω παρουσιάζονται οι προγραμματισμένες επισκέψεις που πραγματοποιήθηκαν από ομάδες εντός της προστατευόμενης περιοχής κατά τη διάρκεια του έτους και αφορούσαν α) ξεναγήσεις στα κέντρα ενημέρωσης, β) περιηγήσεις στην προστατευόμενη περιοχή, ή γ) ξεναγήση σε κάποιο κέντρο ενημέρωσης και στη συνέχεια επίσκεψη στο πεδίο για παρατήρηση και γνωριμία με τη φύση.

1. **Ο Φορέας Διαχείρισης διοργάνωσε την Κυριακή 13/01/2013, ξεναγήση στον υγρότοπο του Μουστου, που αφορούσε τη γνωριμία με τα διαχειμάζοντα υδρόβια πουλιά στην περιοχή απολύτου προστασίας της φύσης.**

Από τα επιλεγμένα σημεία θέας, οι συμμετέχοντες παρατήρησαν σπάνια είδη πουλιών και ενημερώθηκαν για τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης, καθώς και για την αξία και σπανιότητα του μοναδικού αυτού βιοτόπου. Οι μικροί και μεγάλοι φίλοι μας, διασκέδασαν και παράλληλα επιμορφώθηκαν, γνωρίζοντας επί τόπου εντυπωσιακά πουλιά.

Παράλληλα με την εκδήλωση, πραγματοποιήθηκε το πρόγραμμα Μεσοχειμωνιάτικων Καταμετρήσεων Υδροβίων Πουλιών 2013 από τους εθελοντές ορνιθοπαρατηρητές της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας (ΕΟΕ) με επικεφαλής τον κ. Τάκη Λεοντίδη. Η ΕΟΕ είναι ο υπεύθυνος φορέας στην Ελλάδα για τις χειμωνιάτικες καταμετρήσεις που πραγματοποιούνται ταυτόχρονα σε πολλές χώρες κατά το 2^ο και το 3^ο Σαββατοκύριακο του Ιανουαρίου με συντονιστή την Wetlands International.

2. **Ο Φορέας Διαχείρισης διοργάνωσε για 2^η ξενάγηση για το έτος 2013 στον υγρότοπο του Μουστού, που αφορούσε τα είδη άγριας ορνιθοπανίδας στην περιοχή απολύτου προστασίας της φύσης.**

Πάνω από 50 επισκέπτες είχαν την ευκαιρία για δεύτερη φορά εντός του 2013 να γνωρίσουν από κοντά την άγρια διαχειμάζουσα ορνιθοπανίδα και να απολαύσουν τη φύση παρατηρώντας τους πτερωτούς επισκέπτες της λιμνοθάλασσας.

Για την παρατήρηση των διαφόρων ειδών ορνιθοπανίδας, ο Φορέας διέθεσε τον ειδικό εξοπλισμό παρακολούθησης (κιάλια, τηλεσκόπιο, οδηγούς αναγνώρισης ορνιθοπανίδας). Υπό την καθοδήγηση του εξειδικευμένου προσωπικού του και συγκεκριμένα δύο ξεναγών και μιας φύλακα, οι ερασιτέχνες ορνιθοπαρατηρητές απόλαυσαν τα μεταναστευτικά πουλιά από το πανοραμικό σημείο θέας της λιμνοθάλασσας, ενώ ενημερώθηκαν για την αξία της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωννα – υγροτόπου Μουστού.

3. **Στις 30 Μαρτίου 2013 σαράντα πέντε περίπου μέλη του Φυσιολατρικού Ομίλου Ερμιόνης πραγματοποίησαν μονοήμερη επίσκεψη στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους, ενώ στις 31 Μαρτίου 2013 υλοποίησαν μία περιβαλλοντική εξόρμηση με πεζοπορία στο μονοπάτι του μοναδικού δάσους με δενδρόκεδρο (*Juniperus drupacea*) που βρίσκεται γύρω από τη μονή Μαλεβής.**

Μέλη του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκαν τον Όμιλο και ενημέρωσαν τα μέλη του για τα σπάνια, απειλούμενα και προστατευμένα είδη παρυδάτιων και υδρόβιων μεταναστευτικών πουλιών που φιλοξενούνται στη λιμνοθάλασσα Μουστού. Με την χρήση κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια – τηλεσκόπιο – οδηγοί παρατήρησης κ.ά.) μαθητές και εκπαιδευτικοί είχαν την δυνατότητα να παρατηρήσουν τα διάφορα είδη πουλιών που υπάρχουν την περίοδο αυτή στον υγρότοπο. Στη συνέχεια, η ομάδα των επισκεπτών συνοδευόμενη από ξεναγό του Φορέα, πεζοπόρησε στο μονοπάτι που εφάπτεται στον υγρότοπο μέχρι το δεύτερο παρατηρητήριο, από όπου και συνεχίστηκε η παρακολούθηση της άγριας ορνιθοπανίδας. Στη

συνέχεια, η ομάδα επισκεπτών μετέβη στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους, περιηγήθηκε στους χώρους του και ξεναγήθηκε στην αίθουσα ερμηνείας περιβάλλοντος.

Την Κυριακή 30 Μαρτίου 2013, το πρόγραμμα της Φυσιολατρικής Ομάδας συμπεριέλαβε και την περιβαλλοντική εξόρμηση με πεζοπορία στο μονοπάτι του μοναδικού δάσους με δενδρόκεδρο (*Juniperus drupacea*) που βρίσκεται γύρω

από τη μονή Μαλεβής. Παράλληλα με την πεζοπορία τα μέλη της ομάδας ενημερώθηκαν για τη μεγάλη οικολογική και πολιτιστική αξία, καθώς και την πανίδα και χλωρίδα της προστατευόμενης περιοχής, αλλά και τη σημαντικότητα του δάσους, το οποίο εκτός από περιοχή Natura 2000 και περιοχή Απόλυτης Προστασίας της φύσης, είναι κηρυγμένο ως «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης» από το 1980. Σε επιλεγμένο σημείο με θέα τους δενδρόκεδρους, τα μέλη έκαναν μικρή στάση για πικ-νικ αλλά και δροσίστηκαν από τρεχούμενο νερό πηγής. Η περιβαλλοντική ξενάγηση ολοκληρώθηκε με επίσκεψη στο κέντρο ενημέρωσης του φορέα στον Άγιο Πέτρο, όπου περιηγήθηκαν στους χώρους.

4. **Στις 22 Απριλίου 2013 ομάδα περίπου δέκα έξι φυσιολατρών από την Αγγλία, περιηγήθηκε και ξεναγήθηκε για δεύτερη χρονιά στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού.**

Η ομάδα φυσιολατρών έμεινε στο Λιβάδι Κυνουρίας και το πρόγραμμα των επισκέψεών τους περιλάμβανε τον λόφο «Καστράκι» Μελιγούς για παρατήρηση άγριας ορινιθοπανίδας και χλωρίδας, την Παλιόχωρα, τον Πραστό, την Καστάνιτσα και τα Τσιτάλια. Η ξενάγηση ολοκληρώθηκε με ανταλλαγή αναμνηστικών και οι δύο εκπρόσωποι της Honeyguide Holidays δεσμεύτηκαν ότι θα επισκεφτούν ξανά την περιοχή στο άμεσο μέλλον με επόμενη ομάδα περιηγητών - τουριστών.

Ο οργανισμός Honeyguide, wildlife holidays, αποτελείται από άτομα αφοσιωμένα στην προστασία της φύσης, με μεγάλη ταξιδιωτική εμπειρία και γνώση στις φυσικές επιστήμες. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκπρόσωποι της Honeyguide Holidays έκαναν για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά μια πολύ σημαντική δωρεά στον φορέα ειδικού εξοπλισμού παρακολούθησης.

5. **Ομάδα φοιτητών του τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου της Πάτρας επισκέφτηκε την προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα το τριήμερο 25 - 27 Μαΐου 2013.**

Ομάδα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, επισκέφτηκε και ξεναγήθηκε για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού κατά το διάστημα 25 - 27 Μαΐου 2013. Πρόκειται για ομάδα που απαρτίζεται από άτομα που φοιτούν στο

Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου της Πάτρας, καθώς και στον μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών περιβαλλοντικής κατεύθυνσης του ιδίου Τμήματος. Οι φοιτητές συνοδευόμενοι από τους καθηγητές, κ. Χονδρόπουλο και κα Φραγγεδάκη, επισκέφθηκαν τους καταρράκτες της Λεπίδας, τη συστάδα Δενδρόκεδρου (*Juniperus drupaceae*) Μονής Μαλεβής, το καταφύγιο του ΕΟΣ Σπάρτης στη θέση Αρνόμουσγα, το καστανόδασος της Καστάνιτσας, το καταφύγιο της Βαμβακούς, τους καταρράκτες των Νυφών Πλατάνου και τον υγρότοπο Μουστού.

Η ομάδα των φοιτητών στις 26 Μαΐου ξεναγήθηκε στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας, ενώ την επόμενη μέρα στις 27 Μαΐου ξεναγήθηκε στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, όπου παρακολούθησαν ενημερωτική παρουσίαση με θέμα «Φορέας Διαχείρισης και Προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού». Η επίσκεψή τους ολοκληρώθηκε με διεξοδική συζήτηση γύρω από θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Φορέα Διαχείρισης καθώς και για τις δυνατότητες που προσφέρει η περιοχή σε επίπεδο επιστημονικής έρευνας.

6. **Στις 04 Ιουνίου 2013 πενήντα περίπου άτομα - μαθητές του 3^{ου} Δημοτικού Σχολείου Άργους συνοδευόμενοι από τους γονείς τους, πραγματοποίησαν Κυριακάτικη πεζοπορία στην προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα.**

Οι μικροί ορειβάτες μαζί με τους γονείς τους, απόλαυσαν μια ευχάριστη διαδρομή μέσα στο δάσος του δενδρόκεδρου που βρίσκεται γύρω από τη μονή Μαλεβής. Με τη συνοδεία μελών του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης οι επισκέπτες οδηγήθηκαν στο ειδικά διαμορφωμένο περιβαλλοντικό μονοπάτι και διέσχισαν ένα μεγάλο μέρος αυτού.

Παράλληλα ενημερώθηκαν για τη μεγάλη οικολογική και πολιτιστική αξία του μοναδικού αυτού δάσους, το οποίο εκτός από περιοχή Natura 2000 και περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, είναι κηρυγμένο ως «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης» από το 1980. Η ομαλή και ιδιαίτερα όμορφη διαδρομή, τους αντάμειψε σε μεγάλο βαθμό και εξέφρασαν την επιθυμία να συμμετάσχουν ξανά σε νέα πεζοπορία.

7. **Στις 02 και 05 Ιουλίου 2013 περίπου είκοσι άτομα του Φυσιολατρικού Συλλόγου «Βριλησσός» επισκέφθηκαν την Προστατευόμενη Περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.**

Στο πλαίσιο αυτό, την Τρίτη 02 Ιουλίου, ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού συνόδευσε την ομάδα σε περιπατητικό μονοπάτι πλησίον του καταφυγίου, δίνοντας παράλληλα πληροφορίες σχετικά με την αξία και τις ομορφιές της Προστατευόμενης Περιοχής. Ο περίπατος ανάμεσα στο πυκνό δάσος με μαύρη πεύκη διήρκεσε περίπου δύο ώρες, συζητώντας για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και για τα αξιόλογα στοιχεία της Προστατευόμενης Περιοχής, όπως τα σπάνια και απειλούμενα είδη πανίδας και χλωρίδας που φιλοξενεί, καθώς επίσης τις ζώνες βλάστησης και τους τύπους οικοτόπων που απαντούν σε αυτήν.

Την Παρασκευή 05 Ιουλίου, ο Σύλλογος επισκέφθηκε την Καστάνιτσα Αρκαδίας. Αρχικά περιηγήθηκαν στα αξιοθέατα του χωριού και στη συνέχεια στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας. Ο ξεναγός του Κέντρου, με τη χρήση οπτικοακουστικού υλικού τους παρουσίασε τα ιστορικά μνημεία και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του χωριού και αναφέρθηκε στη σπανιότητα της Τσακώνικης διαλέκτου. Επίσης, ενημερώθηκαν για τον ρόλο του Φορέα Διαχείρισης στην ορθή διαχείριση και διατήρηση των ιδιαίτερων στοιχείων της Προστατευόμενης Περιοχής. Η παρουσίαση ολοκληρώθηκε με την προβολή βίντεο από απελευθερώσεις διαφόρων ειδών άγριας ορνιθοπανίδας και ξενάγηση στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας.

8. **Στις 09 Ιουλίου 2013 ο Φορέας Διαχείρισης υποδέχθηκε στην έδρα του, ομάδα Λετονών, Άγγλων και Ελλήνων επισκεπτών, οι οποίοι συμμετείχαν στην εκπαιδευτική εβδομάδα του διακρατικού σχεδίου «PARKS PROTECTION II - Διαχείριση, Προστασία και Οικονομική Ανάπτυξη Προστατευόμενων Περιοχών», που υλοποίησε η Αναπτυξιακή Πάρνωνα στο πλαίσιο του τοπικού προγράμματος LEADER.**

Συνολικά δεκαπέντε (15) άτομα, πέντε Λετονοί («Dobele District Rural Partnership»), πέντε Άγγλοι («Northumberland Coast and Lowlands») και πέντε Έλληνες (Αναπτυξιακή Πάρνωνα) επισκέφθηκαν τον υγρότοπο Μουστού. Εκεί οι επισκέπτες ξεναγήθηκαν από μέλη του προσωπικού του Φορέα και

στη συνέχεια πεζοπόρησαν όλοι μαζί στο μονοπάτι πλησίον της λιμνοθάλασσας έως το 2^ο παρατηρητήριο ορνιθοπανίδας.

Η ομάδα επισκέφτηκε και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους όπου παρακολούθησε αναλυτική παρουσίαση με θέμα «Προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού» η οποία περιελάμβανε αφενός γενική ενημέρωση για την ίδρυση, το ρόλο και τις αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης, αλλά και πιο συγκεκριμένα θέματα όπως είναι αυτά της προστασίας, της ενημέρωσης και της διαχείρισης της Προστατευόμενης Περιοχής Πάρνωνα. Η συζήτηση που ακολούθησε αφορούσε στα προβλήματα και στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς με τη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών, σχετικά με την εφαρμογή των περιορισμών και των όρων που θέτει η κείμενη νομοθεσία για αυτές.

9. **Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (ΕΟΕ), συμμετείχε για πρώτη φορά, το Σάββατο 5 Οκτωβρίου 2013 στην Πανευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών**

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην Πανευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών εκδήλωση με δέκα (10) άτομα από το προσωπικό του, ενώ η εκδήλωση περιελάμβανε παρατήρηση άγριας ορνιθοπανίδας με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού παρατήρησης (κιάλια, τηλεσκόπιο, οδηγό αναγνώρισης), υπαίθριο εργαστήριο ζωγραφικής και κατασκευών από χαρτί για παιδιά μικρής ηλικίας με θέμα τη μετανάστευση των πουλιών, καθώς και πεζοπορία στα τρία παρατηρητήρια του υγροτόπου Μουστού.

Η εκδήλωση είχε ως στόχο την επαφή του ευρέως κοινού με το θέμα της μετανάστευσης των πουλιών και την ανάδειξη της επιτακτικής ανάγκης για προστασία των βιοτόπων στις περιοχές διέλευσής τους, όπως είναι ο υγρότοπος Μουστού στις Ανατολικές ακτές της Πελοποννήσου. Ο Φορέας Διαχείρισης μέσα από την ενημέρωση των επισκεπτών, προσπάθησε να δώσει για ακόμα μια φορά έμφαση στην ανάδειξη της αξίας του οικοσυστήματος του υγροτόπου Μουστού, ως χώρου εξέχουσας σημασίας για την ορνιθοπανίδα σε ολόκληρη την περιοχή του Πάρνωνα.

10. **Στις 19 Οκτωβρίου 2013 πενήντα πέντε μέλη της Οικολογικής Κίνησης Πατρών πραγματοποίησαν μονοήμερη επίσκεψη στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστού και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους**

Μέλος του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε την ομάδα και ενημέρωσε τα μέλη της για τα σπάνια, απειλούμενα και προστατευμένα είδη μεταναστευτικών πουλιών που φιλοξενούνται στη λιμνοθάλασσα Μουστού. Με τη χρήση εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια - τηλεσκόπια) οι

επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να παρατηρήσουν τα διάφορα είδη πουλιών που υπήρχαν την περίοδο εκείνη στον υγρότοπο. Η ομάδα των επισκεπτών αφού πεζοπόρησε στο μονοπάτι που εφάπτεται στον υγρότοπο μέχρι το δεύτερο παρατηρητήριο, συνέχισε από εκεί την παρακολούθηση της άγριας ορνιθοπανίδας. Μετέβησαν, επίσης, στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους, όπου περιηγήθηκαν στους χώρους του και ξεναγήθηκαν στην αίθουσα ερμηνείας περιβάλλοντος. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με προβολή video από το αρχείο

του Φορέα Διαχείρισης που αφορά στην πανίδα της Προστατευόμενης Περιοχής.

11. Στις 09 Νοεμβρίου 2013 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης του Συλλόγου Γονέων & Κηδεμόνων του Δημοτικού Σχολείου Ερμιόνης στον υγρότοπο Μουστού και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους

Η ομάδα του Συλλόγου Γονέων & Κηδεμόνων του Δημοτικού Σχολείου Ερμιόνης, που απαρτιζόταν από εξήντα περίπου άτομα, γονείς και μικρούς μαθητές, επισκέφθηκε νωρίς το πρωί του Σαββάτου 9/11/2011 την Προστατευόμενη Περιοχή του υγροτόπου Μουστού. Η ξεναγός καθώς και το μέλος του ΔΣ του Φορέα Διαχείρισης κος Παναγιώτης Λεοντίδης, υποδέχτηκαν το Σύλλογο στο πανοραμικό σημείο της λιμνοθάλασσας και ενημέρωσαν μαθητές και γονείς τόσο για το οικολογικό δίκτυο Natura 2000 όσο και για τα είδη παρυδάτιων και υδρόβιων μεταναστευτικών πουλιών. Με τη χρήση του εξοπλισμού παρακολούθησης, όλοι οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να αναγνωρίσουν διάφορα είδη άγριας ορνιθοπανίδας που υπήρχαν την περίοδο εκείνη στο Μουστό.

Στη συνέχεια, οι επισκέπτες μετέβησαν στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρου, όπου είχαν τη δυνατότητα μέσω του εκθεσιακού και ενημερωτικού υλικού, να γνωρίσουν τα αξιόλογα οικολογικά και πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής και ειδικότερα να ενημερωθούν για το ρόλο και τις αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης. Μετά τη συζήτηση, ο Σύλλογος μέσω του εκπροσώπου του κ. Ανδρέα Κρητικού, δώρισε στον Φορέα Διαχείρισης το βιβλίο «Ιστορικές Σελίδες του Δήμου Ερμιόνης», του φιλόλογου Ιωάννη Αγγ. Ησαΐα. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με προβολή βίντεο από το αρχείο του Φορέα που αφορά στην πανίδα της Προστατευόμενης Περιοχής.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται συνοπτικά οι οργανωμένες ξεναγήσεις των ομάδων επισκεπτών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της Προστατευόμενης Περιοχής κατά το έτος 2013:

ΠΙΝΑΚΑΣ5. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ & ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013

Ημερομηνία	Επισκέπτης	Θέσης ξενάγησης	Αριθμός επισκεπτών
13/01/2013	Ορνιθοπαρατηρητές εκδήλωσης «Μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις»	Υγρότοπος Μουστού	50
24/02/2013	Ορνιθοπαρατηρητές «2 ^{ης} εκδήλωσης παρατήρησης πουλιών»	Υγρότοπος Μουστού	50
30/03/2013	Φυσιολατρική Ομάδα Ερμιόνης	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους (30/03/2013)	45
01/04/2013		Δάσος Μαλεβής, ΚΠΕ Αγίου Πέτρου (01/04/2013)	
22/04/2013	Honey Guide Group Βρετανίας	Υγρότοπος Μουστού	16

25-27/05/2013	Φοιτητές Βιολογίας Πανεπιστημίου Πάτρας	Δάσος Μαλεβής, κ.α. (26/05/2013)	20
		Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας, κ.α. (26/05/2013)	
		Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους (27/05/2013)	
04/06/2013	Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων 3ου Δημοτικού Σχολείου Άργους	Δάσος Μαλεβής	50
02 & 05/07/2013	Φυσιολατρικός Σύλλογος «Βριλησσός»	Καταφύγιο Ε.Ο.Σ. Σπάρτης (02/05/2013)	20
		Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας (05/07/2013)	
09/07/2013	Ομάδα διακρατικών εταίρων ΟΤΔ «Πάρνωνα»	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	20
05/10/2013	Ορνιθοπαρατηρητές εκδήλωσης «Πανευρωπαϊκής Γιορτής Πουλιών»	Υγρότοπος Μουστού	50
19/10/2013	Οικολογική Κίνηση Πατρών	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	55
09/11/2013	Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων Σχολείου Ερμιόνης	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	60
Σύνολο			436

Πρόγραμμα περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης μαθητών

Ένας από τους βασικούς στόχους του Τμήματος Πληροφόρησης είναι η ευαισθητοποίηση του συνόλου των μαθητών, εντός και εκτός των ορίων του φορέα διαχείρισης, μέσω στοχευμένων δράσεων περιβαλλοντικής αγωγής και η διαμόρφωση ταυτοτήτων οικολογικά ευαίσθητων και συνειδητοποιημένων στους μαθητές. Απώτερος στόχος μας είναι να αλλάξουμε την κουλτούρα του πολίτη σε σχέση με την επαφή που έχει με το περιβάλλον και να τον εξοικειώσουμε με την προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα – υγροτόπου Μουστού, με τη βιοποικιλότητά της, με δράσεις οι οποίες θα έχουν να κάνουν με τη βιωματική επαφή με τη φύση.

Προκειμένου ο Φορέας Διαχείρισης να προβεί στην υλοποίηση του προγράμματος περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης κατά το έτος 2013, αιτήθηκε:

Α. το σχολικό έτος 2012-2013 με την υπ' αριθμ. 744/24-08-2012 επιστολή προς το αρμόδιο τμήμα περιβαλλοντικής αγωγής υγείας και περιβαλλοντικής αγωγής της διεύθυνσης συμβουλευτικού επαγγελματικού προσανατολισμού και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων Α/βάθμιας και Β/βάθμιας εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, τη χορήγηση άδειας επίσκεψης του Φορέα Διαχείρισης στα σχολεία Αρκαδίας και Λακωνίας, εντός της Προστατευόμενης Περιοχής, η οποία και εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 103750/10-09-2012 χορήγηση άδειας.

Β. το σχολικό έτος 2013-2014 με την υπ' αριθ. 937/05-09-2013 επιστολή του προς το αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Παιδείας, τη χορήγηση της σχετικής άδειας επίσκεψης, η οποία και εγκρίθηκε με το υπ' αριθ. 132822/Γ7/19-09-2013 έγγραφο.

Εν συνεχεία αποστάλθηκαν επιστολές σε όλες τις σχολικές μονάδες εντός των ορίων της Προστατευόμενης Περιοχής όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού προκειμένου να γνωστοποιηθεί η δυνατότητα του Φορέα να βρεθεί μέσα στις σχολικές αίθουσες και να υλοποιήσει περιβαλλοντικές ενημερώσεις. Παράλληλα, αποστάλθηκαν σχετικές ενημερωτικές επιστολές σε όλες τις σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των νομών Αρκαδίας, Λακωνίας, Αργολίδας και Μεσσηνίας, μέσω των οποίων καλέσαμε μαθητές και εκπαιδευτικούς να υλοποιήσουν περιβαλλοντικές επισκέψεις στην Προστατευόμενη Περιοχή και να:

- α) γνωρίσουν τα αξιόλογα οικολογικά και πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής
- β) ενημερωθούν για το ρόλο του Φορέα Διαχείρισης στην Προστατευόμενη Περιοχή
- γ) μάθουν για τις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, Περιοχές Προστασίας της Φύσης, περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 και τα Τοπία Φυσικού Κάλλους,
- δ) πληροφορηθούν για τα σπάνια και ενδημικά φυτά και την αξιόλογη πανίδα του Πάρνωννα, καθώς επίσης τις τοποθεσίες με ιδιαίτερο ιστορικό, θρησκευτικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον.

Παρουσιάσεις σε σχολεία εντός και πλησίον της Προστατευόμενης Περιοχής

Κατά το έτος 2013, το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης υλοποίησε πρόγραμμα επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης μαθητών σε σχολικές μονάδες που βρίσκονται εντός αλλά και εκτός των ορίων της Προστατευόμενης Περιοχής. Οι μαθητές που παρακολούθησαν στις αίθουσες των σχολικών τους μονάδων τις θεματικές παρουσιάσεις ήταν περίπου **1.626**.

Οι θεματικές παρουσιάσεις και τα σχολεία, κατά ημερομηνία και αριθμό μαθητών που πραγματοποίησαν τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης, παρουσιάζονται στον πίνακα 6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΤΟΥΣ 2013

Ημερομηνία	Σχολείο	Τίτλος παρουσίασης	Αριθμός μαθητών
29/01/2013	Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ανδρέα	Η προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού και οι αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης.	72
01/02/2013	1 ^ο Γυμνάσιο Τρίπολης	Υγρότοποι: αξίες, λειτουργίες, απειλές	30
01/02/2013	1 ^ο Λύκειο Τρίπολης		30
25/02/2013	Γενικό Λύκειο Άστρους	Υγρότοπος Μουστού: μια περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης	170
28/02/2013	Δημοτικό Σχολείο Αγίου Πέτρου	Η οικολογική αξία του ορεινού οικοσυστήματος του Πάρνωνα στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα-Μουστού.	11
01/03/2013	Δημοτικό Σχολείο Μελιγούς	Η αξία της προστατευόμενης περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.	30
05/03/2013	Δημοτικό Σχολείο Καστρίου	Η οικολογική αξία του ορεινού οικοσυστήματος του Πάρνωνα στην ΠΠ Πάρνωνα-Μουστού	3
05/03/2013	Δημοτικό Σχολείο Καρυών	Η αξία της προστατευόμενης περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.	16
07/03/2013	Γυμνάσιο Τυρού	Υγρότοπος Μουστού: μια περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης.	51
08/03/2013	Δημοτικό Σχολείο Άστρους	Η προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού και οι αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης.	160
23/03/2013	1 ^ο Γυμνάσιο Σπάρτης	Ερπετά του Πάρνωνα: οι παρεξηγημένοι ευεργέτες του ανθρώπου.	50
26/03/2013	1 ^ο Νηπιαγωγείο Άστρους	Παγκόσμια Ημέρα Νερού	25
28/03/2013	Νηπιαγωγείο Παραλίου Άστρους		24
28/03/2013	2 ^ο Νηπιαγωγείο Άστρους		10
02/04/2013	Γυμνάσιο Λεωνιδίου	Η προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.	110

02/04/2013	ΕΠΑΛ Λεωνιδίου	Η προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού – ο ρόλος του Φορέα Διαχείρισης - Η περιοχή της Νότιας Κυνουρίας.	50
05/04/2013	Δημοτικό Σχολείο Πελετών		11
08/04/2013	Γενικό Λύκειο Λεωνιδίου	Η προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού - Υγρότοπος Μουστού: μια περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης.	70
11/04/2013	Νηπιαγωγείο Βερβένων	Παγκόσμια Ημέρα Νερού	30
19/04/2013	Δημοτικό Σχολείο Ερμιόνης	Παγκόσμια Ημέρα Γης	150
24/05/2013	Νηπιαγωγείο Κάτω Δολιανών	Παγκόσμια Ημέρα Χελώνας	15
27/05/2013	Δημοτικό Σχολείο Αγίου Πέτρου		9
27/05/2013	Νηπιαγωγείο Αγίου Πέτρου		2
28/05/2013	3 ^ο Νηπιαγωγείο Άργους		28
28/05/2013	8 ^ο Νηπιαγωγείο Άργους		38
28/05/2013	3 ^ο Δημοτικό Σχολείο Άργους		108
31/05/2013	Δημοτικό σχολείο και Νηπιαγωγείο Αγίου Αντρέα		24
12/06/2013	Δημοτικό Σχολείο Κοσμά	Η προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.	12
5/12/2013	Δημοτικό Λεωνιδίου	Υγρότοποι: αξίες, λειτουργίες & απειλές. Η Πελιά.	180
10/12/2013	Δημοτικό Σχολείο Άστρους	Παγκόσμια Ημέρα Βουνού, Όρος Πάρνωνα	55
19/12/2013	Γυμνάσιο Τυρού	Προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού, ο ρόλος του Φορέα Διαχείρισης - Η περιοχή της Νότιας Κυνουρίας.	52
		Ερπετά του Πάρνωνα: οι παρεξηγημένοι ευεργέτες του πλανήτη μας.	
Σύνολο			436

Ξεναγήσεις μαθητών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της Προστατευόμενης Περιοχής

Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των μαθητών για την προστασία του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα για την προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητες του Φορέα Διαχείρισης. Για τον λόγο αυτό ο Φορέας Διαχείρισης πραγματοποίησε ξεναγήσεις σχολείων, τόσο στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, όσο και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής. Στις εκπαιδευτικές περιβαλλοντικές επισκέψεις των σχολείων που πραγματοποιήθηκαν, παράλληλα με την επίσκεψη των μαθητών στα κέντρα πληροφόρησης, υλοποιούνταν αρκετά συχνά εκπαιδευτικές δραστηριότητες στη φύση όπως πεζοπορία μικρής κλίμακας σε επιλεγμένα περιβαλλοντικά μονοπάτια και παρατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας.

Ο αριθμός των μαθητών και των συνοδών εκπαιδευτικών που ξεναγήθηκαν, κατά τη διάρκεια του έτους 2013, στα κέντρα περιβαλλοντικής ενημέρωσης και περιηγήθηκαν εντός της προστατευόμενης περιοχής, ήταν περίπου **1.287 άτομα**. Σε κάθε ένα από τα 3 Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης υπάρχουν εκθέσεις ερμηνείας περιβάλλοντος, όπου εκεί οι μαθητές ενημερώθηκαν και συζήτησαν με τους ξεναγούς για το ρόλο και τις αρμοδιότητες του φορέα διαχείρισης, την πλούσια πανίδα, χλωρίδα και τους σημαντικούς τύπους οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και για το καθεστώς προστασίας που επικρατεί στην περιοχή και είναι αναγκαίο για την ορθή διαχείριση των σημαντικών στοιχείων της.

Κέντρο περιβαλλοντικής ενημέρωσης Άστρους: Ενημερώθηκαν για τον υγρότοπο Μουστού ο οποίος αποτελεί τον μεγαλύτερο σε μέγεθος, αλλά και πιο αξιόλογο υγρότοπο στην ανατολική πλευρά της Πελοποννήσου και για τον σημαντικό ρόλο, την αξία και τις λειτουργίες του αναφορικά με τη χρήση του ως σταθμός ξεκούρασης και ανεφοδιασμού των πουλιών κατά τις μεταναστεύσεις. Επίσης, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να μεταβούν στον υγρότοπο του Μουστού και να παρακολουθήσουν την άγρια ορνιθοπανίδα με τη βοήθεια και την καθοδήγηση του εξειδικευμένου προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, τη χρήση έντυπων οδηγών παρατήρησης πουλιών και κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια και τηλεσκόπιο). Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με πεζοπορία στο περιβαλλοντικό μονοπάτι του Μουστού.

Κέντρο περιβαλλοντικής ενημέρωσης Αγίου Πέτρου: Ενημερώθηκαν για τη μεγάλη οικολογική και επιστημονική αξία του δάσους με Δρυπώδη άρκευθο στην περιοχή της μονής Μαλεβής πλησίον του Αγίου Πέτρου, όπου μία έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το ΦΕΚ 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί «Διατηρητέο μνημείο της φύσης». Οι μαθητές γνώρισαν μέσα από την ξενάγηση τα σπάνια και ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, τους οικοτόπους και την προστατευόμενη πανίδα της περιοχής, καθώς και τους ενδιαφέροντες γεωλογικούς σχηματισμούς που είναι ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα της περιοχής. Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με πεζοπορία στο περιβαλλοντικό μονοπάτι που βρίσκεται μέσα στο δάσος του Δρυπώδη άρκευθου.

Κέντρο περιβαλλοντικής ενημέρωσης Καστάνισσας: Ενημερώθηκαν για τη μακρόχρονη παρουσία του ανθρώπου στον Πάρνωνα, την καλή προσαρμογή του στις τοπικές συνθήκες, την επίδρασή του στα φυτά και τα ζώα, καθώς την ανάγκη διατήρησης της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Πάρνωνα. Επίσης, πληροφορήθηκαν για βασικές οικολογικές και βιολογικές έννοιες και στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής. Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με μια βόλτα μέσα στον οικισμό της Καστάνισσας που έχει χαρακτηριστεί: α) τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους & β) παραδοσιακός – διατηρητέος οικισμός με ιδιαίτερη φυσική και αρχιτεκτονική ομορφιά (επισκέψιμο σημείο: ο πύργος του Καψάμπελη).

Οι επισκέψεις – ξεναγήσεις πραγματοποιήθηκαν χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση της σχολικής μονάδας ή των μαθητών και διαμορφώθηκαν ανάλογα με τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα της ομάδας. Περιελάμβαναν μία ή περισσότερες από τις κάτωθι δραστηριότητες:

Α. Ξεναγήση στα κέντρα πληροφόρησης, στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους με εκθεματικές επιφάνειες και ενημερωτικό υλικό, για μια συνολική παρουσίαση της προστατευόμενης περιοχής.

Β. Θεματικές παρουσιάσεις για την προβολή της προστατευόμενης περιοχής με έμφαση στους κύριους τύπους οικοτόπων, στα προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας με συγκεκριμένες αναφορές όπως στο τσακάλι, στη βίδρα, ή στη σπάνια ενδημική χλωρίδα του Πάρνωνα, αλλά και σε θέματα του ευρύτερου φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος της προστατευόμενης περιοχής.

Γ. Περιήγηση στην προστατευόμενη περιοχή, σε ειδικά επιλεγμένες διαδρομές, για γνωριμία με τους 15 τύπους οικοτόπων, μερικοί από τους οποίους μοναδικοί, όπως η περιοχή του δάσους με Δρυώδη άρκευθο γύρω από την μονή Μαλεβής στον Άγιο Πέτρο Κυνουρίας που έχει κηρυχθεί από το 1980 «Διατηρητέο μνημείο της φύσης», ή είναι ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως οι παράκτιοι υγρότοποι με προεξάρχουσα τη λιμνοθάλασσα Μουστού, οι εκτεταμένοι κασταנώνες και τα δάση της μαύρης πεύκης.

Δ. εκπαιδευτικές δραστηριότητες που στόχευαν στη γνωριμία με τη φύση, όπως πεζοπορίες σε μονοπάτια της προστατευόμενης περιοχής και αναγνώριση – παρατήρηση ειδών της ορνιθοπανίδας στον υγροβιότοπο του Μουστού.

Επιπλέον, για χρήση στην τάξη και για την προετοιμασία των μαθητών πριν την επίσκεψη στην προστατευόμενη περιοχή, υπήρχε η δυνατότητα να αποσταλεί πληροφοριακό υλικό από τη βιβλιοθήκη του Φορέα Διαχείρισης (σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή) για τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό, καθώς και δραστηριότητες σε φύλλα εργασίας για τους μαθητές (Δημοτικού & Γυμνασίου).

Οι ξεναγήσεις ολοκληρώνονταν με τη διανομή πληροφοριακού υλικού για την προστατευόμενη περιοχή και εποικοδομητική συζήτηση μεταξύ των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των ξεναγών.

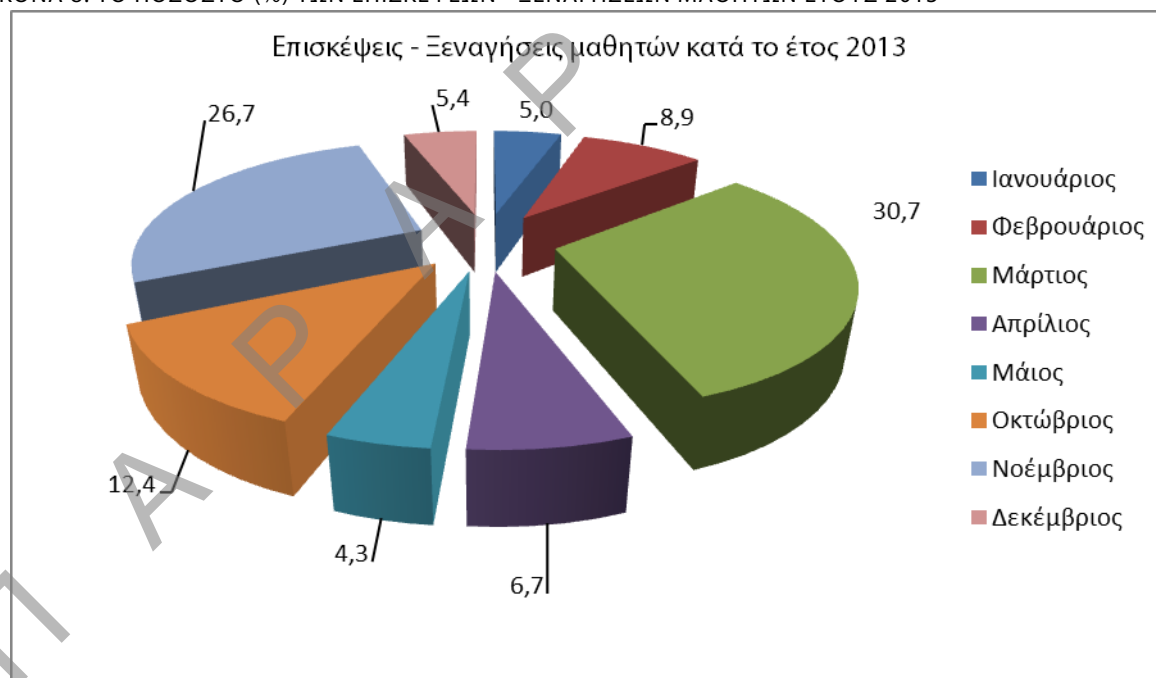
Συνοπτικά, οι επισκέψεις στην προστατευόμενη περιοχή των σχολικών ομάδων στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης κατά το έτος 2013 περιγράφονται στον πίνακα 7.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013

Ημερομηνία	Σχολείο	Θέση ξενάγησης	Αριθμός μαθητών
23/01/2013	Δημοτικό Λεωνιδίου, ε' και στ' τάξη	Υγρότοπος Μουστού	55
28/01/2013	Δημοτικό Βερβένων, στ' τάξη	Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	9
06/02/2013	7ο Δημοτικό Τρίπολης	Υγρότοπος Μουστού	55
08/02/2013	Νηπιαγωγείο Παρ. Άστρους	Υγρότοπος Μουστού	22
12/02/2013	Δημοτικό Δρεπάνου	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	38
18/02/2013	1ο Γενικό Λύκειο Τρίπολης	Υγρότοπος Μουστού	33
04/03/2013	1ο Γυμνάσιο Σπάρτης	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	28
11/03/2013	4ο Δημοτικό Σχολείο Άργους, α' και β' τάξη	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	80
13/03/2013	4ο Δημοτικό Σχολείο Άργους, γ' και δ' τάξη	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	80
23/03/2013	Ράλλειο Γυμνάσιο Θηλέων Πειραιά	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	38
27/03/2013	ΕΠΑΛ Άστρους	Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	16
27/03/2013	Δημοτικό Σχολείο Ινάχου	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	90
31/03/2013	4ο Γυμνάσιο Βύρωνα	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	30
05/04/2013	Νηπιαγωγείο Ινάχου	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	40
17/04/2013	Νηπιαγωγείο Σταδίου	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	19
24/04/2013	Νηπιαγωγείο Δολιανών	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	27
23/05/2013	Δημοτικό Λεωνιδίου	Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	55
29/10/2013	3ο Δημοτικό Σχολείο Άργους	υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	160

08/11/2013	Δημοτικό Σχολείο Ασκληπιείου Αργολίδας	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	100
08/11/2013	3 ^ο Δημοτικό Σχολείο Ναυπλίου Αργολίδας	Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας	55
18/11/2013	Δημοτικό Σχολείο Μαγούλας Λακωνίας	Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας	50
20/11/2013	Δημοτικό Σχολείο Βερβένων	Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας	98
27/11/2013	3 ^ο Δημοτικό Σχολείο Σπάρτης	Υγρότοπος Μουστού, Δάσος Μαλεβής, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγ.Πέτρου	40
09/12/2013	Α' τάξη ΕΠΑΛ Άστρους	Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	12
10/12/2013	Εκπαιδευτήρια Αφών Μαλτέζου Άργους (Δημοτικό Σχολείο, β' και γ')	Υγρότοπος Μουστού, Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	45
17/12/2013	Α' τάξη ΕΠΑΛ Άστρους	Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους	12
Σύνολο			1287

ΕΙΚΟΝΑ 8. ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ - ΞΕΝΑΓΗΣΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013

Εγγραφή του Φορέα Διαχείρισης σε ηλεκτρονικές πλατφόρμες για πρακτική άσκηση φοιτητών

Ο Φορέας Διαχείρισης, την Παρασκευή 19/7/2013, ολοκλήρωσε την εγγραφή του στον κόμβο πρακτικής άσκησης ΑΤΛΑΣ του Εθνικού Δικτύου Έρευνας και Τεχνολογίας και έλαβε αριθμό βεβαίωσης 4051/19-7-2013. Μέσω την εγγραφής αυτής, βεβαιώθηκε ότι ο φορέας μπορεί να συμμετέχει πλέον στο «Σύστημα Κεντρικής Υποστήριξης της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών ΑΕΙ», ως Φορέας Υποδοχής.

Επίσης, την ίδια μέρα πραγματοποιήθηκε εγγραφή του φορέα στην πλατφόρμα του Πανεπιστημίου Αιγαίου ΟΠΣ. Πρόκειται για ένα διαδικτυακό τόπο όπου οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές από το Πανεπιστήμιο μπορούν να βρουν πληροφορίες σχετικά με τους φορείς υποδοχής και τις θέσεις που αυτοί προσφέρουν για Πρακτική Άσκηση.

Οι πληροφορίες αυτού του ιστοτόπου αφορούν στους φοιτητές διαφόρων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στους φορείς υποδοχής ανά την ελληνική επικράτεια (επιχειρήσεις, φορείς, υπηρεσίες, δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου) και στα Τμήματα του Πανεπιστημίου Αιγαίου που υλοποιούν προγράμματα Πρακτικής Άσκησης.

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υδροτόπου Μουστού ως φορέας υποδοχής, θα έχει τη δυνατότητα από την ενότητα αυτή να αναρτά τις θέσεις πρακτικής άσκησης που προσφέρει, να περιγράφει αναλυτικά τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές κάθε θέσης κ.λπ.

Δημιουργία «Ερωτηματολογίου Επισκεπτών» και «Ερωτηματολογίου Κατοίκων» της προστατευόμενης περιοχής

Στο πλαίσιο του έργου «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού» (ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013) το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης, δημιούργησαν δύο ερωτηματολόγια, α) το «Ερωτηματολόγιο επισκεπτών» και β) το «Ερωτηματολόγιο κατοίκων».

Σκοπός των ερωτηματολογίων, η καταγραφή της γνώμης των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής αλλά και της τοπικής κοινωνίας αναφορικά με την ύπαρξη του Φορέα Διαχείρισης στην περιοχή, το καθεστώς προστασίας, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η περιοχή, το ενδιαφέρον των επισκεπτών για την περιοχή, τις προσφερόμενες υπηρεσίες της, κ.ά.

Εθελοντισμός

Πιστοποίηση του Φορέα Διαχείρισης για την υποδοχή εθελοντών από το εξωτερικό

Ο Φορέας Διαχείρισης έχει δημιουργήσει μία ομάδα εθελοντών σαράντα εννέα (49) μελών, με σκοπό την παρακολούθηση, την προστασία και την ανάδειξη της βιοποικιλότητας της Προστατευόμενης Περιοχής. Θέλοντας να προωθήσει περαιτέρω τη συμμετοχική διαδικασία εντός της προστατευόμενης περιοχής του Πάρνωνα, κατέθεσε τον Απρίλιο του 2013 αίτηση στο Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας (European Voluntary Service - EVS). Με την πρωτοβουλία αυτή έλαβε στις 18.07.2013 σχετική πιστοποίηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφορικά με την υποδοχή και τον συντονισμό νέων εθελοντών από το εξωτερικό. Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού λαμβάνοντας τον κωδικό 2013-GR-13 (κωδικός πιστοποίησης YOUTHLINK- Βάση Δεδομένων Ευρωπαϊκής Επιτροπής) εντάχθηκε στους 82 πιστοποιημένους φορείς της EVS της χώρας μας, ενώ παράλληλα αποτελεί τον δεύτερο πιστοποιημένο Φορέα Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα.

Η Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία (ΕΕΥ) έχει ως σκοπό την υποστήριξη και τη συμμετοχή των νέων σε διάφορες μορφές εθελοντικών δραστηριοτήτων, τόσο εντός όσο και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, νέοι συμμετέχουν σε εθελοντική βάση (μεμονωμένα ή ομαδικά) σε μη κερδοσκοπικές δραστηριότητες. Η EVS δίδει τη δυνατότητα σε νέους ηλικίας 18-30 ετών να προσφέρουν εθελοντική εργασία για περίοδο έως και 12 μηνών, σε διαφορετική χώρα από τη χώρα διαμονής τους, με στόχο την ανάπτυξη της αλληλεγγύης και την προαγωγή της ιδιότητας του ενεργού πολίτη και της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ των νέων.

Την 1^η Οκτωβρίου 2013 ο Φορέας Διαχείρισης απέστειλε την συμπληρωμένη Αίτησή του για την Δράση 2 της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας, στο Ίδρυμα Νεολαίας & Δια Βίου Μάθησης, στο πλαίσιο του Προγράμματος Νέα Γενιά σε Δράση. Πρόκειται για το σχέδιο με τίτλο «Διατήρηση, ενημέρωση και παρακολούθηση στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα – Μουστού» το οποίο αφορά σε υποδοχή 7 εθελοντών από το εξωτερικό ηλικίας 18-30 οι οποίοι ενδιαφέρονται να προσφέρουν εθελοντική εργασία στον τομέα του περιβάλλοντος, εντός του έτους 2014. Πιο συγκεκριμένα το σχέδιο περιλαμβάνει τρεις εθελοντές για την περίοδο της Άνοιξης και τέσσερις για την περίοδο του Φθινοπώρου. Τα διαστήματα έχουν ως εξής:

- 3/3/2014-31/5/2014 Μάρτιος-Μάιος 2014 (3 μήνες ή 90 ημέρες) και
- 1/9/2014-29/11/2014 Σεπτέμβριος - Νοέμβριος 2014 (3 μήνες ή 90 ημέρες).

Οι εθελοντές θα έχουν την ευκαιρία να εργαστούν σε ένα φυσικό περιβάλλον μεγάλης οικολογικής αξίας και μοναδικής βιοποικιλότητας, καθώς και να συνεργαστούν με άτομα με παρόμοια ενδιαφέροντα. Ο ρόλος των εθελοντών θα είναι υποστηρικτικός για όλες τις δραστηριότητες που αναλαμβάνει το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

Στις 24 Δεκεμβρίου 2013 ανακοινώθηκε από το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης, στον επίσημο δικτυακό του τόπο, το θετικό αποτέλεσμα της αξιολόγησης της Αίτησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υδροτόπου Μουστού για τη Δράση 2. Πρόκειται για το Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Νέα Γενιά σε Δράση και πιο συγκεκριμένα για την Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία.

Ο Φορέας Διαχείρισης πρόκειται να υλοποιήσει το σχέδιο "Διατήρηση, ενημέρωση και παρακολούθηση στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα – Μουστού", που αφορά στην υποδοχή επτά νέων εθελοντών από το εξωτερικό οι οποίοι θα προσφέρουν εθελοντική εργασία στον τομέα του περιβάλλοντος, εντός του έτους 2014. Πιο συγκεκριμένα οι τρεις εθελοντές πρόκειται να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους κατά την περίοδο της Άνοιξης ενώ οι υπόλοιποι τέσσερις κατά την περίοδο του Φθινοπώρου.

Συμμετοχή του προσωπικού σε συνέδρια-ημερίδες

Παρουσίαση «Προστατευόμενες Περιοχές και περιβάλλον σε κρίση: η περίπτωση του Πάρνωνα» του Φορέα Διαχείρισης στην 4^η Μπιενάλε Αθήνας AGORA με θέμα «Οικολογία»

Οι εκδηλώσεις της φετινής 4^{ης} Μπιενάλε Αθήνας 2013 φιλοξενήθηκαν στον ισόγειο χώρο του πρώην Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών, ο οποίος μεταμορφώθηκε σε χώρο συνάντησης καλλιτεχνών και πολιτών. Η φετινή διοργάνωση έφερε τον τίτλο AGORA, μία έκθεση-project, που αντανakλούσε τις τρέχουσες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες με αφορμή την οικονομική κρίση που άγγιξε πλέον τη χώρα μας με όλες τις αλλαγές που συνεπάγεται, και θέτει το κεντρικό ερώτημα που είναι «Και τώρα τι;».

Ύστερα από πρόσκληση των διοργανωτών, προσωπικό από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού, παραβρέθηκε στους χώρους της Έκθεσης, λαμβάνοντας μέρος σε συν-ομιλία με άλλες ομάδες και κοινό, στο πλαίσιο της AGORA - 4^{ης}

ΚΥΚΛΟΣ με θέμα «ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ», όπου πραγματοποιήθηκε ομιλία με θέμα «Προστατευόμενες Περιοχές και περιβάλλον σε κρίση: η περίπτωση του Πάρνωνα».

Στο πρώτο μέρος της συζήτησης, η ξεναγός αναφέρθηκε στον σκοπό ίδρυσης του Φορέα Διαχείρισης λόγω της μεγάλης οικολογικής και επιστημονικής αξίας της περιοχής και της πλούσιας βιοποικιλότητας με τα σπάνια αλλά και μοναδικά είδη που φιλοξενεί, στη θεσμοθέτηση της προστατευόμενης περιοχής σε ζώνες προστασίας, στη δομή και λειτουργία του Φορέα. Στη συνέχεια, ο Αναπληρωτής Διευθυντής απάντησε μέσω της παρουσίασης, σε μια σειρά ερωτημάτων όπως: πώς η κρίση έχει επηρεάσει τη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον, αν παρουσιάζονται ευκαιρίες στη διαχείριση του περιβάλλοντος, αν οι συνέργειες μεταξύ φορέων στον τομέα της οικολογίας είναι απαραίτητες, και τέλος έδωσε απάντηση στο ερώτημα «Και τώρα τι;». Στο τέλος της ομιλίας ακολούθησε εποικοδομητική συζήτηση πάνω στο θέμα της παρουσίασης, με ερωτήσεις και σχόλια από τους παρευρισκομένους της εκδήλωσης.

Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στο 7^ο Τσακωνικό Συνέδριο στο Λεωνίδιο Αρκαδίας

Οι εργασίες του 7^{ου} Τσακωνικού Συνεδρίου έλαβαν χώρα στις 27 και 28 Σεπτεμβρίου 2013 στην αίθουσα της λαϊκής βιβλιοθήκης Λεωνιδίου στο Λεωνίδιο Αρκαδίας. Το συνέδριο παρακολούθησε προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού.

Κατά την διάρκεια του συνεδρίου παρουσιάστηκαν πάνω από 40 ανακοινώσεις από πανεπιστημιακούς καθηγητές, ποιητές, συγγραφείς, μουσικολόγους, λαογράφους, κ.α. με θέματα που αφορούσαν την ιστορία και γλωσσολογία της Τσακωνικής διαλέκτου, την αρχιτεκτονική και την λαογραφία, την ίδρυση και λειτουργία των σχολείων στη Τσακωνιά κ.α. Αξιοσημείωτη ήταν η παρουσίαση στα Τσακωνικά από τον Ρώσο καθηγητή γλωσσολογίας και διευθυντή του Ελληνικού Ινστιτούτου της Αγίας Πετρούπολης κ. MAXIM KISILIER. Επίσης περιλάμβανε επίσκεψη στον Πύργο Τρικαλιώτη όπου εκτίθενται για πρώτη φορά χειρόγραφα, βιβλία και προσωπικά αντικείμενα του ποιητή Γιώργου Σαραντάρη.

Δελτία τύπου

Η δημοσιότητα είναι ο σημαντικότερος και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, αλλά και της ευρείας προβολής της προστατευόμενης περιοχής. Επίσης, λειτουργεί και ως ένα ισχυρό «εργαλείο» για την οικοδόμηση του ενδιαφέροντος και την αποδοχή του θεσμού της ορθής διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Ένα δελτίο τύπου αποτελεί τον κεντρικό και βασικότερο εργαλείο μέσω του οποίου ο Φορέας Διαχείρισης μπορεί να «μιλήσει» σε μια μεγάλη ποικιλία κοινού.

Το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας με στόχο την επικοινωνία με άτομα ή ομάδες με κοινά περιβαλλοντικά ενδιαφέροντα, έχει συντάξει και δημοσιεύσει κατά το 2013 δελτία τύπου, τα οποία συνοδεύονται σχεδόν πάντα από πλούσιο φωτογραφικό υλικό και ταινίες μικρής διάρκειας (video). Επίσης, το τμήμα προωθεί κάθε Παρασκευή την καθιερωμένη ενότητα ενημέρωσης που αφορά στο «Ζώο της εβδομάδας».

Παρακάτω παραθέτουμε σε σύντομη μορφή τα δημοσιευμένα δελτία τύπου (ημερομηνία δημοσίευσης και τίτλος):

1. 2/1/2013: «Απολογισμός περίθαλψης τραυματισμένων ζώων στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωννα»
2. 4/1/2013: «Απολογισμός δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα & Υγροτόπου Μουστού για το έτος 2012»
3. 8/1/2013: «Εκδήλωση ενημέρωσης και παρατήρησης μεταναστευτικών πουλιών στον Υγρότοπο του Μουστού»

4. 11/1/2013: «Δράσεις ευαισθητοποίησης μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης, για την προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα κατά τη φετινή σχολική χρονιά»
5. 14/1/2013: «Επιτυχής η εκδήλωση παρατήρησης πουλιών στην Περιοχή Απολύτου Προστασίας του Υγροτόπου Μουστού»
6. 16/1/2013: «Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού και ο Σύλλογος Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής ANIMA απελευθερώνουν ένα νεαρό τσακάλι και δύο γερακίνες»
7. 25/1/2013: «Με εξαιρετική επιτυχία πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση της απελευθέρωσης – επανένταξης ενός τσακαλιού και τριών γερακίνων στη φύση, στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού»
8. 11/2/2013: «Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού γιόρτασε και φέτος την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων παρέα με μαθητές»
9. 20/2/2013: «Ανοιχτή πρόσκληση για ορνιθοπαρατήρηση στον Υγρότοπο του Μουστού, το πρωινό της Κυριακής 24/02/2013»
10. 26/2/2013: «Ολοένα και αυξανόμενο το ενδιαφέρον των κατοίκων της Κυνουρίας για την ορνιθοπαρατήρηση στην προστατευόμενη περιοχή του Υγροτόπου Μουστού στο Άστρος»
11. 1/3/2013: «Ελάτε να γνωρίσετε από κοντά τον Υγρότοπο Μουστού!»
12. 12/3/2013: «Ο Φορέας Διαχείρισης επισκέπτεται σχολεία της προστατευόμενης περιοχής»
13. 4/4/2013: «Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού συναντήθηκε με μαθητές νηπιαγωγείων της Προστατευόμενης Περιοχής»
14. 9/4/2013: «Let's Do It 2013 στον Υγρότοπο Μουστού – πόσοι εθελοντές μπορούμε να μαζευτούμε;»
15. 16/4/2013: «Εθελοντικός καθαρισμός του σημαντικού Υγροβιότοπου Μουστού με αφορμή την καμπάνια Let's do it»
16. 22/4/2013: «Ημερίδα 27/4 στο Λεωνίδιο με θέμα «Τα είδη που χάνονται: σπάνιοι και απειλούμενοι οργανισμοί στην περιοχή του Πάρνωνα»
17. 29/4/2013: «Επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ξεναγήσεις με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα της Γης: 22 Απριλίου 2013»
18. 21/05/2013: «Ο Φορέας Διαχείρισης προσκαλεί όλους τους πολίτες να λάβουν μέρος σε εθελοντικούς καθαρισμούς στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα»
19. 22/5/2013: «Η αξία της βιοποικιλότητας και η προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωνα & Υγροτόπου Μουστού»
20. 04/06/2013: «Περιβαλλοντική ενημέρωση νηπίων και μαθητών με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Χελώνας από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα - υγροτόπου Μουστού»
21. 06/06/2013: «Η 5η Ιουνίου αλλά και η κάθε μέρα να είναι Παγκόσμια Ημέρα για την προστασία του Περιβάλλοντος...»
22. 11/06/2013: «Εθελοντικοί καθαρισμοί από τον Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας "Καθαρίστε τη Μεσόγειο"»
23. 15/07/2013: «Καθαρισμοί στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης»

24. 19/07/2013: «Πιστοποίηση του Φορέα Διαχείρισης για την υποδοχή νέων εθελοντών από το εξωτερικό»
25. 02/08/2013: «Ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού συμμετέχει στη ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ στην Καστάνιτσα Αρκαδίας»
26. 22/08/2013: «Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στην ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ στην Καστάνιτσα Αρκαδίας»
27. 9/9/2013: «Τραυματισμένο ζαρκάδι στην περιοχή Αγίου Πέτρου Αρκαδίας»
28. 2/10/2013: «Πανερωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών 2013»
29. 7/10/2013: «Η Πανερωπαϊκή Γιορτή των πουλιών στον υγρότοπο Μουστού»
30. 10/10/2013: «Πράσινη θαλασσοχελώνα στις ακτές του Παραλίου Άστρους»
31. 16/10/2013: «Η Γιορτή Καστάνου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας γιορτάζει τα 30 της χρόνια με τη συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα & Υγροτόπου Μουστού»
32. 25/10/2013: «Προσπάθειες να σωθεί ένα μνημείο: το «Βαυαρικό» κανάλι του υγροτόπου Μουστού»
33. 31/10/2013: «30 χρόνια Γιορτή Καστάνου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με την συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα & Υγροτόπου Μουστού»
34. 1/11/2013: «Θανάτωση τριών κουταβιών στον υγρότοπο Μουστού»
35. 6/11/2013: «Σε εκδήλωση της 4ης Μπιενάλε Αθήνας AGORA με θέμα «Οικολογία», έλαβε μέρος ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού»
36. 8/11/2013: «Το ζώο της εβδομάδας: βίδρα (*Lutra lutra*)»
37. 11/11/2013: «Κλοπή εξοπλισμού από όχημα του Φορέα Διαχείρισης»
38. 15/11/2013: «Το ζώο της εβδομάδας: Ζαχαριάς Αλμυρής (*Aphanius almiriensis*)»
39. 22/11/2013: «Το ζώο της εβδομάδας: Νανοβουτηχτάρι (*Tachybaptus ruficollis*)»
40. 29/11/2013: «Το ζώο της εβδομάδας: Τσακάλι (*Canis aureus*)»
41. 06/12/2013: «Το ζώο της εβδομάδας: Καρέτα (*Caretta caretta*)»
42. 11/12/2013: «Ο Φορέας Διαχείρισης γιόρτασε την Παγκόσμια Ημέρα Βουνού παρέα με μαθητές»
43. 12/12/2013: «Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωννα & υγροτόπου Μουστού συμμετείχε σε εκπαιδευτικό σεμινάριο στο Εθνικό Πάρκο Λίμνης Κερκίνης»
44. 13/12/2013: «Το ζώο της εβδομάδας: Βουβόκυκνος (*Cygnus olor*)»
45. 16/12/2013: «Διασώσεων...εκπλήξεις»
46. 20/12/2013: «Το ζώο της εβδομάδας: Ζαρκάδι (*Capreolus capreolus*)»

Ανακοινώσεις – Αναρτήσεις στην ιστοσελίδα

Επιπλέον στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, το προσωπικό του τμήματος έχει επιμεληθεί και αναρτήσει στην επίσημη ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης (www.fdparnonas.gr) πενήντα μία (51) ανακοινώσεις σχετικά με επισκέψεις και ξεναγήσεις στην προστατευόμενη περιοχή, επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε σχολεία, περίθαλψη τραυματισμένων ζώων και συμμετοχή σε διάφορες εκδηλώσεις, οι οποίες είναι ακόλουθες:

1. 17/1/2013: Τραυματισμένη γερακίνα στο Λιμάνι του Αγίου Ανδρέα.

2. 23/1/2013: Επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου στην περιοχή απολύτου προστασίας του υγροτόπου Μουστού.
3. 28/1/2013: Επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου Βερβένων στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
4. 29/1/2013: Ενημερωτική επίσκεψη του Φορέα Διαχείρισης στο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ανδρέα.
5. 11/2/2013: Ξενάγηση του 4^{ου} Δημοτικού Άργους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους και στον υγρότοπο Μουστού.
6. 18/2/2013: Σχολεία εντός και εκτός της προστατευόμενης περιοχής επισκέπτονται τον υγρότοπο Μουστού.
7. 19/2/2013: Τραυματισμένος ασημόγλαρος στην περιοχή των Κουτρούφων.
8. 4/3/2013: Ξενάγηση του 1^{ου} Γυμνασίου Σπάρτης στο Κέντρο Περιβαλλοντική Ενημέρωσης Άστρους & στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού.
9. 12/3/2013: 2^η ξενάγηση του 4^{ου} Δημοτικού Σχολείου Άργους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους και στον υγρότοπο Μουστού.
10. 26/3/2013: Ξενάγηση Ραλλείου Γυμνασίου Θηλέων Πειραιά στο Κέντρο Περιβαλλοντική Ενημέρωσης Άστρους και στον υγρότοπο Μουστού.
11. 27/3/2013: Ξενάγηση Δημοτικού Σχολείου Ινάχου στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους και στον υγρότοπο Μουστού.
12. 27/3/2013: Επίσκεψη ΕΠΑΛ Άστρους στο Κέντρο Περιβαλλοντική Ενημέρωσης Άστρους.
13. 30/3/2013: Ξενάγηση Φυσιολατρικής Ομάδας Ερμιονίδας.
14. 1/4/2013: Ξενάγηση 4^{ου} Γυμνασίου Βύρωνα στον υγρότοπο Μουστού και στο Κέντρο Περιβαλλοντική Ενημέρωσης Άστρους.
15. 5/4/2013: Ξενάγηση Νηπιαγωγείου Ινάχου στο Κέντρο Περιβαλλοντική Ενημέρωσης Άστρους και στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστού.
16. 9/4/2013: Επισκέψεις του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα & Υγροτόπου Μουστού σε σχολεία της Νότιας Κυνουρίας.
17. 17/4/2013: Ξενάγηση Νηπιαγωγείου Σταδίου στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους και στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού.
18. 24/4/2013: Ξενάγηση Νηπιαγωγείου Δολιανών στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους και στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού.
19. 24/4/2013: Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Ίδρυμα Ζαφείρη στο Άστρος Κυνουρίας με θέμα «Δάσος».
20. 1/5/2013: Αντιπυρική Περίοδος 2013
21. 23/5/2013: Επίσκεψη Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
22. 24/5/2013: Newsletter Α΄ τετραμήνου
23. 28/5/2013: Επίσκεψη ομάδας φοιτητών Βιολογίας Πανεπιστημίου Πάτρας.
24. 1/6/2013: Απαγόρευση κυκλοφορίας οχημάτων και Παραμονή Εκδρομικών σε Εθνικούς Δρυμούς, Δάση και Ευπαθείς Περιοχές.

25. 4/6/2013: Επίσκεψη μαθητών και γονέων του 3^{ου} Δημοτικού Σχολείου Άργους στην προστατευόμενη περιοχή.
26. 13/6/2013: Ενημερωτική επίσκεψη του Φορέα Διαχείρισης στο Δημοτικό Σχολείο Κοσμά Αρκαδίας.
27. 8/7/2013: Κατασκηνωτές του καταφυγίου ΕΟΣ Σπάρτης ξεναγήθηκαν στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα από τον Φορέα Διαχείρισης.
28. 10/7/2013: Εκπαιδευόμενοι επισκέπτες από την Ελλάδα και το εξωτερικό στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους και στον υγρότοπο Μουστού.
29. 19/7/2013: Εγγραφή του Φορέα Διαχείρισης σε ηλεκτρονικές πλατφόρμες για πρακτική άσκηση φοιτητών.
30. 6/8/2013: Παροχή πρώτων βοηθειών για τραυματισμένο ξεφτέρι.
31. 12/8/2013: Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στα Τζίτζινα Λακωνίας.
32. 20/8/2013: Τραυματισμένος λαγός στην Ωριά Αρκαδίας.
33. 29/8/2013: Περίθαλψη τραυματισμένης κίσσας.
34. 29/9/2013: 7^ο Τσακωνικό συνέδριο στο Λεωνίδιο Αρκαδίας.
35. 14/10/2013: Σήμερα 14.10.2013 στον υγρότοπο Μουστού.
36. 21/10/2013: Η Οικολογική Κίνηση Πατρών στον υγρότοπο Μουστού.
37. 29/10/2013: Επίσκεψη – ξενάγηση του 3^{ου} Δημοτικού Σχολείου Άργους στον υγρότοπο Μουστού.
38. 8/11/2013: Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης του Δημοτικού Σχολείου Ασκληπιείου στον υγρότοπο Μουστού.
39. 11/11/2013: Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης του Συλλόγου Γονέων Δημοτικού Σχολείου Ερμιόνης στον υγρότοπο Μουστού.
40. 11/11/2013: Εκπαιδευτική επίσκεψη του 3ου Δημοτικού Ναυπλίου στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας.
41. 19/11/2013: Περιβαλλοντική επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου Μαγούλας (Ν. Λακωνίας) στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
42. 21/11/2013: Εκπαιδευτική επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου Βερβένων στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας.
43. 26/11/2013: Ο Φορέας Διαχείρισης παρείχε τις πρώτες βοήθειες σε τραυματισμένο πετρίτη.
44. 29/11/2013: Το 3^ο Δημοτικό Σχολείο Σπάρτης στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα – Μουστού.
45. 2/12/2013: Πρώτες βοήθειες σε τραυματισμένη τσίχλα.
46. 6/12/2013: Παρουσίαση με θέμα «Υγρότοποι: λειτουργίες, αξίες & απειλές. Η περίπτωση της Πελιάς» στο Δημοτικό Σχολείο Λεωνιδίου.
47. 9/12/2013: Επίσκεψη της 1^{ης} τάξης του ΕΠΑΛ Άστρους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
48. 10/12/2013: Τα εκπαιδευτήρια Αφών Μαλτέζου Άργους στην προστατευόμενη περιοχή του υγροτόπου Μουστού.
49. 17/12/2013: Επίσκεψη του ΕΠΑΛ Άστρους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.

50. 20/12/2013: Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Γυμνάσιο Τυρού με δύο προβολές παρουσίασης.
51. 30/12/2013: Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης σε Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση του Σωματίου Επαγγελματιών Άστρους «Ο Καρυσιώτης».

Τήρηση ηλεκτρονικού αρχείου & αλληλογραφία τμήματος

Ηλεκτρονική αλληλογραφία

Η ηλεκτρονική αλληλογραφία (e-mail) είναι πλέον μία από τις πιο δημοφιλείς υπηρεσίες του internet, καθώς επιτρέπει την άμεση και γρήγορη επικοινωνία μεταξύ των χρηστών του διαδικτύου. Η υπηρεσία αυτή αποτελεί ένα από τα πιο χρήσιμα εργαλεία του Τμήματος Πληροφόρησης για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη πληροφόρηση της κοινωνίας για ζητήματα που σχετίζονται με την προστατευόμενη περιοχή. Για την ενίσχυση της προσπάθειας που γίνεται σχετικά με την ευρεία προβολή και ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής, το Τμήμα Πληροφόρησης έχει δημιουργήσει, ειδική διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (press@fdparnonas.gr) που τη διαχειρίζονται αποκλειστικά και μόνο τα στελέχη του τμήματος.

Βιογραφικό Φορέα Διαχείρισης

Μία από τις πάγιες εργασίες του Τμήματος Πληροφόρησης είναι και η τακτική ενημέρωση του βιογραφικού του Φορέα Διαχείρισης κάθε φορά που πραγματοποιείται κάποια δράση από το προσωπικό του τμήματος. Η εργασία αυτή ακολουθήθηκε πιστά κατά το έτος 2013, με αποτέλεσμα το βιογραφικό του Φορέα Διαχείρισης να διανεμηθεί επικαιροποιημένο (όποτε κρίθηκε αυτό αναγκαίο) και να αποτελέσει έναν πλήρη ενημερωτικό οδηγό για τον πολίτη σε ζητήματα σχετικά με την προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα – υγροτόπου Μουστού και το ρόλο του φορέα διαχείρισης σε αυτήν.

Ημερολόγιο δράσεων

Το ημερολόγιο δράσεων του Τμήματος Πληροφόρησης, είναι ένα βοηθητικό αρχείο που δημιουργήθηκε για την κάλυψη των αναγκών παρακολούθησης των δράσεων του τμήματος, όπου καταγράφονται οι μελλοντικές προγραμματισμένες δραστηριότητες που χρήζουν οργάνωσης. Σκοπός της δημιουργίας του αποτέλεσε η ενίσχυση της προσπάθειας για αποτελεσματικότερη οργάνωση και συντονισμό των ενεργειών του Τμήματος Πληροφόρησης. Στο ημερολόγιο δράσεων έχει πρόσβαση και δικαίωμα ενημέρωσης, όλο το προσωπικό του τμήματος.

Δικτυακός τόπος

Μία από τις αρμοδιότητες του Τμήματος Πληροφόρησης είναι ο συνεχής εμπλουτισμός και η ενημέρωση του δικτυακού τόπου του Φορέα Διαχείρισης προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι χρήστες του διαδικτύου να βρίσκουν επικαιροποιημένες πληροφορίες για οτιδήποτε σχετίζεται με την προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα – υγροτόπου Μουστού. Έτσι, ο χρήστης μπορεί να βρει πολλές χρήσιμες πληροφορίες για την προστατευόμενη περιοχή, όπως τα είδη χλωρίδας και πανίδας που φιλοξενεί, το καθεστώς προστασίας που τη διέπει, ο ρόλος και τα έργα που υλοποιεί ο Φορέας Διαχείρισης εντός αυτής, χάρτες, ανακοινώσεις, βίντεο και άλλες χρήσιμες πληροφορίες που ενημερώνονται και επικαιροποιούνται τακτικά για την ορθή και έγκυρη ενημέρωση των επισκεπτών της ιστοσελίδας.

Newsletter

Με πρωτοβουλία του προσωπικού του τμήματος ξεκίνησε η σύνταξη, η επιμέλεια έκδοσης και αποστολή τριμηνιαίων Newsletter, που είχαν ως περιεχόμενο τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης για

αυτή χρονική περίοδο. Τα κείμενα με τις δράσεις του τμήματος επιμελήθηκε όλο το προσωπικό του. Για το έτος 2013 εκδόθηκαν τρία ηλεκτρονικά φυλλάδια, ένα ανά τετράμηνο τα οποία διατέθηκαν ηλεκτρονικά σε όλους τους αποδέκτες του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που διαχειρίζεται το τμήμα πληροφόρησης. Επίσης, δημιουργήθηκε στην ενότητα Δραστηριότητες της ιστοσελίδας του Φορέα Διαχείρισης ειδική θέση με τίτλο Newsletter όπου αναρτάται κάθε τετράμηνο.

Φωτογραφικό υλικό

Στις αρμοδιότητες του προσωπικού υπάγεται επιπλέον η οργάνωση, τήρηση αλλά και η διαχείριση του φωτογραφικού αρχείου των δράσεων του Τμήματος Πληροφόρησης. Για τον σκοπό αυτό ο φορέας έχει προμηθευτεί δύο μονάδες αποθήκευσης (εξωτερικός σκληρός δίσκος) για την καταχώρησή τους με σκοπό τη φύλαξη αλλά και την αξιοποίησή τους. Το φωτογραφικό υλικό συνοδεύει τα δελτία τύπου και εμπλουτίζονται οι προβολές παρουσίασης που επιμελείται το προσωπικό σε διάφορες περιβαλλοντικές δραστηριότητες ή εκδηλώσεις που υλοποιεί ή λαμβάνει μέρος.

Κοινωνική δικτύωση

Το τμήμα πληροφόρησης παρακολουθεί και ενημερώνει καθημερινά την σελίδα του στο facebook: <https://www.facebook.com/fdparnonas> με κείμενα, φωτογραφίες και βίντεο από τις δράσεις που υλοποιεί ο Φορέας. Επίσης, πραγματοποιείται άμεση επικοινωνία σε ανθρώπους που επιθυμούν ενημέρωση σε ζητήματα που αφορούν την προστατευόμενη περιοχή.

Επίσης το Τμήμα Πληροφόρησης ενημερώνει το κανάλι του στο YouTube: <http://www.youtube.com/channel> και στο vimeo: <http://vimeo.com/parnonas> με βίντεο που αφορούν δράσεις όλων των τμημάτων του Φορέα Διαχείρισης. Κατά το έτος 2013, το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης παρήγαγε τα ακόλουθα βίντεο, τα οποία στη συνέχεια πρόβαλλε στα κανάλια που διαθέτει:

- Εκδήλωση παρατήρησης πουλιών στον υγρότοπο Μουστού 2013
- Ορνιθοπαρατήρηση στον υγρότοπο Μουστού στις 24/2/2013
- Απελευθέρωση τσακαλιού και τριών γερακίνων
- Απελευθέρωση τσακαλιού
- Απελευθέρωση γερακίνας
- Καθαρίστε την Μεσόγειο 2013
- Katharismoι FD 2013
- Γιορτή του Δάσους 2013 - Καστάνιτσα Αρκαδίας
- EuroBirdwatch 2013
- Σήμερα 14/10/13 στο Μουστό
- 30 Χρόνια γιορτή κάστανου - Καστάνιτσα Αρκαδίας
- Γιορτή κάστανου 2013 - Καστάνιτσα Αρκαδίας (1)
- Γιορτή κάστανου 2013 - Καστάνιτσα Αρκαδίας (2)
- Νανοβουτηχτάρι
- Το ζώο της εβδομάδας: Βουβόκυκνος (*Cygnus olor*)
- Το ζώο της εβδομάδας: Ασβός (*Meles meles*)

Συνεργασίες

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχήστερη εκπόνηση των δράσεων του τμήματος πληροφόρησης, είναι τόσο η πολύ καλή συνεργασία με τα υπόλοιπα τμήματα του φορέα

διαχείρισης, όσο και με διάφορους φορείς (τοπικούς, εκπαιδευτικούς κ.ά.) που έχουν άμεση σχέση με το αντικείμενο των δραστηριοτήτων του.

Η συνεργασία του Τμήματος Πληροφόρησης με τα υπόλοιπα τμήματα του Φορέα είναι πολύ χρήσιμη και αποδοτική. Το Τμήμα Πληροφόρησης υποστηρίζει τις διάφορες δράσεις των υπόλοιπων τμημάτων του Φορέα με την προβολή και ανάδειξή τους, εφαρμόζοντας καθορισμένη μεθοδολογία (αναρτήσεις σε facebook – youtube – vimeo, αποστολή δελτίων τύπου, διάχυση πληροφορίας μέσω συνεντεύξεων κ.ά.). Σημειωτέον, πολύ σημαντική είναι και η βοήθεια που δίδεται στο Τμήμα Πληροφόρησης από τα υπόλοιπα τμήματα του Φορέα (προστασίας & φύλαξης), κατά τη πραγματοποίηση ξεναγήσεων σε ομάδες επισκεπτών που αριθμούνται σε πολλές δεκάδες, ή ακόμα και σε εκατοντάδες.

Όσον αφορά τη συνεργασία του Τμήματος Πληροφόρησης με οποιονδήποτε φορέα ή υπηρεσία σε περιπτώσεις συνδιοργάνωσης δράσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα στην προστατευόμενη περιοχή, διεκπεραιώνονται όλες οι αναγκαίες επαφές με αμεσότητα και πραγματοποιούνται οι απαραίτητες συνεννοήσεις με ευγένεια, για να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή συνεργασία.

Η πολύ αποδοτική συνεργασία με τους υπεύθυνους σχολικών δραστηριοτήτων των νομών της περιφέρειας Πελοποννήσου (Αρκαδίας, Λακωνίας, Αργολίδας, Κορινθίας και Μεσσηνίας) συνεχίζεται. Μέσω αυτής της συνεργασίας, το τμήμα πληροφόρησης διοχετεύει μαζικά και άμεσα πληροφοριακό υλικό στους μαθητές, καθηγητές και συλλόγους γονέων και κηδεμόνων, για τις περιβαλλοντικές δράσεις που υλοποιεί.

Σχέδιο Δράσης

Το έτος 2013 ο Φορέας Διαχείρισης προχώρησε στην υλοποίηση δράσεων που είχαν συμπεριληφθεί στο εγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης. Η ανάγκη για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών πληροφόρησης και ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού σε δράσεις που αφορούν στην προστατευόμενη περιοχή, καθώς επίσης η ενίσχυση και βελτίωση της αποδοτικότητας και ποιότητας των υπηρεσιών ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης, θα αποτελέσουν το βασικό και κύριο στόχο για την οργάνωση και κατάρτιση του νέου Σχεδίου Δράσης για το έτος 2014 εκ μέρους του προσωπικού του Τμήματος Πληροφόρησης. Καθώς είναι ένα σχήμα δυναμικό, κάθε χρόνο κρίνεται πως το τμήμα θα είναι ικανό και σε θέση να το προσαρμόζει ή να το μεταβάλλει ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες, τις προβλέψεις και τον σχεδιασμό των δράσεων.

Το νέο Σχέδιο Δράσης θα αφορά σε δράσεις και προγράμματα που έχει προγραμματίσει να υλοποιήσει το Τμήμα Πληροφόρησης Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας για την ακόμα πληρέστερη ενημέρωση – ευαισθητοποίηση των επισκεπτών και του τοπικού πληθυσμού της προστατευόμενης περιοχής.

Συμπεράσματα Περιόδου 2013

Κατά το 2013 επιτεύχθηκε αποδοτικότερη συνεργασία του Φορέα Διαχείρισης με εκπαιδευτικούς φορείς, με αποτέλεσμα την υλοποίηση ολοένα και περισσότερων περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων με μαθητές στην προστατευόμενη περιοχή. Ειδικότερα παρατηρήθηκε: α) αύξηση της συμμετοχής των σχολικών μονάδων στα προγράμματα των περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων του Τμήματος Πληροφόρησης, β) έντονο ενδιαφέρον από τους εκπαιδευτικούς, να φιλοξενήσουν τον Φορέα Διαχείρισης στις σχολικές αίθουσες για την προβολή θεμάτων σχετικών με την προστατευόμενη περιοχή, καθώς και να επισκέψουν περιβαλλοντικής ενημέρωσης στην προστατευόμενη περιοχή. Επομένως, ο στόχος που είχε θέσει ο Φορέας για την μαθητική κοινότητα, κατέληξε σε επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η επικοινωνία του Φορέα Διαχείρισης με την τοπική κοινωνία και η διαμόρφωση φιλοπεριβαλλοντικών αντιλήψεων στους πολίτες είναι υψίστης σημασίας. Για το λόγο αυτό επιδιώχθηκε από το τμήμα η διοργάνωση ποικίλων δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης (συμμετοχή σε ενημερωτικές συναντήσεις, συμμετοχή σε γιορτές κ.ά.) που προβλήθηκαν έντονα με όλα τα δυνατά μέσα, με απώτερο στόχο την αλλαγή της κουλτούρας του τοπικού πληθυσμού σε σχέση με την επαφή του με το περιβάλλον. Σημαντικό πόρισμα αυτής της προσπάθειας είναι ότι ενισχύθηκε το ενδιαφέρον των πολιτών για την προστατευόμενη περιοχή, το οποίο καταδεικνύεται από τον αυξανόμενο αριθμό συμμετεχόντων σε αυτές τις δράσεις.

Για την υποστήριξη των δράσεων της ενημέρωσης του κοινού έχει ολοκληρωθεί η παράδοση του α' σταδίου του έργου εγκατάστασης πληροφοριακών πινακίδων για τη σωστή καθοδήγηση, αλλά και τη βελτίωση της γνώσης - ενημέρωση του ευρέως κοινού για τον πανιδικό, χλωριδικό και υγροτοπικό πλούτο της προστατευόμενης περιοχής και τα οφέλη που προσδίδει.

Μέσα από μια πλειάδα δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που υλοποιήθηκαν για την προβολή της περιοχής, διαπιστώθηκε έντονο ενδιαφέρον για την παροχή έντυπου πληροφοριακού σχετικά με την προστατευόμενη περιοχή (χάρτες, φυλλάδια ενημέρωσης). Το θετικό κομμάτι αυτής της υπόθεσης, ήταν ότι παρατηρήθηκε αύξηση του ενδιαφέροντος για ενημέρωση σχετικά με την προστατευόμενη περιοχή και το αρνητικό κομμάτι ήταν ότι δεν είχαμε να διανεύουμε πλούσιο έντυπο πληροφοριακό υλικό για την περιοχή, διότι έχει καθυστερήσει η υλοποίηση της παραγωγής εντύπων.

Εντός του 2013 είχε προβλεφθεί η δημιουργία και η διαμονή έντυπου ενημερωτικού υλικού, η παραγωγή και η μετάδοση ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σποτ για την προβολή της οικολογικής αξίας της προστατευόμενης περιοχής, καθώς επίσης η υλοποίηση μιας ημερίδας. Η πραγματοποίησή τους εξαρτιόταν από την έγκριση της τροποποίησης του ΤΔΠΠ του Φορέα Διαχείρισης. Λόγω των μεγάλων χρονικών καθυστερήσεων στην έγκριση της τροποποίησης του ΤΔΠΠ (υποβλήθηκε 2 φορές στην ΕΥΔ ΕΠΠΕΡΑΑ, η τελευταία υποβολή έγινε στις 20/12/2013), δεν πραγματοποιήθηκαν οι διαγωνισμοί που αφορούσαν στις παραπάνω προμήθειες και υπηρεσίες. Ειδικότερα, δεν έχει ξεκινήσει η υλοποίηση των ακόλουθων έργων, τα οποία θα προκηρυχθούν με την έγκριση της τροποποίησης του ΤΔΠΠ από το ΕΠΠΕΡΑΑ: α) «Παραγωγή εντύπων και υλικών ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης», β) «Υπηρεσίες Διοργάνωσης Ενημερωτικών Ημερίδων», γ) «Παραγωγή Ταινιών και Ραδιοτηλεοπτικών Μηνυμάτων».

Γενικότερα, το πόρισμα που εξάγεται από τις παραπάνω αναφορές είναι ότι το τμήμα πληροφόρησης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, προσεγγίζει ολοένα και περισσότερο τους στόχους που έχει θέσει και τους σκοπούς λειτουργίας του.

Κεφάλαιο 6

ΦΥΛΑΞΗ

ΠΕ1

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Επόπτευσης / Παρακολούθησης & Εφαρμογών Διαχείρισης. Το Τμήμα στελεχώνεται από οκτώ άτομα:

- Δήμος Αναστόπουλος, MSc Μηχανικός Περιβάλλοντος, Υπεύθυνος Τμήματος
- Αργύριος Μπόγλης, MSc Δασολόγος Περιβαλλοντολόγος³
- Γεώργιος Τρυφωνόπουλος, PhD Βιολόγος⁴
- Φωτεινή Δημάκου, ΤΕ Δασοπόνος / Φύλακας
- Ηλίας Πλακοκέφαλος, Ειδικός Δασικής Προστασίας / Φύλακας
- Ιωάννης Δημητράκόπουλος, Ειδικός Δασικής Προστασίας / Φύλακας
- Γεώργιος Λυτρίβης, Ειδικός Δασικής Προστασίας / Φύλακας
- Γεώργιος Κωλέττης, Ειδικός Δασικής Προστασίας / Φύλακας

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2013 και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Επόπτευσης / Παρακολούθησης & Εφαρμογών Διαχείρισης είναι οι ακόλουθες:

Γενική περιγραφή φύλαξης

Ο Φορέας Διαχείρισης προσέλαβε τον Απρίλιο του 2011, πέντε άτομα (Φύλακες/ Ειδικοί Δασικής Προστασίας) με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου. Σκοπός ήταν η μεγαλύτερη δυνατή προστασία της περιοχής, για την καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως για την πρόληψη και την αποτροπή τους. Η φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής αποτελεί βασική αρμοδιότητα του Φορέα.

Λόγω της ανεπάρκειας του θεσμικού πλαισίου του Φορέα, παρόλο που έχει εκδοθεί η Κ.Υ.Α. χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής, το προσωπικό φύλαξης δεν έχει τη δυνατότητα να διενεργεί ελέγχους, και η φύλαξη ουσιαστικά περιορίζεται στην παρατήρηση, στην σύσταση και στην άμεση ειδοποίηση των αρμόδιων, για έλεγχο, υπηρεσιών.

Τόσο για τους ορεινούς όγκους όσο και για την υγροτοπική περιοχή, ο Φορέας Διαχείρισης με τα μέσα που διαθέτει έφτασε γενικά σε ένα πάρα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο φύλαξης/προστασίας λόγω του ότι σε αυτό συνέβαλε η συνεχής εποπτεία, ενημέρωση, καθοδήγηση και συνεργασία των φυλάκων με όλα τα θεσμοθετημένα όργανα φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής, όπως:

- Πυροσβεστική Υπηρεσία
- Δασική Υπηρεσία
- Θηροφυλακή
- Αστυνομία

³ Συντονιστής έργου ΕΠΠΕΡΑΑ

⁴ Υπεύθυνος Τμήματος Προστασίας & Διαχείρισης

Τμήμα Επόπτευσης Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

Τα μέσα που χρησιμοποίησε το Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης κατά την περίοδο του έτους 2013 ήταν:

- α) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες στο Άστρος
- β) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες στον Άγιο Πέτρο
- γ) Ένα αγροτικό όχημα και ένας φύλακας στο Λεωνίδιο

Κάθε όχημα και κάθε βάρδια περιλαμβάνει ένα οδηγό και σε ειδικές περιπτώσεις δύο

υπαλλήλους. Ακολουθείται πρόγραμμα διαδρομών που συντάσσει ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.

Η προμήθεια σύγχρονου και αξιόπιστου εξοπλισμού επέτρεψε να παρέχονται πλέον στο πεδίο αναβαθμισμένες υπηρεσίες. Ο εξοπλισμός κάθε οχήματος είναι:

- Ένα σταθερό και ένα φορητό ασύρματο, οι οποίοι χρησιμοποιούν τις συχνότητες των δύο Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Αρκαδίας και Λακωνίας ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκονται (Αρκαδία ή Λακωνία). Οι ασύρματοι παραμένουν ανοικτοί καθ' όλη τη διάρκεια της βάρδιας, στην ανάλογη συχνότητα της περιοχής που βρίσκονται. Με αυτό τον τρόπο είναι πιο άμεση η επέμβαση της πυροσβεστικής υπηρεσίας και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης.
- Ένα βυτίο πυρόσβεσης χωρητικότητας 500 λίτρων και μάνικες πυρόσβεσης.
- Κιάλια, φακό, εργαλειοθήκη, αλυσοπρίονο, φωτογραφική μηχανή, αυτόματη κάμερα, φορητό GPS, οδηγό αναγνώρισης πουλιών/ φυτών/ ερπετών, ένα βίντσι (εργάτης), αντιολισθητικές αλυσίδες κ.α.
- Γαλότσες και ολόσωμες αδιάβροχες φόρμες.
- Αναλυτικοί χάρτες της περιοχής.
- Υπηρεσιακό κινητό τηλέφωνο.

Κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας συμπληρώνονται τα εξής έντυπα:

- **Δελτίο Κίνησης Οχήματος:** όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τις χιλιομετρικές αποστάσεις, η ημέρα κίνησης και η αντιστοίχιση του τιμολογίου βενζίνης. Παραδίδεται στον υπεύθυνο φύλαξης και αποστέλλεται μαζί με τα Μηνιαία δελτία δήλωσης δαπανών και τα αντίστοιχα τιμολόγια βενζίνης. Σημειώνεται ότι το όχημα κίνησης είναι είτε του Φορέα Διαχείρισης είτε ιδιωτικό όχημα.
- **Φύλλο Καταγραφής** Συμβάντων Φύλαξης (Βιβλίο Συμβάντων): όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τα διανυθέντα χιλιόμετρα και τυχόν παρατηρήσεις του υπαλλήλου. Χρησιμοποιείται για την Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων Φύλαξης και αποτελεί παραδοτέο της φύλαξης.
- **Δελτίο Παρακολούθησης:** όπου καταγράφονται τα βιοτικά δεδομένα που εντοπίζονται και μαρκάρονται με το GPS, ώστε να υπάρχει επικουρία του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης.

Ο υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης είναι συνοπτικά αρμόδιος για:

- την κατάρτιση των **Μηνιαίων Προγραμμάτων Φύλαξης**, τα οποία αποτελούν το πρόγραμμα βαρδιών κάθε υπαλλήλου στη φύλαξη. Τα Μηνιαία Προγράμματα αποστέλλονται στην Επιθεώρηση Εργασίας μηνιαίως προς έγκριση.

- Την κατάρτιση του **Εβδομαδιαίου Προγράμματος Φύλαξης**, στο οποίο καταγράφονται αναλυτικά οι διαδρομές κάθε υπαλλήλου. Υποχρεούται επίσης να το αποστέλλει σε κάθε συνεργαζόμενη υπηρεσία (πυροσβεστική, δασαρχείο κλπ), ώστε να γνωρίζουν οι αρμόδιες οι υπηρεσίες ποια σημεία εποπτεύονται καθημερινά.
- Συμπληρώνει πριν από κάθε κίνηση οχήματος την **Διαταγή Πορείας**, όπου αναγράφονται η ημερομηνία κίνησης, η αιτιολογία της κίνησης, και οι επιβαίνοντες στο όχημα. Αποστέλλεται μαζί με το Δελτίο Κίνησης Οχήματος και το αντίστοιχο τιμολόγιο βενζίνης στην Διαχειριστική Αρχή.
- Την σύνταξη του **Δελτίου Αυτοψίας**, σε περίπτωση εντοπισμού παράβασης, με επισύναψη φωτογραφικής τεκμηρίωσης
- Την παραπομπή των σημαντικότερων αυτοψιών – καταγγελιών προς το Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης με σκοπό τη σύνταξη επιστολών και καταγγελιών.
- Συγκεντρώνει μηνιαίως τα Φύλλα Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης, τα οποία αρχειοθετούνται ανά μήνα ως Μηνιαίο Βιβλίο Συμβάντων και χρησιμοποιούνται στην σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων Φύλαξης.
- Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης πεπραγμένων φύλαξης.
- Συνεργασία με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Τήρηση του φωτογραφικού αρχείου φύλαξης.

Καταγραφή παράνομων δραστηριοτήτων

Πυρκαγιές

Η πρόληψη των πυρκαγιών αποτελεί βασική αρμοδιότητα των φυλάκων του Φορέα Διαχείρισης τόσο στις ορεινές περιοχές του Πάρνωνα όσο και στις πεδινές. Η περίοδος επικινδυνότητας για τις πυρκαγιές ξεκινάει από αρχές Μαΐου και λήγει τέλος Οκτωβρίου. Ειδικά για τη φετινή περίοδο η λήξη της επικινδυνότητας παρατάθηκε έως το Νοέμβριο λόγω των υψηλών θερμοκρασιών και της ανομβρίας. Κατά τους μήνες αυτούς διαμορφώνεται κατάλληλα ο εξοπλισμός των οχημάτων φύλαξης με βυτία πυρόσβεσης, χωρητικότητας 500 λίτρων νερού και μάνικες κατάσβεσης.

Φωτιά στην Λιμνοθάλασσα Μουστού

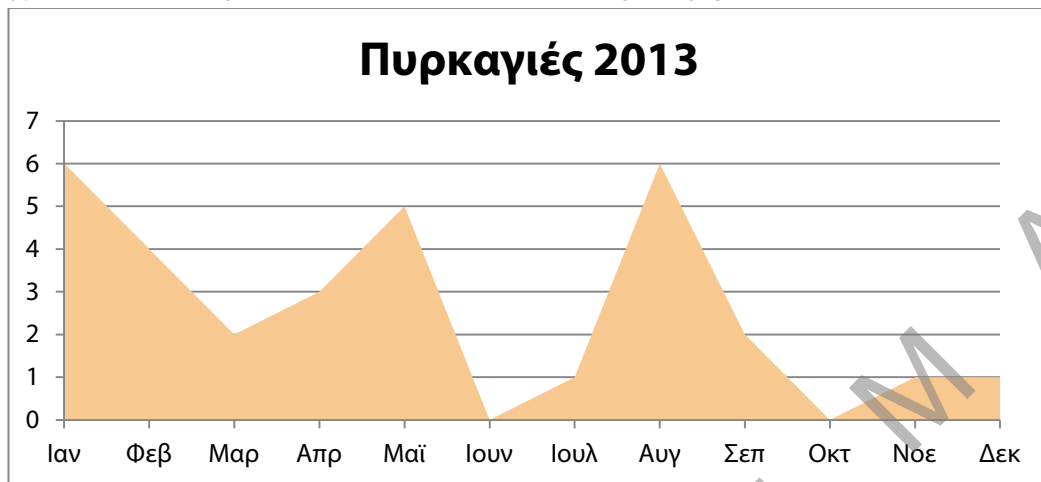
Οι φύλακες είχαν καθημερινή και συνεχή επαφή με την Πυροσβεστική Υπηρεσία (Αρκαδίας και Λακωνίας), μέσω ασυρμάτων, και έτσι κατάφερναν να ειδοποιούν έγκαιρα σε περίπτωση φωτιάς καθώς και να επικουρούν την Πυροσβεστική Αρκαδίας ή Λακωνίας στο έργο της, περιπολώντας σε περιοχές που δεν υπήρχαν περιπολίες της υπηρεσίας. Στα περισσότερα περιστατικά η κατάσβεση γινόταν από κοινού, και σε αρκετά γινόταν αποκλειστικά από τους φύλακες του Φ.Δ. Οι εργαζόμενοι του Τμήματος Επόπτευσης, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, εργάζονταν υπερωριακά ώστε

να βοηθούν την Πυροσβεστική Υπηρεσία στις κατασβέσεις των πυρκαγιών.

Την περίοδο που διανύθηκε, συμμετείχαν σε 31 (τριάντα ένα) κατασβέσεις σε δασικά και υγροτοπικά οικοσυστήματα. Τα αίτια των παραπάνω πυρκαγιών ήταν, τις περισσότερες φορές, από αμέλεια κτηνοτρόφων και ιδιωτών, ενώ ελάχιστες θεωρήθηκαν ως εμπρησμός.

Συγκριτικά με το 2012(33 κατασβέσεις), τα περιστατικά ήταν ελάχιστα πιο μειωμένα, αλλά της ίδιας χαμηλής έντασης.

ΕΙΚΟΝΑ 9. ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013

Στο παραπάνω γράφημα απεικονίζεται η συχνότητα των περιστατικών κατά τη διάρκεια του έτους.

Καμένη έκταση στον υγρότοπο Μουστου

Τα κρούσματα που συγκεντρώνονται στους ανοιξιάτικους και φθινοπωρινούς μήνες είναι κυρίως λόγω του ότι το κύριο επάγγελμα του τοπικού πληθυσμού είναι η ελαιοπαραγωγή και κατά τους μήνες εκείνους γίνεται η συλλογή των καρπών, τα κλαδέματα των δένδρων και το κάψιμο των κλαδιών. Τα περιστατικά κατά το μήνα Αύγουστο οφείλονται στις πολύ υψηλές θερμοκρασίες που επικράτησαν στην περιοχή και ευνόησαν τον οποιοδήποτε παράγοντα, έτσι ώστε να δημιουργηθεί εστία πυρκαγιάς.

Η άψογη συνεργασία με το Πυροσβεστικό Σώμα Αρκαδίας και Λακωνίας, επέφερε σημαντικότερα αποτελέσματα στην αποτροπή και άμεση επέμβαση στα περιστατικά πυρκαγιών που είχαμε κατά τη θερινή περίοδο του 2013, με αποτέλεσμα οι εκτάσεις αυτών, να είναι ιδιαίτερα περιορισμένες.

Συλλογή τσαγιού και ειδών χλωρίδας

Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ. αριθμ. 33999/2010, δεν επιτρέπεται η συλλογή φυτών χωρίς ειδική άδεια από το αρμόδιο Δασαρχείο. Στα φυτά αυτά κατατάσσονται κυρίως το τσάι (*Sideritis clandestina*) του Πάρνωνα, η ρίγανη (*Origanum onites*) καθώς και άλλα τοπικά ενδημικά είδη της περιοχής.

Το Δασαρχείο Σπάρτης είναι αρμόδιο για την περιοχή του Πάρνωνα που φύεται το τσάι. Οι φύλακες του Φ.Δ. προσπάθησαν να αποτρέψουν την αλόγιστη συλλογή και εμπορία του και με την αλλαγή του ωραρίου τους κατά τη περίοδο συγκομιδής του – μήνες Μάιος με Ιούλιο – αλλά και με συγκεκριμένα εβδομαδιαία δρομολόγια, στις περιοχές του Πάρνωνα όπου φύεται.

Κατά το έτος 2013 δεν καταγράφηκαν περιστατικά συλλογής τσαγιού κατά τη περίοδο συγκομιδής του. Η παρέμβαση σε σχέση με την συγκεκριμένη δραστηριότητα, ήταν πιο αποτελεσματική από ότι

το 2012, λόγω του σωστού προγραμματισμού δρομολογίων και ωραρίου, αλλά και της συνεργασίας με τα αρμόδια Δασαρχεία.

Απόρριψη απορριμμάτων και στερεών αποβλήτων - Επιχωματώσεις

Πλήθος χώρων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων αλλά και στερεών αποβλήτων καταγράφηκαν από τους φύλακες του Φ.Δ. σε όλη την έκταση της προστατευόμενης περιοχής. Για την ακρίβεια καταγράφηκαν 24 περιστατικά εναπόθεσης στερεών αποβλήτων και απορριμμάτων και 1 περιστατικό επιχωματώσεων. Στην περίπτωση επιχωματώσεων έγινε καταγγελία από τον Φορέα Διαχείρισης. Και στις περιπτώσεις των αποθέσεων στερεών αποβλήτων ή σκουπιδιών, έγιναν έγγραφα από το ΦΔ σε 3 περιπτώσεις και για άλλες 9 έγινε παραπομπή από το Τμήμα Φύλαξης προς το Τμήμα Προστασίας για ενέργεια.

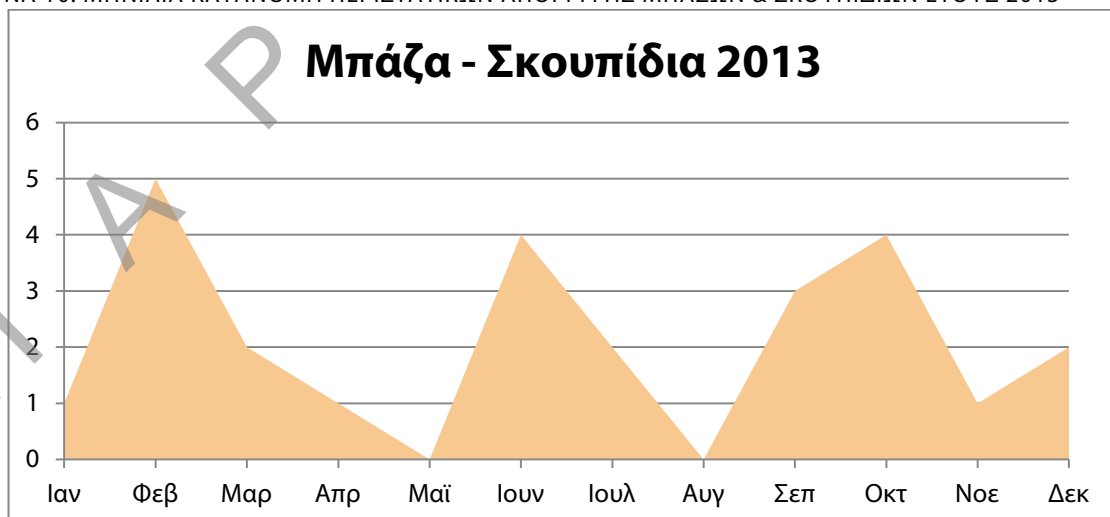

Στερεά απόβλητα στην περιοχή Άνω Βερβένων

Έντονη παρουσία της συγκεκριμένης παράνομης δραστηριότητας ήταν και είναι, στις περιοχές των ρεμάτων κυρίως του Τάνου, Βρασιάτη, Έλος Κάτω Βερβένων αλλά και Δαφνώνα. Αρκετά από τα αγροτεμάχια που βρίσκονται παραπλεύρως των ρεμάτων, είναι ιδιόκτητα και είναι ένας από τους λόγους που συνεχίζονται οι επεμβάσεις σε αυτές τις περιοχές.

Σε συνέχεια του εντοπισμού και της καταγραφής των θέσεων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων, ενημερώθηκαν οι αρμόδιες υπηρεσίες, όπως οι Δήμοι, η Περιφέρεια Πελοποννήσου, το ΥΠΕΚΑ και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελ/σου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, με επιστολές και προφορικώς.

ΕΙΚΟΝΑ 10. ΜΗΝΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΜΠΑΖΩΝ & ΣΚΟΥΠΙΔΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013

Η κατανομή της συγκεκριμένης παράνομης δραστηριότητας κατά τη διάρκεια του έτους 2013, φαίνεται στο παραπάνω γράφημα. Διαπιστώνεται η έντονη εμφάνιση σχεδόν σε όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως τους θερινούς μήνες, κατά τους οποίους γίνονται αρκετές οικοδομικές εργασίες, λόγω του ότι η περιοχή φιλοξενεί κυρίως εξοχικές κατοικίες.

Λαθραλιεία

Η καθημερινή επόπτευση της απόλυτου προστασίας περιοχής του Υγροτόπου Μουστού, όπου και απαγορεύεται κάθε είδους δραστηριότητας, είχε το επιθυμητό αποτέλεσμα, και κατά τη διάρκεια του 2013 μειώθηκαν οι καταγεγραμμένες παραβάσεις λαθραλιείας.

Λιμνοθάλασσα Μουστού

Το γεγονός ότι δεν υπάρχει επαρκής σήμανση, που να δηλώνει την απαγόρευση της εν λόγω δραστηριότητας, δεν διευκόλυνε τη δουλειά των φυλάκων, οι οποίοι ενημέρωναν αρχικά τους παραβάτες και στη συνέχεια τους απομάκρυναν από το σημείο. Έγιναν συνολικά 4 συστάσεις στην περιοχή του Μουστού.

Λοιπές παράνομες δραστηριότητες

Αμμοληψίες: η συγκεκριμένη δραστηριότητα διενεργείται κυρίως στην περιοχή του υγροτόπου Μουστού και στα ρέματα του Τάνου και Βρασιάτη. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2013 εντοπίστηκαν μόλις τρεις περιπτώσεις αμμοληψιών.

Αμμοληψίες στη περιοχή του Τάνου

Απορρίψεις υγρών αποβλήτων: αφορά κυρίως υγρά απόβλητα ελαιοτριβείων, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, από ελαιοτριβεία της περιοχής κατά τους μήνες συγκομιδής ελαιοκάρπων. Υπάρχουν σταθερά σημεία απόρριψης των εν λόγω λυμάτων και ο Φορέας κατήγγειλε το γεγονός με επιστολές προς τις αρμόδιες υπηρεσίες. Η απόθεση των αποβλήτων στις συγκεκριμένες περιοχές γίνεται εδώ και χρόνια, όπως αποδεικνύεται από σχετικές αεροφωτογραφίες. Καταγράφηκαν 4 περιστατικά.

Υγρά απόβλητα από ελαιοτριβείο

Λαθροθηρία: Τα επτά καταφύγια Άγριας Ζωής που υπάρχουν στην περιοχή του Φ.Δ. κάνουν ιδιαίτερα δύσκολο το έργο των φυλάκων αλλά μέχρι και σήμερα δεν έχει εμφανιστεί κάποιο ιδιαίτερο κρούσμα λαθροθηρίας. Η πολύ καλή συνεργασία με τη θηροφυλακή και τους κυνηγητικούς συλλόγους καθώς και οι συνεχείς περιπολίες βοήθησε αρκετά στη πρόληψη και καταστολή της λαθροθηρίας. Ένα μειονέκτημα του Φ.Δ., πέραν της

ελλιπέστατης νομοθεσίας περί αρμοδιοτήτων, είναι το ωράριο εργασίας, το οποίο δεν είναι δυνατόν να εκτελείται κατά τις νυχτερινές και πρώτες πρωινές ώρες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην έχουν εντοπιστεί κρούσματα λαθροθηρίας, ενώ είναι γνωστό ότι υπάρχουν, κυρίως τις νυχτερινές ώρες.

Υλοτομίες: Ειδικότερα στην περιοχή του ορεινού και δασικού όγκου της προστατευόμενης περιοχής έχουν εντοπισθεί ορισμένα περιστατικά παράνομων υλοτομιών. Συγκεκριμένα εντοπίστηκαν τέσσερα περιστατικά, για τα οποία ειδοποιήθηκε πρωτίστως το αρμόδιο Δασαρχείο.

Λοιπές αρμοδιότητες και δραστηριότητες περιόδου 2013

Καταγραφή άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας - Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης

Ψαραετός (*Pandion haliaetus*)

Μία από τις συμπληρωματικές αρμοδιότητες του Τμήματος Φύλαξης αποτελεί και η Καταγραφή και Παρακολούθηση ειδών, στα πλαίσια της συμμετοχής του στο Πρόγραμμα Καταγραφής & Παρακολούθησης ειδών και τύπων οικοτόπων, στην περιοχή ευθύνης του Φορέα.

Κατά τη διάρκεια των περιπολιών τους οι φύλακες είχαν τη δυνατότητα να κάνουν παρακολούθηση διαφόρων ειδών ορνιθοπανίδας και άγριας πανίδας. Η χρήση

οδηγών για ερπετά/ πτηνά/ θηλαστικά, κιαλιών, φωτογραφικών μηχανών και αυτόματων καμερών ήταν τα κύρια μέσα για να κάνουν αναγνώριση στο πεδίο, ενώ με τη χρήση φορητού GPS κατάφεραν να καταγράφουν το ακριβές σημείο και την περιοχή που βρίσκονταν.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν θα χρησιμοποιηθούν στην καταγραφή και χαρτογράφηση της ζωογεωγραφίας των ειδών της προστατευόμενης περιοχής.

Έγιναν πολλαπλές καταγραφές, και στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται τα νεκρά είδη που βρέθηκαν καθώς και ένα

ενδεικτικό δείγμα των σπάνιων ειδών πανίδας και ορνιθοπανίδας που καταγράφονται καθημερινά.

Βίδα (Lutra lutra)

Τραυματισμένη Γερακίνα (*Buteo buteo*)

Επιπλέον, έχουν διασωθεί τραυματισμένα άγρια ζώα και έχουν αποσταλεί σε οργανώσεις περίθαλψης άγριων ζώων (ANIMA, κ.λπ), ενδεικτικά: ένα κερκινέζι, ένα ζαρκάδι, μια κίσσα, μια γερακίνα, ενός λαγού, μιας τσίχλας, ενός πετρίτη και ενός ξεφτεριού.

Στο κεφάλαιο της Παρακολούθησης εντάσσονται και οι επισκέψεις που έκαναν οι

φύλακες σε Σπήλαια της περιοχής της Νότιας Κυνουρίας, μαζί με το Βιολόγο του Φ.Δ., για την εξερεύνηση και καταγραφή αυτών, καθώς και των ειδών πανίδας (νυχτόβιων θηλαστικών, ερπετών και εντόμων) που εντόπιζαν σ' αυτές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ ΣΠΑΝΙΩΝ ΕΙΔΩΝ

ΚΟΙΝΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΙΔΟΥΣ
Ορνιθοπανίδα
Φοινικόπτερο
Βαρβάρα
Κορμοράνος
Χουλιάρόπαπια
Λευκοτσικνιάς
Κρυπτοτσικνιάς
Πορφυροτσικνιάς
Μικροτσικνιάς
Ψαραετός
Καλαμόκιρκος
Βραχοκιρκινέζο
Χειμωνόκιρκος
Ερπετά
Στικτή νεροχελώνα
Γραμμωτή νεροχελώνα
Θαλάσσια χελώνα
Οχιά
Λαφιάρτης
Θηλαστικά
Τσακάλι
Αγριόχοιρος
Ζαρκάδι
Βίδρα

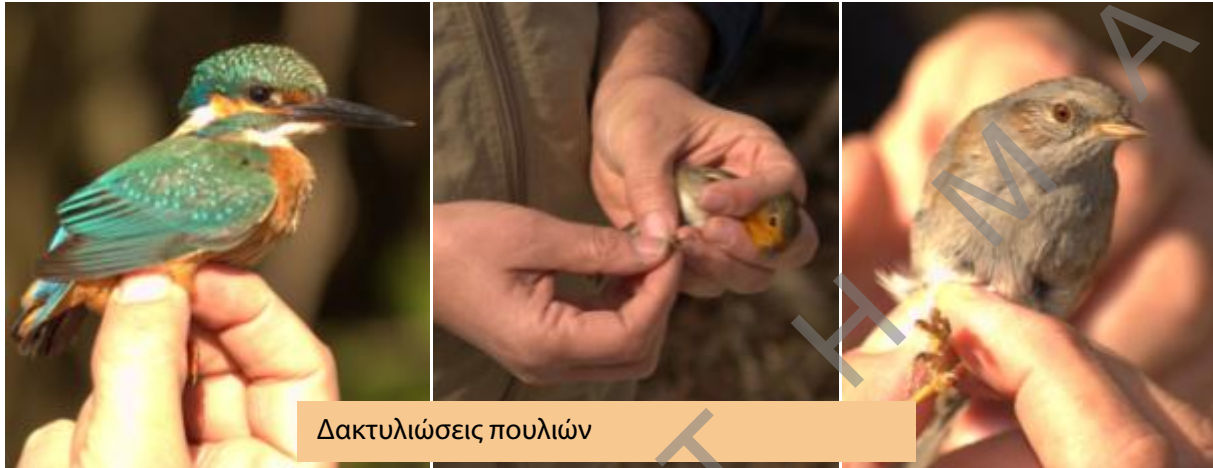
ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ ΝΕΚΡΗΣ ΠΑΝΙΔΑΣ

ΚΟΙΝΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ
Κουνάβι	2
Θαλάσσια χελώνα (<i>Caretta caretta</i>)	1
Σαπίτης	3
Αλεπού	3
Σαΐτα	2
Σπιτόφιδο	1
Τσακάλι	2

Εκπαίδευση – Επιμόρφωση

Κατά τακτά χρονικά διαστήματα στη διάρκεια του έτους, οι φύλακες παρακολούθησαν σεμινάρια εκπαίδευσης - επιμόρφωσης και πιο συγκεκριμένα συμμετείχαν 2 φύλακες στο εκπαιδευτικό σεμινάριο στη Λίμνη Κερκίνη όπου συμμετείχαν όλοι οι Φορείς Διαχείρισης από όλη την Ελλάδα, σχετικά με την παρακολούθηση και καταγραφή ειδών, κυρίως ορνιθοπανίδας, όπου είναι πιο σύνθετη η αναγνώριση τους, καθώς και σε σεμινάρια διασωστικής εκπαίδευσης από την Πυροσβεστική Υπηρεσία.

Δακτυλιώσεις πουλιών

Συντήρηση υποδομών - Τεχνική Υποστήριξη ΦΔ

Καθαρισμός Λιμνοθάλασσας Μουστού

Η συντήρηση κτηριακών υποδομών, του παραπάνω εξοπλισμού του Φορέα καθώς και η συντήρηση των μονοπατιών στην προστατευόμενη περιοχή, των παρατηρητηρίων κλπ. είναι μια από τις αρμοδιότητες των φυλάκων καθώς επίσης και η υποστήριξη, εξυπηρέτηση και ο έλεγχος της κίνησης των επισκεπτών μέσα στα όρια της προστατευόμενης περιοχής και η ενημέρωσή τους για τα υπάρχοντα μέτρα προστασίας της περιοχής.

Κατά τη διάρκεια του 2013, συντηρήθηκαν εκ νέου οι εγκαταστάσεις που βρίσκονται εντός του Υγροτόπου Μουστού, καθώς και της περιοχής του δρυπώδους άρκευθου στη μονή Μαλεβής. Έγιναν πολλοί καθαρισμοί απορριμμάτων και στερεών υλικών κυρίως στις περιοχές απολύτου προστασίας, όπως στη λιμνοθάλασσα του Μουστού στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, καθώς και στις περιοχές του ορεινού όγκου του Πάρνωνα. Επίσης, το τμήμα φροντίζει για την συντήρηση των υποδομών του Φορέα, πχ. των οχημάτων και

Καθαρισμός Λιμνοθάλασσας Μουστού

του κτηριακού εξοπλισμού.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι αρκετές φορές οι φύλακες συμμετέχουν στη διευκόλυνση της κίνησης του προσωπικού του Φορέα ή άλλου εξουσιοδοτημένου οργάνου.

Ενημέρωση – Ευαισθητοποίηση

Ξενάγηση Δημοτικού Σχολείου

Μια από τις αρμοδιότητες του Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης είναι και η επικουρία του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας στις δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης.

Οι φύλακες λειτουργούν τα Κέντρα Ενημέρωσης του Φορέα στο Άστρος, Άγιο Πέτρο και Καστάνισσα, σε έκτακτες περιπτώσεις κατά την απουσία των ξεναγών και συμβάλουν άμεσα σε όλες τις δράσεις – εκδηλώσεις Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10. ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΦΥΛΑΞΗΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
Αφισοκόλληση για απελευθέρωση τσακαλιού
Εκδήλωση απελευθέρωσης τσακαλιού
Ξενάγηση Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου
Ξενάγηση Δημοτικού Σχολείου Βερβένων
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
Ξενάγηση στο Δημοτικό Βερβένων (Άστρος)
Ξενάγηση 7ο Δημ. Τριπόλεως
Συμμετοχή στην ξενάγηση με το ΚΠΕ Καστρίου
Αφισοκόλληση για δράση ενημέρωσης του Φδ
Φωτογραφικό υλικό από ΙΜ Κοντολινάς
Ξενάγηση στο Μουστό
Ξενάγηση Δημοτικού Σχολείου Δρεπάνου
ΜΑΡΤΙΟΣ
Φωτογραφικό υλικό από Φαράγγι Μαζιάς ΙΜ Αγ. Νικολάου Καρυάς, Μονή Προδρόμου
Συμμετοχή στην ξενάγηση με το ΚΠΕ Καστρίου [Λύκειο Πετρούπολης]
Συμμετοχή στην ξενάγηση με το ΚΠΕ Καστρίου [Εύβοια]
Συμμετοχή στην ξενάγηση με το ΚΠΕ Καστρίου
Ξενάγηση στο Μουστό στο 4ο δημ. Άργους
Ξενάγηση επισκεπτών από Αργολίδα
Ξενάγηση 4ου Γυμνασίου Βύρωνα

ΑΠΡΙΛΙΟΣ
Ξενάγηση στο Μουστό σε Νηπιαγωγείο Άργους
Επίσκεψη για ενημέρωση στο Δημ. Σχολείο Πελετών
Ξενάγηση κ ενημέρωση δημοσιογράφων Ελεύθερου Τύπου
Συμμετοχή στην ξενάγηση με το ΚΠΕ Καστρίου σε Γυμνάσιο Καλαμάτας
Συμμετοχή στην ξενάγηση με το ΚΠΕ Καστρίου σε σχολείο Βύρωνα Αττικής
Συμμετοχή στον εθελοντικό καθαρισμό Let's Do It
Αφισκόλληση για δράση Let's Do it Greece του ΦΔ
Συμμετοχή στον εθελοντικό καθαρισμό Let's Do It
Συμμετοχή σε επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό σχολείο Ερμιόνης
ΜΑΪΟΣ
Συμμετοχή στον καθαρισμό στα πλαίσια της εθελοντικής καμπάνιας MedSOS στις Καρυές Λακωνίας
Συμμετοχή σε ξενάγηση μεταπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου Πάτρας στο δάσος της μαλεβής και στο καταφύγιο ΕΟΣ
Συμμετοχή σε ξενάγηση μεταπτυχιακών φοιτητών του Πανεπιστημίου Πάτρας στον καταρράκτη της Λεπίδας και στον καταρράκτη των Νυμφών στον Πλάτανο
Επίσκεψη Δημοτικού Λεωνιδίου στο ΚΠΕ Αστρος
ΙΟΥΝΙΟΣ
Συμμετοχή στον καθαρισμό στα πλαίσια της εθελοντικής καμπάνιας MedSOS στην Μελιγού Αρκαδίας
Συμμετοχή σε ξενάγηση δημοτικού σχολείου Άργους στο δάσος της Μαλεβής με την ξεναγό του ΦΔ
Συμμετοχή στον καθαρισμό στα πλαίσια της εθελοντικής καμπάνιας MedSOS στο Λεωνίδιο
Συμμετοχή στον καθαρισμό στα πλαίσια της εθελοντικής καμπάνιας MedSOS στην Πλάκα Λεωνιδίου
Ξενάγηση 3ου Δημοτικού Σχολείου Άργους
ΙΟΥΛΙΟΣ
Συμμετοχή σε ξενάγηση κατασκηνωτών του φυσιολατρικού συλλόγου "Βριλυσσός", οι οποίοι διέμειναν στο Καταφύγιο του ΕΟΣ, σε μονοπάτι πλησίον του καταφυγίου μαζί με την ξεναγό του ΦΔ
Ξενάγηση Άγγλων και Λετονών στο Μουστό
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
Έλεγχος της ορθότητας των προδιαγραφών των πινακίδων απαγόρευσης
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
Συμμετοχή στην εκδήλωση του ΦΔ για την πανευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών
Αφισκόλληση για την Ευρωπαϊκή γιορτή Πουλιών
Ξενάγηση Οικολογική Κίνηση Πατρών
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
Ξενάγηση Δημοτικού Σχολείου
Ξενάγηση 4 ^{ου} Γυμνασίου Άργους στο Μουστό
Έλεγχος προδιαγραφών πινακίδων οριοθέτησης
Ξενάγηση 3 ^{ου} Δημοτικού σχολείου Σπάρτης
Ξενάγηση δημοτικού σχολείου στη περιοχή της Μαλεβής
Ξενάγηση στο Μουστό δημοτικού σχολείου από το Λυγουριό Αργολίδας
Ξενάγηση δημοτικού σχολείου Σπάρτης στη περιοχή της Καστάνισας

Συμμετοχή στη γιορτή κάστανου στη Καστάνιτσα
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
Ξενάγηση Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου
Ξενάγηση Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου και προβολή παρουσίασης
Ξενάγηση στο Μουστό Ιδιωτικού Σχολείου Άργους

Προστασία και Διαχείριση

Το δεύτερο Τμήμα στο οποίο συμμετέχουν ενεργά οι φύλακες είναι αυτό της Προστασίας και Διαχείρισης για την υποστήριξη/υλοποίηση εργασιών διαχείρισης, για την αναγνώριση ειδών πανίδας και χλωρίδας, για την ορθή υποστήριξη των επιστολών που αποστέλλονται σχετικά με τις καταγγελίες παράνομων δραστηριοτήτων και για τη διευκόλυνση της κίνησης του προσωπικού του εν λόγω Τμήματος.

Η συνεργασία των δύο τμημάτων είναι άμεση κυρίως όσον αφορά τις καταγγελίες των παράνομων δραστηριοτήτων, και στην τεκμηρίωση των επιστολών που αφορούν επιχωματώσεις και απορρίψεις στερεών υλικών και απορριμμάτων, μέσω των αυτοψιών που διενεργούνται από τους φύλακες.

Οι φύλακες συμμετείχαν στις εξής επιπλέον εργασίες:

- Υπόδειξη στο κλιμάκιο Έλεγχου Ποιότητας της Περιφέρειας Πελοποννήσου των παράνομων δραστηριοτήτων εντός της περιοχής προστασίας του Φ.Δ.
- Στην καταγραφή και αποτύπωση της καταστροφής της χλωρίδας και της πανίδας από την πυρκαγιά που υπέστην τα περίξ της Λιμνοθάλασσας του Μουστού.
- Καθαρισμό της Λιμνοθάλασσας του Μουστού και των όχθων της από απορρίμματα.
- Εργασίες πεδίου και μετακίνηση υπαλλήλων του Φορέα για καταγραφή των ειδών πανίδας και τυχόν τραυματισμένων ζώων.
- Τοποθετήσεις φωτογραφικών καμερών για την παρακολούθηση και καταγραφή των ζώων της περιοχής.
- Καθαρισμό μονοπατιών και δρόμων για την ασφαλή προσπέλαση τους.
- Μεταφορά τραυματισμένων ζώων και διακομιδή τους σε οργανώσεις περίθαλψης άγριων ζώων.
- Συμμετοχή τους στο εκπαιδευτικό Σεμινάριο στη Λίμνη της Κερκίνης

Μονοπάτι στη Μαλεβή

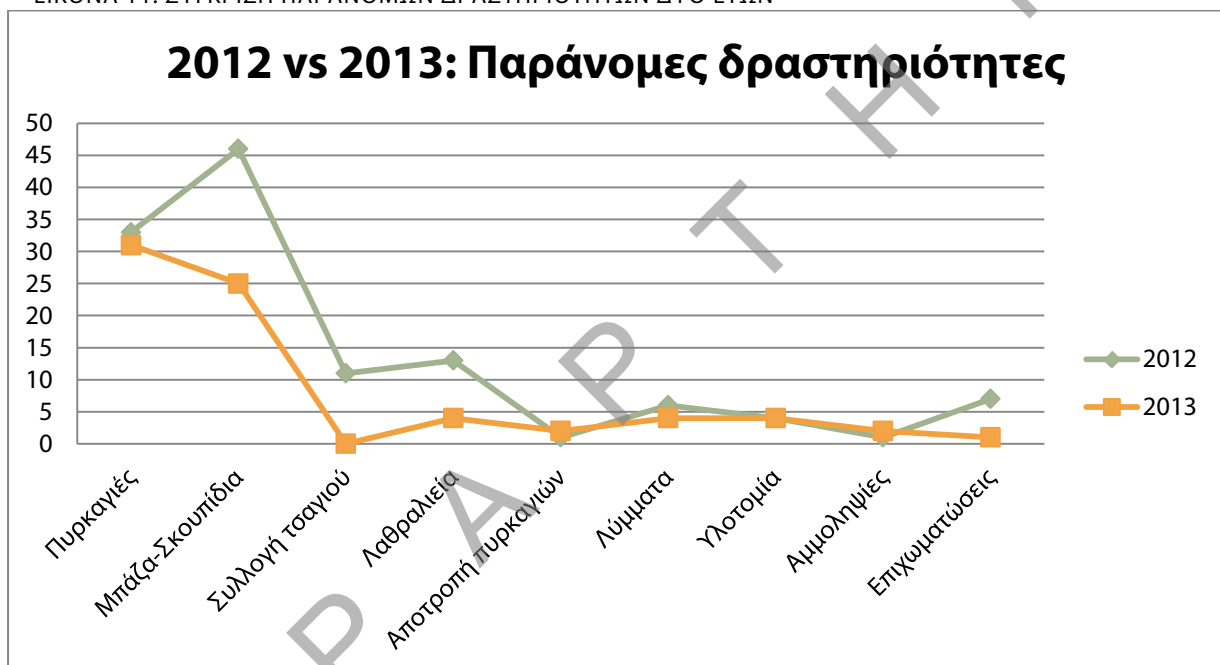
Συστάδα Δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*)

Συμπεράσματα Περιόδου 2013

Κάνοντας χρήση της γνώσης που αποκτήθηκε στο πεδίο και στο αντικείμενο της φύλαξης πρέπει να απαντηθεί πρώτα το ερώτημα αν η φύλαξη πέτυχε ή όχι τους στόχους της. Η γενική άποψη που απορρέει από τα αποτελέσματα του Τμήματος είναι πως η φύλαξη κρίνεται επιτυχής και αυτό το αποδεικνύουν τα νούμερα που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου και τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία όσον αφορά το 2013 στην πλειοψηφία των παράνομων ενεργειών.

Παρόλο που οι φύλακες περιορίζονταν στην επίβλεψη και την εποπτεία της περιοχής χωρίς να μπορούν να κάνουν ουσιαστικό έλεγχο όταν εντόπιζαν οποιαδήποτε παράβαση, η παρουσία τους και μόνο στο πεδίο με τις περιπολίες που πραγματοποιούσαν έπαιξε ανασταλτικό ρόλο. Όμως δεν παύει η ανεπάρκεια στην δυνατότητα ανακριτικών αρμοδιοτήτων, να είναι κάτι που αποδεδειγμένα θα απέφερε πολλά περισσότερα αποτελέσματα.

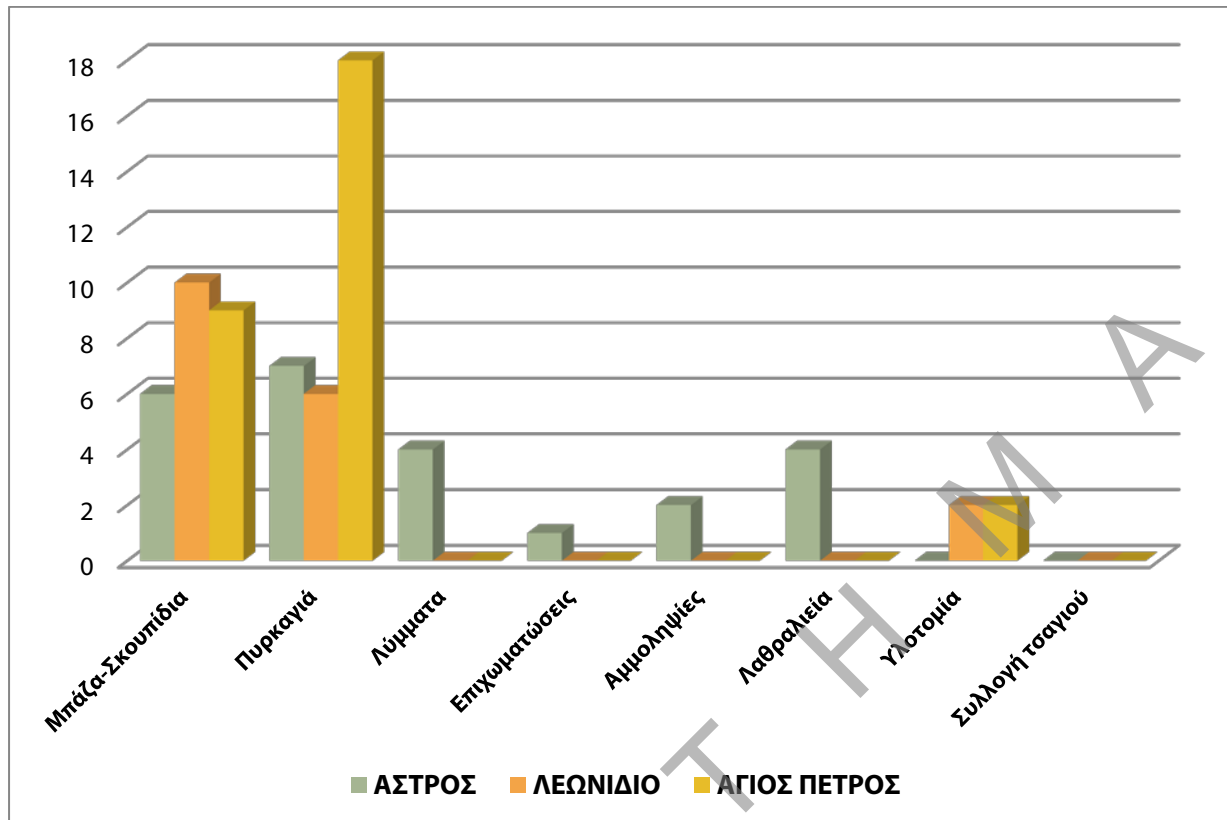
ΕΙΚΟΝΑ 11. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΥΟ ΕΤΩΝ

Τα περισσότερα περιστατικά παρατηρήθηκαν πλησίον κατοικημένων τοποθεσιών και των περιοχών με τη μεγαλύτερη τουριστική δραστηριότητα. Επιπλέον, για τους πολίτες το πιο σύνηθες περιβάλλον απόρριψης απορριμμάτων είναι τα ρέματα και οι υδροτοπικές περιοχές. Για αυτό το λόγο η πλειοψηφία των περιστατικών εμφανίζεται στην περιοχή του Άστρους.

Στο επίπεδο των συνεργασιών ο Φ.Δ. κατάφερε να εμπλέξει όσο το δυνατόν περισσότερους ενεργούς φορείς και να συνεργάζεται στενά όχι μόνο με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νόμου αλλά και με υγιείς κοινωνικές ομάδες (κτηνοτρόφους, παραγωγούς, συνεταιρισμούς κ.α.) των οποίων η συνεργασία είναι πολλές φορές ουσιαστική και ωφέλιμη. Την περίοδο που διανύσαμε ήταν καίρια η συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, λόγω των αυξημένων πυρκαγιών στην περιοχή, αλλά και με τα κατά τόπους Δασαρχεία με αποτέλεσμα την αναστολή πολλών παράνομων δραστηριοτήτων.

ΕΙΚΟΝΑ 12. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑ ΟΧΗΜΑ

Το Σχέδιο Επόπτευσης - Φύλαξης, περιόδου 06/2013 - 12/2015 (εγκρίθηκε με την υ.α. 53/2013 απόφαση του Δ.Σ.) εκπονήθηκε από το Φ.Δ. και σύμφωνα με αυτό πραγματοποιήθηκε η φύλαξη από το προσωπικό για το παρόν χρονικό διάστημα. Το Σχέδιο Φύλαξης συνοδεύεται από ένα εκτενέστατο τεύχος χαρτών, οι οποίοι είναι βασικοί άξονες για την υλοποίησή του.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο τομέας του προσωπικού παρουσιάζει πρόβλημα σε σχέση με τον αριθμό των φυλάκων δεδομένου ότι τα όρια χωρικής αρμοδιότητας του Φ.Δ. εξαπλώνονται σε δύο Νομούς (Αρκαδίας, Λακωνίας) καταλαμβάνοντας έκταση περί τα 1.147.000 στρέμματα. Είναι φανερό ότι με μόνο πέντε φύλακες είναι ανέφικτη η καθημερινή κάλυψη τόσο μεγάλων χιλιομετρικών αποστάσεων και η ταυτόχρονη επόπτευση όλων των περιοχών προστασίας. Η διασπορά των φυλάκων και των οχημάτων τους σε τρεις περιοχές βοήθησε το έργο τους σε μεγάλο βαθμό αλλά και πάλι είναι αδύνατον να γίνεται εποπτεία σε βάρδιες καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας για να υπάρχει πλήρης έλεγχος των παράνομων δραστηριοτήτων στο πεδίο. Επίσης, με την υποβάθμιση που έχουν υποστεί μερικοί από τους ήδη υπάρχοντες φορείς (Πυροσβεστική Υπηρεσία, Δασαρχείο), λόγω περικοπών των απαραίτητων κονδυλίων, οι φύλακες μαζί με τους Ομοσπονδιακούς θηροφύλακες, μένουν να είναι οι μόνοι που ελέγχουν τις περιοχές προστασίας καθημερινά και εφόσον οι βάρδιες απαρτίζονται από ένα μόνο άτομο (εκτός ειδικών περιπτώσεων) γίνεται κατανοητό ότι επιτελείται ένα αρκετά δύσκολο έργο και με μεγάλο προσωπικό ρίσκο για όσα έχουν επιτευχθεί.

Τέλος, ο σύγχρονος και αξιόπιστος εξοπλισμός του εν λόγω τμήματος εμπλουτίστηκε κατά τη διάρκεια του 2013 και αυτό συντέλεσε ακόμη περισσότερο στην καλή παρουσία των φυλάκων στο πεδίο και στην προσπάθεια τους τόσο στο να καταγράψουν είδη χλωρίδας, πανίδας και παράνομων δραστηριοτήτων όσο και στο να τις καταστείλουν.

Προτάσεις Περιόδου 2013

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, θέτονται προτάσεις οι οποίες θα πρέπει να εφαρμοστούν κατά τη νέα περίοδο του έτους 2014, για να δώσουν στην προστατευόμενη περιοχή μία φύλαξη που ως μοναδικό αποτέλεσμα θα έχει την αποτροπή και καταστολή των παράνομων ενεργειών.

Επιμόρφωση-Εκπαίδευση

Η συνεχή επιμόρφωση - εκπαίδευση των φυλάκων, με σεμινάρια από διάφορους ενεργούς φορείς και όργανα, σε θέματα που αφορούν τον τομέα τους θα οπλίσει το προσωπικό με ακόμα περισσότερα προσόντα ώστε να είναι ακόμη πιο αποτελεσματική η προστασία.

Συνεργασίες

Στο θέμα των συνεργασιών είναι αναγκαίο να γίνονται περιπολίες με μικτά κλιμάκια, με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νόμου, έτσι ώστε να μπορεί να πραγματοποιείται πλήρης έλεγχος και άμεση καταστολή των παράνομων δραστηριοτήτων και όχι απλή καταγραφή αυτών.

Προσωπικό

Με βάση την εμπειρία που έχει αποκτηθεί εκτιμάται ότι οι πραγματικές απαιτήσεις σε προσωπικό είναι οι εξής: Λαμβάνοντας υπόψη άδειες, ρεπό, το εναλλασσόμενο ωράριο κ.λπ. απαιτεί τουλάχιστον 10 άτομα προσωπικό φύλαξης για την Προστατευόμενη Περιοχή της οποίας το μέγεθος είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Η καθιέρωση δύο βάρδιών κατά τη θερινή περίοδο αποτελεί βασική προϋπόθεση της αποτελεσματικότητας κυρίως της πυροφύλαξης.

Κεφάλαιο 7

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΠΕ3

Χαρτογράφηση του συνόλου της Προστατευόμενης Περιοχής

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Δασολόγου (Μπόγλη Αργύριο) υλοποιήθηκε εντός του 2011-2013 η χαρτογράφηση της Προστατευόμενης Περιοχής. Συγκεκριμένα η δράση αφορά την δημιουργία βάσης δεδομένων για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής, που θα περιέχει:

- Τα γεωγραφικά όρια της χωρικής αρμοδιότητας του ΦΔ και των Περιοχών Προστασίας (Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης και Περιοχές Προστασίας της Φύσης).
- Ισοϋψείς καμπύλες (ισοδιάσταση 20m) (Υπολείπεται η χαρτογράφηση 2 Φ/Χ ΓΥΣ κλίμακας 1:50.000).
- Υδρογραφικό Δίκτυο.
- Οδικό Δίκτυο.
- Οικισμοί.
- Γεωλογικό υπόβαθρο.
- Τριγωνομετρικά σημεία.
- Λεκάνες απορροής.
- Αεροφωτογραφίες για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής [Χορήγηση άδειας χρήσης αεροφωτογραφιών της ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε., σύμφωνα με την υπ'αριθμ. Α.Π.ΠΡ 1439/23.02 & ΠΡ 1537/23.02, ΡΔ: 1218282/1219228 Άδεια χρήσης για τον ΦΔ (ΑΔΑ: Β4ΓΚ46Ψ84Η-ΟΟΨ)].

Η ανάπτυξη και συντήρηση της βάσης δεδομένων θα χρησιμοποιηθεί και αξιοποιηθεί για την εύρυθμη λειτουργία του ΦΔ, τους τοπικούς φορείς αλλά και τους αρμόδιους κεντρικούς φορείς.

Ο ΦΔ εντός του 2011 προμηθεύτηκε εξειδικευμένα προγράμματα (Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών – GIS) και συσκευές (δύο (2) ArcPad), η χρήση των οποίων είναι αναγκαία για την χαρτογράφηση της Προστατευόμενης Περιοχής και την υλοποίηση της εν λόγω δράσης.

Η χαρτογράφηση και οριοθέτηση των ζωνών προστασίας της Προστατευόμενης Περιοχής αναμένεται να συμβάλλει θετικά:

- Στην αποτελεσματικότερη παρακολούθηση και εποπτεία της προστατευόμενης περιοχής.
- Στην ανάπτυξη και διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου της παρακολούθησης (monitoring) ειδών.
- Στην έγκαιρή και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών και των συναρμόδιων υπηρεσιών, διότι θα υπάρχει άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες για την προστατευόμενη περιοχή σχετικά με επιτρεπόμενες δραστηριότητες και όρους άσκησής τους, ώστε άμεσα να επιλύονται τυχόν ερωτήματα.

Με την χωρική βάση δεδομένων που δημιουργήθηκε δίνεται η δυνατότητα:

- Για την προάσπιση και ορθολογική διαχείριση της δημόσιας περιουσίας, σημαντικό μέρος της οποίας είναι τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, καθώς και η αξιόπιστη οριοθέτηση τους για την

αποτροπή από πάσης φύσεως φαινομένων καταπάτησης, παράνομων εκχερσώσεων και βίαιης αλλαγής της χρήσης τους.

- Για την διερεύνηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και την προβολή των εμπράγματων δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου εντός των προστατευόμενων περιοχών, αξιοποιώντας το υπόβαθρο της ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε. ως αναπτυξιακό εργαλείο άσκησης πολιτικής γης.
- Για την επίλυση χρόνιων προβλημάτων κάλυψης γης των εκτάσεων της Π.Π.
- Για τον καθορισμό των στόχων κατά τον σχεδιασμό της περιβαλλοντικής προστασίας των Π.Π. αλλά και των επενδύσεων των παραγωγικών κλάδων των τοπικών κοινωνιών.
- Για τον συνδυασμό γεωχωρικών δεδομένων, την αυτοματοποίηση της διαδικασίας ανάλυσης και διαχείρισης των δεδομένων και αναπαράσταση των αποτελεσμάτων με την βοήθεια χαρτών και διαγραμμάτων μέσω της χρήσης Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (G.I.S.).

Η ψηφιακή χαρτογραφική αναπαράσταση είναι το κατάλληλο εποπτικό περιβάλλον που επιτρέπει στους χρήστες του, ελέγχους νομιμότητας ή μη δραστηριοτήτων και έργων εντός των περιοχών προστασίας, για την ορθολογική προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και την διευκόλυνση της στρατηγικής λήψης αποφάσεων με την οποία θα βελτιωθεί η εφαρμογή πολιτικών προστασίας στο μέλλον.

Η βάση δεδομένων αποτελεί ένα δυναμικό εργαλείο το οποίο είναι υπό συνεχή επικαιροποίηση και εμπλουτισμό δεδομένων. Με την έναρξη της εκπόνησης των έργων Εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης και των τύπων οικοτόπων, αναμένεται να δημιουργηθεί μια ολοκληρωμένη χωρική βάση δεδομένων.

Διεκπεραίωση – σύνταξη εγγράφων

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης, το προσωπικό του διεκπεραίωσε έγγραφα που σχετίζονται με τα ακόλουθα:

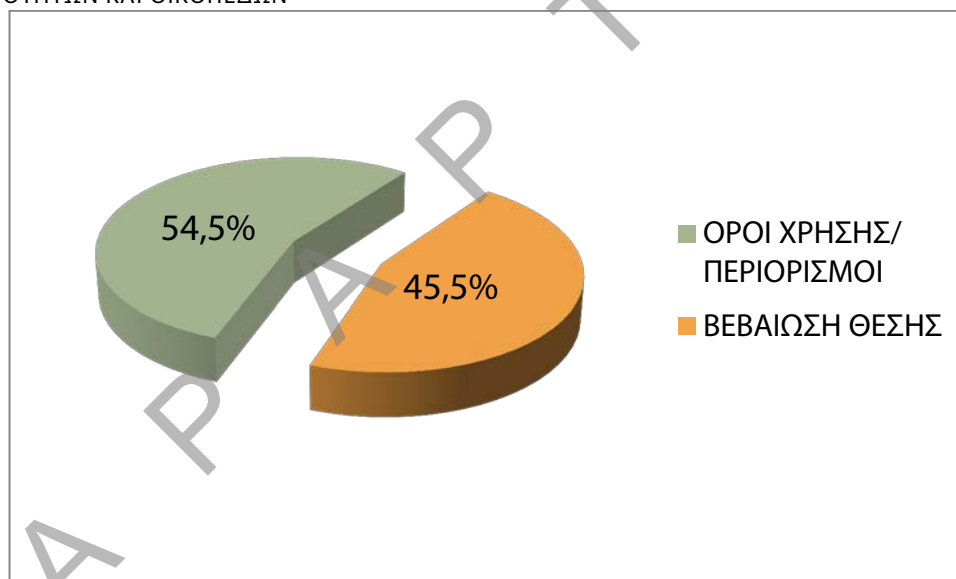
- Επικουρία των αρμοδίων διοικητικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα ή δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους.
- Σύνταξη αναφορών προς αρμόδιες υπηρεσίες για την αναστολή ή ματαίωση επιβαρυντικών για την προστατευόμενη περιοχή δραστηριοτήτων, έργων και την απομάκρυνση οχλουσών δραστηριοτήτων.
- Διενέργεια αυτοψιών σε εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες, ιδίως όταν πιθανολογείται ότι η λειτουργία τους υποβαθμίζει το περιβάλλον, η σύνταξη σχετικών εκθέσεων, που κοινοποιούνται στις αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές και η εισήγηση των επιβλητέων κυρώσεων ή άλλων μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986.

Συγκεκριμένα, μέσα στο 2013 συντάχθηκαν έγγραφα που αφορούσαν την περιοχή ευθύνης του Φορέα (Περιοχές Απόλυτης Προστασίας και λοιπές περιοχές Φορέα). Τα έγγραφα σχετίζονταν κυρίως με συνεργαζόμενες υπηρεσίες και φορείς, όπως η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος & Ιονίου (Γενική Δ/ση Χωροταξικής & Περιβαλλοντικής Πολιτικής – Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού Πελοποννήσου - Δασαρχείο Σπάρτης - Δασαρχείο Κυνουρίας), η Περιφέρεια Πελοποννήσου (Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού - Δ/ση Τεχνικών Έργων/Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας - Δήμος Βόρειας Κυνουρίας- Δήμος Νότιας Κυνουρίας), το Υ.Π.Ε.Κ.Α. (Γενική Δ/ση Περιβάλλοντος – ΕΥΠΕ Τμήμα Β', Γενική Δ/ση Περιβάλλοντος – Δ/ση Περιφερειακού Σχεδιασμού, Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος, ΕΠΠΕΡΑΑ), Αναπτυξιακή Εταιρεία Πάρνωννα και πολίτες.

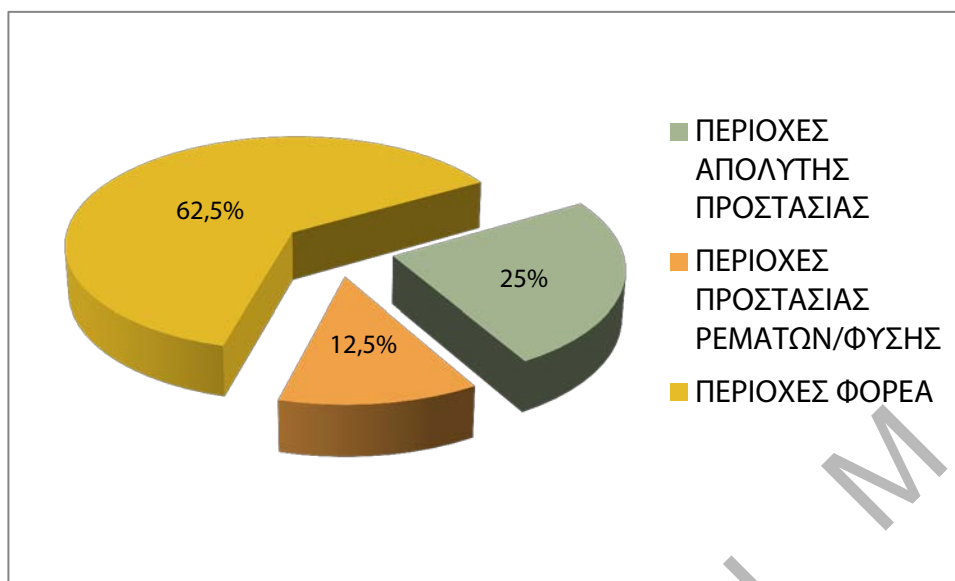
Δεδομένης της υποχρέωσης συμμόρφωσης με τους περιορισμούς και όρους που θέτει η ΚΥΑ 33999/6.09.2010 και τροποποιήσεις αυτής, ένας αριθμός εγγράφων που αφορούσαν στην διευκρίνιση της ένταξης μια δραστηριότητας εντός ή εκτός των ορίων ευθύνης του Φορέα, αποδείχθηκε ότι ήταν εκτός των ορίων αυτών. Συγκεκριμένα συντάχθηκαν τα ακόλουθα:

- Ενημέρωση φορέων/υπηρεσιών για θέματα του Φ.Δ.: 37 έγγραφα.
- Ενημέρωση χρήσεων γης-περιορισμών και χωροθέτηση δραστηριοτήτων και οικοπέδων: 11 έγγραφα(Εικ. 13).
- Έγγραφα άδειας για ερευνητική εργασία σε περιοχές ευθύνης του Φ.Δ.: 3 έγγραφα.
- Έγγραφα αυτοψιών του προσωπικού του Τμήματος: 8 έγγραφα, με τα περισσότερα να βρίσκονται εκτός περιοχών προστασίας και να αφορούν παράνομες δραστηριότητες (Εικ. 14 και 15).
- Έγγραφα για χορήγηση στοιχείων του Φ.Δ.: 10 έγγραφα.
- Έγγραφες καταγγελίες προς αρμόδιες υπηρεσίες: 6 έγγραφα, τα περισσότερα σχετικά με παραβάσεις σε Περιοχές Απολύτου Προστασίας (Εικ. 16).
- Έγγραφα καθορισμού περιβαλλοντικών όρων δραστηριοτήτων σε περιοχές ευθύνης του Φ.Δ.: 10 έγγραφα με την πλειονότητα να αφορούν σε δίκτυα ύδρευσης (Εικ. 17).
- Έγγραφα σχετικά με διαγωνισμούς /αναδόχους υπηρεσιών του Φ.Δ.: 34 έγγραφα με τη συντριπτική πλειονότητα να αφορά στις υπηρεσίες παρακολούθησης του Φ.Δ. από αναδόχους (Εικ. 18).

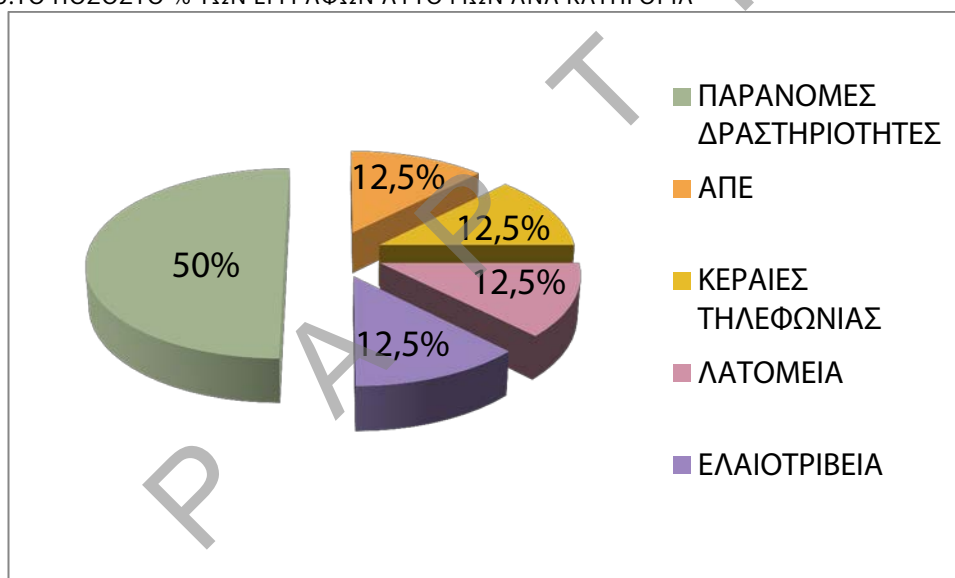
ΕΙΚΟΝΑ 13.ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ-ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ

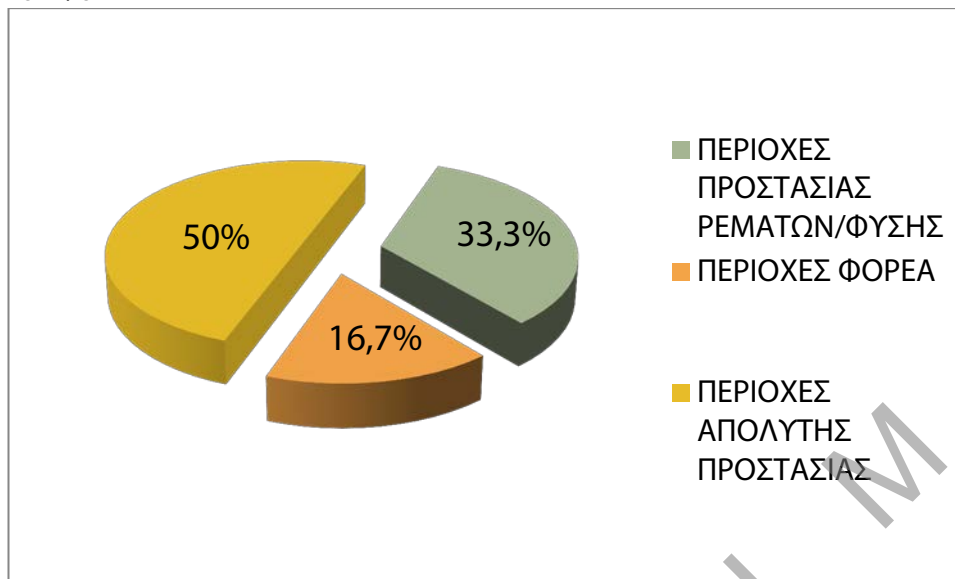
ΕΙΚΟΝΑ 14.ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΑΥΤΟΨΙΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

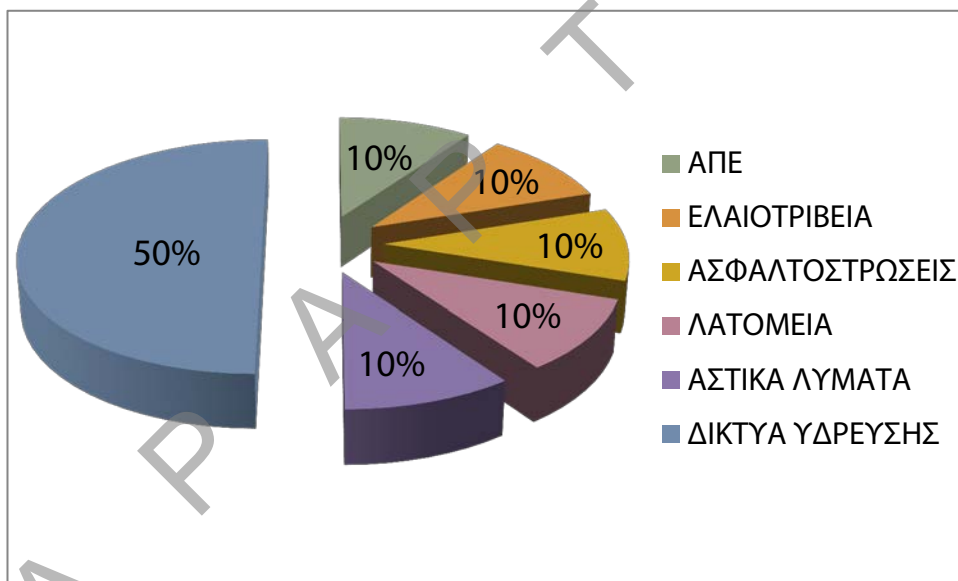
ΕΙΚΟΝΑ 15.ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΑΥΤΟΨΙΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

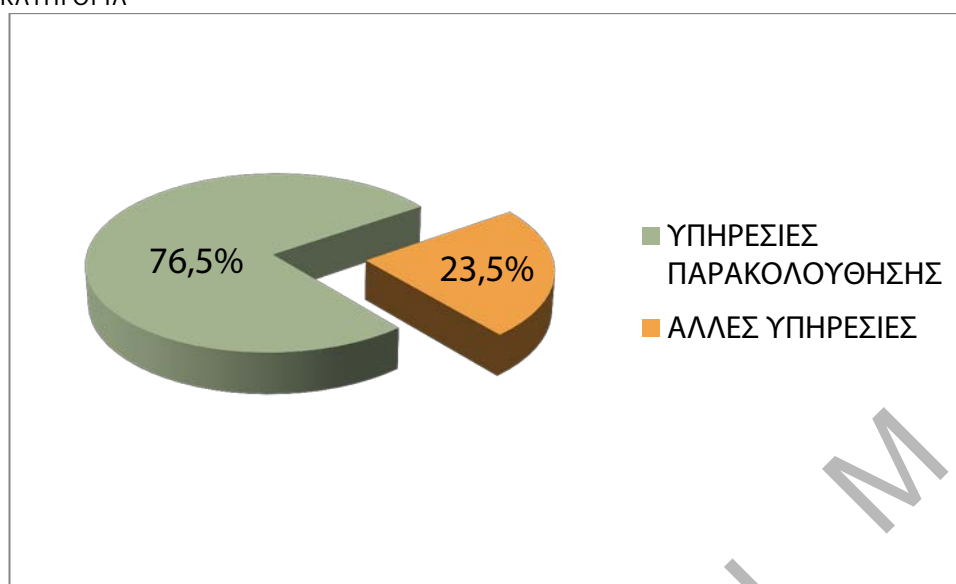
ΕΙΚΟΝΑ 16.ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΠΡΟΣ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ

ΕΙΚΟΝΑ 17.ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ Φ.Δ. ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

ΕΙΚΟΝΑ 18.ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ /ΑΝΑΔΟΧΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ Φ.Δ. ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Κεφάλαιο 8

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Γραφείου Διοικητικών Υπηρεσιών. Το Γραφείο στελεχώνεται από δύο άτομα:

- Αγγελική Δημητρακοπούλου, ΠΕ Περιβαλλοντολόγος, Υπεύθυνη Γραφείου⁵
- Αγγελική Δήμα, ΠΕ Οικονομολόγος/Λογίστρια⁶

Αρμοδιότητες γραφείου διοικητικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 21393/2006

Στις αρμοδιότητες του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών των Φορέων Διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 8 του «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνων και Υγροτόπου Μουστού» [Υ.Α. υπ' αριθ. 21393 (ΦΕΚ747/Β/21-6-2006)] περιλαμβάνονται συνοπτικά λειτουργίες:

- Διοικητικής υποστήριξης των Οργάνων διοίκησης του Φορέα
- Διοικητικής υποστήριξης των υπηρεσιών του Φορέα

Ειδικότερα οι αρμοδιότητες του Γραφείου είναι οι ακόλουθες:

Διοικητική υποστήριξη των Οργάνων διοίκησης του Φορέα

- Η παροχή κάθε φύσης γραμματειακής υποστήριξης για τις ανάγκες του Δ.Σ., του Προέδρου του Δ.Σ. και του Διευθυντή.
- Η συγκέντρωση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Φορέα των κάθε φύσης κειμένων ή γενικά του πληροφοριακού υλικού, που προορίζονται για τα μέλη των Οργάνων διοίκησης του Φορέα.
- Η οργανωτική προετοιμασία των συνεδριάσεων του Δ.Σ.
- Η τήρηση των πρακτικών των αποφάσεων του Δ.Σ. με ιδιαίτερη μέριμνα για την οριστική διατύπωση των αποφάσεων του Δ.Σ. με τη συνεργασία του Διευθυντή και του Γρ. Νομικής υποστήριξης.
- Η τήρηση αρχείων πρακτικών, εισηγήσεων και αποφάσεων των Οργάνων διοίκησης.
- Η μέριμνα για την αναπαραγωγή, διανομή ή αποστολή των αποφάσεων ή εισηγήσεων των Οργάνων διοίκησης στους κατάλληλους αποδέκτες, σύμφωνα με τις οδηγίες του Διευθυντή.
- Διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών του Φορέα.
- Η τήρηση πρωτοκόλλου όλων των εισερχομένων/εξερχομένων εγγράφων.
- Η συνεργασία με το Διευθυντή για τον χαρακτηρισμό/κωδικοποίηση και τη διανομή των προηγούμενων εγγράφων, εντός ή εκτός του Φορέα. Η διεκπεραίωση της διανομής αυτής.
- Τήρηση γενικού αρχείου εγγράφων του φορέα.
- Η τήρηση αρχείου αποδεκτών.

⁵ Υπεύθυνη Τμήματος Πληροφόρησης, Ενημέρωσης & Δημοσιότητας

⁶ Υπεύθυνη Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών

- Η διεκπεραίωση διοικητικών εργασιών για τις ανάγκες των υπηρεσιών (δακτυλογράφηση, αναπαραγωγή κειμένων, τευχοποίηση διαφόρων εντύπων, σφράγισμα φακέλων, επιμέλεια και αποστολή διαφόρων εντύπων, αποστολή fax κ.λπ.)
- Ο χειρισμός Τηλεφωνικού Κέντρου, FAX και άλλων μέσων επικοινωνίας.
- Υποδοχή, πληροφόρηση επισκεπτών στα γραφεία του Φορέα.
- Δακτυλογράφηση/Εισαγωγή στοιχείων σε Η/Υ.
- Εξωτερικές εργασίες κλητήρα και μεταφορά υλικών, εξοπλισμού και προσώπων με τα οχήματα του Φορέα σε συνεργασία με το Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.
- Η μέριμνα σχετικά με την ασφάλεια και την καθαριότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων του Φορέα.

Αναγκαιότητα – σημαντικότητα διοικητικών υπηρεσιών υποστήριξης

Απώτερος στόχος του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών του φορέα διαχείρισης είναι η υποβοήθηση της επιτάχυνσης της υλοποίησης του έργου ΕΠΠΕΡΑΑ, η ενίσχυση της ποιότητας της διαχείρισης και της παρακολούθησης της υλοποίησης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η βέλτιστη αξιοποίηση των κοινοτικών και εθνικών πόρων.

Εργασίες γραφείου διοικητικών υπηρεσιών

Κατά το έτος 2013 το προσωπικό του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών, παρείχε καθημερινή διοικητική υποστήριξη τόσο στα όργανα διοίκησης, όσο και στα διάφορα τμήματα και γραφεία του φορέα διαχείρισης.

Αναφορικά στη διοικητική υποστήριξη των οργάνων διοίκησης του φορέα:

- Παρασχέθηκαν κάθε φύσης γραμματειακής υποστήριξης υπηρεσίες για τις ανάγκες του Δ.Σ., του Προέδρου του Δ.Σ. και του Αναπληρωτή Διευθυντή.
- Συγκεντρώνονταν και αποστέλλονταν τα κάθε φύσης κείμενα που αφορούσαν τα μέλη Δ.Σ. του φορέα.
- Προετοιμάστηκαν οργανωτικά δέκα (10) συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι εργασίες που περιελάμβανε η προετοιμασία του κάθε Διοικητικού Συμβουλίου περιγράφονται αναλυτικά ακολούθως: α) απεστάλησαν προσκλήσεις με ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα, β) πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία με τα μέλη του ΔΣ με στόχο την εξασφάλιση της απαρτίας του αριθμού των συμμετεχόντων, γ) διαμορφώθηκαν οι εισηγήσεις σε ενιαίο κείμενο μορφής pdf, το οποίο στη συνέχεια στάλθηκε στα μέλη ΔΣ για την ενημέρωσή τους για τα θέματα που θα συζητούνταν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.
- Τηρήθηκαν τα πρακτικά των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, τα οποία περιελάμβαναν εκατόν σαράντα εννέα (120) αποφάσεις. Επίσης, μετά την κάθε συνεδρίαση του σώματος ΔΣ ενημερωνόταν ο κατάλογος αποφάσεων ΔΣ, ένας συνοπτικός πίνακας που χρησιμεύει στην γρήγορη αναζήτηση των αποφάσεων του σώματος ΔΣ από την έναρξη λειτουργίας του φορέα μέχρι σήμερα.
- Τηρήθηκαν τα αρχεία πρακτικών, εισηγήσεων και αποφάσεων δέκα (10) συνεδριάσεων του σώματος Δ.Σ. σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
- Αναρτήθηκαν στο site του φορέα (www.fdparnonas.gr) οι αποφάσεις του σώματος ΔΣ, μετά από ειδική διαμόρφωση των πρακτικών.
- Εξασφαλίστηκε η άμεση αναπαραγωγή, διανομή ή αποστολή των αποφάσεων ή εισηγήσεων στους κατάλληλους αποδέκτες, σύμφωνα με τις οδηγίες του Αναπληρωτή Διευθυντή.

Αναφορικά στη διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών του Φορέα.

- Ενημερωνόταν το πρωτόκολλο του φορέα καθημερινά με όλα τα εισερχόμενα και εξερχόμενα έγγραφα.
- Σε συνεργασία με τον Αναπληρωτή Διευθυντή, γινόταν ο χαρακτηρισμός /κωδικοποίηση των εισερχόμενων εγγράφων και ακολουθούσε η διανομή τους, εντός ή εκτός του Φορέα.
- Ενημερωνόταν καθημερινά το γενικό αρχείο εγγράφων του φορέα.
- Πραγματοποιήθηκαν κάθε φύσης διοικητικές εργασίες, όποτε αυτό κρίθηκε απαραίτητο για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών του φορέα (δακτυλογράφηση, αναπαραγωγή κειμένων, τευχοποίηση διαφόρων εντύπων, σφράγισμα φακέλων, επιμέλεια και αποστολή διαφόρων εντύπων, αποστολή fax κ.λπ.)
- Διαχειριζόταν καθημερινά το τηλεφωνικό κέντρο, το fax και το email του φορέα διαχείρισης: info@fdparnonas.gr.
- Υποδεχόταν και πληροφορούσε επισκέπτες στα γραφεία του Φορέα.
- Εξωτερικές εργασίες κλητήρα και μεταφορά υλικών, εξοπλισμού και προσώπων με τα οχήματα του Φορέα σε συνεργασία με το Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.
- Φρόντισε για την ασφάλεια και την καθαριότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων του φορέα.

Κεφάλαιο 9

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών. Το Γραφείο στελεχώνεται από ένα άτομο:

- Αγγελική Δήμα, ΠΕ Οικονομολόγος / Λογίστρια, Υπεύθυνη Γραφείου

Αρμοδιότητες γραφείου οικονομικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 21393/2006

Στις αρμοδιότητες του Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών των Φορέων Διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 7 του «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» [Υ.Α. υπ' αριθ. 21393 (ΦΕΚ747/Β/21-6-2006)] περιλαμβάνονται συνοπτικά οι λειτουργίες:

- Οικονομικής διοίκησης
- Λογιστηρίου
- Διαχείρισης προμηθειών
- Ταμειακής διαχείρισης
- Μισθοδοσίας και διαχείρισης θεμάτων προσωπικού

Ειδικότερα:

1. Οικονομική διοίκηση

- Η μέριμνα για τη τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Κανονισμό οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης του Φορέα.
- Η σύνταξη του προϋπολογισμού και του απολογισμού
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων προϋπολογισμών, ο εντοπισμός αποκλίσεων και η εισηγήση για διορθωτικές παρεμβάσεις.
- Η διαμόρφωση και παρακολούθηση του ταμειακού προγράμματος του Φορέα.
- Η μέριμνα για την κανονική είσπραξη των εσόδων του Φορέα και την έγκαιρη κατάθεσή τους.
- Η διαχείριση / αξιοποίηση των χρηματικών διαθεσίμων του Φορέα.
- Η διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών.
- Η κατάρτιση σχεδίων χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων του Φορέα σε συνεργασία με το Τμ. Πληροφόρησης, Δημοσιότητας και Εκπαίδευσης.
- Η μελέτη των οικονομικών καταστάσεων, η εξαγωγή συμπερασμάτων για την οικονομική πορεία και η διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας του Φορέα.

2. Λογιστήριο

- Η παροχή κάθε είδους στοιχείων για τη διαμόρφωση των οικονομικών προγραμμάτων του Φορέα.
- Τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Φορέα (Λογαριασμοί λογιστικού σχεδίου, βιβλία, καταστάσεις κ.λπ.) σύμφωνα με το υφιστάμενο λογιστικό σχέδιο.

- Η τήρηση των διαδικασιών ετοιμασίας των παραστατικών για τη διενέργεια εισπράξεων και πληρωμών μετά από έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών.
- Η παροχή στοιχείων για την κοστολόγηση των έργων και των υπηρεσιών του Φορέα.
- Η τήρηση υποχρεώσεων της ασφαλιστικής και φορολογικής νομοθεσίας.
- Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής κάθε δαπάνης του Φορέα, η έκδοση των σχετικών ενταλμάτων πληρωμών στο όνομα των δικαιούχων, η καταχώρηση αυτών στα αντίστοιχα λογιστικά βιβλία και ο έλεγχος της νομιμότητας της κάθε δαπάνης.
- Η παρακολούθηση των τραπεζικών και άλλων δανείων.
- Η τήρηση αρχείου με όλα τα παραστατικά έγγραφα και αποδεικτικά δαπανών.
- Η σύνταξη του ισολογισμού, των αποτελεσμάτων της χρήσης και όλων των απαιτούμενων οικονομικών εκθέσεων.

3. Προμήθειες

- Η τήρηση των διαδικασιών για την προμήθεια αναλωσίμων ή παγίων υλικών (Συγκέντρωση παραγγελιών από τις υπηρεσίες, έρευνα αγοράς, διενέργεια διαγωνισμών, ετοιμασία συμβάσεων κ.λπ.) που προβλέπονται στο κανονισμό προμηθειών του Φορέα.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών από τρίτους και της προμήθειας υλικών.
- Η τήρηση των διαδικασιών παραλαβής, αποθήκευσης και χορήγησης αναλωσίμων ή παγίων υλικών.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση των παγίων, καθώς και των κάθε φύσης αποθεμάτων υλικών του Φορέα.
- Τήρηση αρχείων προμηθειών, προμηθευτών και εξωτερικών συνεργατών του Φορέα.

4. Ταμείο

- Η διενέργεια όλων των εισπράξεων και πληρωμών που βασίζονται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- Η τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των ταμειακών πράξεων (Εκδίδει τα αποδεικτικά παραλαβής, συγκεντρώνει και καταχωρεί στα σχετικά λογιστικά βιβλία τις εισπράξεις εσόδων καθώς και των πληρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων).
- Η εκτέλεση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με Τράπεζες.
- Η απόδοση των κρατήσεων που γίνονται υπέρ τρίτων μέσα στις νόμιμες προθεσμίες.

5. Μισθοδοσία και διαχείριση θεμάτων προσωπικού

- Η τήρηση των διαδικασιών μισθοδοσίας προσωπικού. (Σύνταξη των μισθοδοτικών καταστάσεων του προσωπικού, εκκαθάριση μισθών και ημερομισθίων, παρακράτηση των εισφορών των ασφαλιστικών ταμείων του προσωπικού και μέριμνα για τις σχέσεις με τα ασφαλιστικά ταμεία).
- Η τήρηση του μητρώου του προσωπικού του Φορέα με συνεχή ενημέρωση των υπηρεσιακών μεταβολών του.
- Η τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις κάθε φύσης διοικητικές υποθέσεις του προσωπικού (προσλήψεις, στοιχεία ατομικής και οικογενειακής κατάστασης, εξέλιξη, αμοιβές, άδειες, απουσίες, βεβαιώσεις, πειθαρχικά κ.λπ.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόντα Κανονισμό και την εργατική νομοθεσία.
- Η παρακολούθηση και τήρηση των νόμων και των γενικών ρυθμίσεων της πολιτείας σε θέματα προσωπικού και εργασιακών σχέσεων.

Εργασίες γραφείου οικονομικών υπηρεσιών

Κατά το έτος 2013 εκτελέστηκαν από το Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών, οι παρακάτω οικονομοτεχνικές εργασίες για τους σκοπούς του προγράμματος του ΕΠΠΕΡΑΑ και στο πλαίσιο λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης, συνεπικουρούμενο από τον ανάδοχο που έχει αναλάβει την

παροχή υπηρεσιών Λογιστικής Υποστήριξης του (με βάση τη σύμβαση με ημερομηνία 15/11/2011, εγκεκριμένη με την υπ' αριθ. 31/2011 απόφαση του ΔΣ) και από τη Συντονίστρια του Προγράμματος του ΕΠΠΕΡΑΑ.

Αναφορικά στην Οικονομική διοίκηση, τη διαχείριση του Λογιστηρίου και τη διαχείριση του Ταμείου του Φορέα Διαχείρισης:

- Προετοιμασία και σύνταξη Μηνιαίου Δελτίου Δήλωσης Δαπανών (ΔΔΔ), Αποστολή σε ΕΠΠΕΡΑΑ (ταχυδρομικά και ηλεκτρονικά), αποστολή ΔΔΔ ηλεκτρονικά σε ΟΠΣ.
- Ενέργειες για την εκταμίευση χρημάτων από το ΕΠΠΕΡΑΑ (σύνταξη αιτήματος – και των λοιπών απαραίτητων αρχείων - και έγκρισή του από το ΔΣ, αποστολή του στο ΕΠΠΕΡΑΑ και έπειτα από την έγκριση της Κατανομής, αποστολή στον Υπόλογο των απαραίτητων εγγράφων για την εκταμίευση του ποσού). Οι παραπάνω εργασίες, μέχρι το τελευταίο στάδιο της εκταμίευσης του ποσού, εκτελούνται σταδιακά σε χρονικά ορίζοντα 2-3 μηνών.
- Επικοινωνία με τη Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΠΕΡΑΑ & με τμήματα του ΥΠΕΚΑ, του Υπ. Οικονομικών & του Υπ. Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας για ενημέρωση και για επίλυση διαφορών θεμάτων.
- Η μέριμνα για τη τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Κανονισμό οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης του Φορέα.
- Σύνταξη και αποστολή (ηλεκτρονικά και μη) στατιστικών πινάκων σε ΕΛΛΣΤΑΤ (τριμηνιαία και ετήσια), ΥΠΕΚΑ (μηνιαία οικονομικά στοιχεία για τη Δ39 & το Βιβλίο Μητρώου Δεσμεύσεων), σε Υπ. Οικ., Δ/νση ΔΕΚΟ (μέσω ΟΠΣ για το έτος 2012, τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία απολογισμού & αποτελεσμάτων χρήσης, μηνιαία στοιχεία Προσλήψεων-Αποχωρήσεων προσωπικού), σε Υπ. Οικ., ΓΛΚ, Δ/νση 22 Μισθολογίου (τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία Μισθοδοσίας, Ισοζύγια των λογαριασμών του Λογιστικού Σχεδίου '60' & '61' και αντίγραφα Μισθοδοτικών Καταστάσεων).
- Αποστολή στοιχείων για το προσωπικό και για οικονομικά, μισθοδοτικά, νομικά και λοιπά ζητήματα σε ΥΠΕΚΑ (διάφορα τμήματα), σε Υπ. Διοικητικής Μεταρρύθμισης, σε Υπ. Οικονομικών (Δ/νση ΔΕΚΟ).

Συγκεκριμένα:

- Αποστολή στοιχείων σε ΥΠΕΚΑ (Δ/νση Οικονομικού, Τμήμα Διοίκησης Οικονομικού) για την κατάρτιση Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Πολιτικής 2014-2017.
- Αποστολή στοιχείων για το Προσωπικό και για Οικονομικά – Νομικά ζητήματα σε ΥΠΕΚΑ (Γεν. Δ/νση Διοικήσεως, Δ/νση Νομοθετικού Έργου, Τμήμα Εποπτείας Νομικών Προσώπων).
- Αποστολή επιστολής σε ΥΠΕΚΑ (Δ/νση Οικονομικού, Τμήμα Διοίκησης Οικονομικού) σχετικά με την Κατάρτιση Προϋπολογισμού Εσόδων.
- Αποστολή Επιχειρησιακού και Στρατηγικού Σχεδίου του ΦΔ για την περίοδο 2014 - 2017, στο Υπ. Οικονομικών (Δ/νση ΔΕΚΟ) και στο ΥΠΕΚΑ.
- Αποστολή Πίνακα Απογραφής του Προσωπικού προς το Υπ. Διοικητικής Μεταρρύθμισης, Γεν. Δ/νση Κατάσταση Προσωπικού, Ομάδα Απογραφής.
- Τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Φορέα (Λογαριασμοί λογιστικού σχεδίου, βιβλία, καταστάσεις κ.λπ.) σύμφωνα με το υφιστάμενο λογιστικό σχέδιο.
- Η διαχείριση / αξιοποίηση των χρηματικών διαθεσίμων του Φορέα.
- Η τήρηση των διαδικασιών ετοιμασίας των παραστατικών για τη διενέργεια εισπράξεων και πληρωμών μετά από έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών.
- Η διενέργεια όλων των εισπράξεων και πληρωμών που βασίζονται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- Η τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των ταμειακών πράξεων (Εκδίδει τα αποδεικτικά παραλαβής, συγκεντρώνει και καταχωρεί στα σχετικά λογιστικά βιβλία τις εισπράξεις εσόδων καθώς και των πληρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων).

- Η απόδοση των κρατήσεων που γίνονται υπέρ τρίτων και των ασφαλιστικών εισφορών μέσα στις νόμιμες προθεσμίες.
- Η εκτέλεση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με Τράπεζες.
- Η τήρηση υποχρεώσεων της ασφαλιστικής και φορολογικής νομοθεσίας.
- Εξέταση διαφόρων σταλμένων εγγράφων από υπηρεσίες υπουργείων, Νόμων & Εγκυκλίων.
- Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής κάθε δαπάνης του Φορέα, η έκδοση των σχετικών ενταλμάτων πληρωμών στο όνομα των δικαιούχων, η καταχώρηση αυτών στα αντίστοιχα λογιστικά βιβλία και ο έλεγχος της νομιμότητας της κάθε δαπάνης.
- Τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων.
- Καταχώρηση στο Βιβλίο Εγκρίσεων και Εντολών Πληρωμής.
- Προετοιμασία των εγγράφων για την Ανάρτηση της Απόφασης Ανάλυσης δαπανών του ΦΔ στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ.
- Ενημέρωση αρχείων λογιστικού περιεχομένου.
- Αρχαιοθέτηση και οργάνωση των φακέλων του έργου, σύμφωνα με τις υποδείξεις της Διαχειριστικής Αρχής και έπειτα από παρακολούθηση σεμιναρίου, που διεξάχθηκε από το ΕΠΠΕΡΑΑ.
- Σύνταξη βεβαιώσεων & αποστολή τους προς μισθωτούς, προμηθευτές και αναδόχους του ΦΔ.
- Η παρακολούθηση των τραπεζικών λογαριασμών και η υποβολή δικαιολογητικών στην ΕΤΕ για την ανανέωση της γνωμάτευσης για τη νομιμοποίηση των εκπροσώπων.
- Η τήρηση αρχείου με όλα τα παραστατικά έγγραφα και αποδεικτικά δαπανών.
- Η σύνταξη του ισολογισμού, των αποτελεσμάτων της χρήσης και όλων των απαιτούμενων οικονομικών εκθέσεων του 2012.
- Σύνταξη Προϋπολογισμού 2013 και αποστολή του στο ΟΠΣ-ΔΕΚΟ του Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ.
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης του εγκεκριμένου προϋπολογισμού 2013 και σύνταξη Πιθανής Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του 2013 και αποστολή του στο ΟΠΣ-ΔΕΚΟ του Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ.
- Σύνταξη δηλώσεων & καταστάσεων και υποβολή τους στη ΔΟΥ Παρ. Άστρους και στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) του Υπ. Οικονομικών, μηνιαία και διμηνιαία.
- Συναντήσεις και συνεργασία με τα λοιπά τμήματα του Φορέα Διαχείρισης για ενημέρωση και για ενέργειες για την υλοποίηση των έργων και των προγραμμάτων του.
- Επικοινωνία και συνεργασία με άλλους Φορείς Διαχείρισης για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.
- Επικοινωνία και συνεργασία με τη Νομικό, τον Ορκωτό Λογιστή & το Λογιστή για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.

Αναφορικά στη διαχείριση των Προμηθειών του Φορέα Διαχείρισης:

- Τήρηση αρχείων προμηθειών, προμηθευτών και εξωτερικών συνεργατών του Φορέα, και συγκεκριμένα ενημέρωση Πινάκων Αναδόχων και Προμηθευτών βάση των εντύπων της Διαχειριστικής Επάρκειας.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών από τρίτους και της προμήθειας υλικών.
- Ειδικότερα, παρακολούθηση της εκτέλεσης των υπηρεσιών των αναδόχων, στα οποία είναι υπεύθυνο το προσωπικό των Οικονομικών Υπηρεσιών.
- Η τήρηση των διαδικασιών για την προμήθεια αναλωσίμων ή παγίων υλικών, που προβλέπονται στο κανονισμό προμηθειών του Φορέα.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση των παγίων, καθώς και των κάθε φύσης αποθεμάτων υλικών του Φορέα.

Αναφορικά στη Μισθοδοσία και τη διαχείριση θεμάτων προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης:

- Η τήρηση των διαδικασιών μισθοδοσίας προσωπικού. (Σύνταξη των μισθοδοτικών καταστάσεων του προσωπικού, εκκαθάριση μισθών και ημερομισθίων, παρακράτηση των εισφορών των ασφαλιστικών ταμείων του προσωπικού και μέριμνα για τις σχέσεις με τα ασφαλιστικά ταμεία, υποβολή Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης στο ηλεκτρονικό σύστημα του ΙΚΑ).
- Η τήρηση του μητρώου του προσωπικού του Φορέα με συνεχή ενημέρωση των υπηρεσιακών μεταβολών του.
- Η τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις κάθε φύσης διοικητικές υποθέσεις του προσωπικού (προσλήψεις, στοιχεία ατομικής και οικογενειακής κατάστασης, εξέλιξη, αμοιβές, βεβαιώσεις κ.λπ.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόντα Κανονισμό και την εργατική νομοθεσία.
- Σύνταξη της Συγκεντρωτικής Ετήσιας Κατάστασης Προσωπικού για το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας και ηλεκτρονική μηνιαία υποβολή του Προγράμματος Φυλάκων και Ξεναγών του Φορέα Διαχείρισης.
- Η παρακολούθηση και τήρηση των νόμων και των γενικών ρυθμίσεων της πολιτείας σε θέματα προσωπικού και εργασιακών σχέσεων.

Κεφάλαιο 10

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Ο Φ.Δ. αντιμετωπίζει τα ακόλουθα προβλήματα με σειρά σπουδαιότητας:

1. Καθυστερήσεις που επιβάλλονται στις δράσεις του Φ.Δ.

Το προτεινόμενο τροποποιημένο Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης του Φ.Δ. έγινε γνωστό στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. στα τέλη Μαΐου 2012, σε συνάντηση μελών του Δ.Σ. του Φ.Δ. και στελεχών του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. στην έδρα του τελευταίου. Στη συνάντηση παρουσιάστηκαν τα αναπτυξιακά έργα που πρότεινε ο Φ.Δ. για ένταξη στο Τ.Δ.Π.Π., και κυρίως η υλοποίηση του Βοτανικού Σταθμού στο Λεωνίδιο και το Δίκτυο Πεζοπορικών Διαδρομών Πάρνωννα. Η απάντηση από το Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. δεν ήρθε μετά από λίγες ημέρες, όπως το Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. μας είχε διαβεβαιώσει, αλλά μετά από σχεδόν πέντε μήνες. Η αρνητική απάντηση ως προς το Βοτανικό Σταθμό είχε ως αποτέλεσμα μεγάλη καθυστέρηση στην υποβολή του Τ.Δ.Π.Π., καθώς εκτός από τους πέντε μήνες αρχικής καθυστέρησης προστέθηκαν άλλοι δύο μήνες στην -επιτυχή τελικά- προσπάθεια της εκπόνησης των απαραίτητων τεχνικών μελετών για το έργο του Βοτανικού Σταθμού από το Δήμο Νότιας Κυνουρίας. Η καθυστερημένη υποβολή του τροποποιημένου Τ.Δ.Π.Π. συμπαρέσυρε και άλλες δράσεις του Φ.Δ. που εξαρτώνται από την έγκριση του Τ.Δ.Π.Π., όπως οι δράσεις του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας για τον εθελοντισμό και η παραγωγή εντύπων και υλικού ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης.

Το πρώτο σχέδιο Διεθνούς Διαγωνισμού Παρακολούθησης στάλθηκε στο τέλος Δεκεμβρίου 2011 στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. Έκτοτε, μετά από συνεχή τηλεφωνική και ηλεκτρονική επικοινωνία αποστολές μεταξύ του Φ.Δ. και του Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α., και πλήθος αλλαγών και μειώσεων του προϋπολογισμού (σε επίπεδο πλέον οριακό), η τελική αποστολή του σχεδίου Διεθνούς Διαγωνισμού Παρακολούθησης στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. έγινε στα μέσα Δεκεμβρίου 2012. Η απόφαση προέγκρισης από το ΥΠΕΚΑ υπογράφηκε στις 12 Μαρτίου 2013 και ο Διαγωνισμός πραγματοποιήθηκε στις 13 Μαΐου 2013 και οι συμβάσεις με τους αναδόχους των υπηρεσιών υπογράφηκαν στις 15 Οκτωβρίου 2013 (η υπηρεσία των ψαριών υπογράφηκε στις 15 Σεπτεμβρίου 2013). Η μεγάλη καθυστέρηση της έγκρισης και δημοσίευσης του Διεθνούς Διαγωνισμού Παρακολούθησης του Φορέα, που περιλαμβάνει παροχή υπηρεσιών παρακολούθησης από αναδόχους στα αντικείμενα των τύπων οικοτόπων, πανίδας και χλωρίδας (συνολικά 9 υπηρεσίες) ανέβαλε κατά πολύ την έναρξη του έργου παρακολούθησης. Με δεδομένη τη λήξη μέχρι τις 31 Οκτωβρίου του 2015 –υπάρχει διάστημα παρακολούθησης μικρότερο των τριών (3) χρόνων, το οποίο και θεωρείται επιστημονικά οριακά επαρκές για τη διεξαγωγή παρακολούθησης. Ειδικά για την Προστατευόμενη Περιοχή του Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού που έχουν γίνει λίγες καταγραφές και κυρίως σχετικές με την ορνιθοπανίδα της περιοχής, αυτό θα σήμαινε και μη ολοκληρωμένη καταγραφή όλης της βιοποικιλότητας της περιοχής και κατ' επέκταση και μη σωστή διαχείριση, προστασία και διατήρηση του μοναδικού πανιδικού και χλωριδικού κεφαλαίου της.

2. Διαρκής διατάραξη του συστήματος πληρωμών

Καταρχήν η παύση πληρωμών με το υπ' αριθμ. 103911/18-4-2013 έγγραφο της ΕΥΔ/ΕΠΠΕΡΑΑ έως την ολοκλήρωση ελέγχου από τον αρμόδιο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Για τον Φορέα; Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού δόθηκε η έγκριση για πληρωμή ανελαστικών δαπανών (υπ' αριθμ. 105156/30-5-2013 έγγραφο της ΕΥΔ/ΕΠΠΕΡΑΑ), καθώς, μετά από πρώτη διερεύνηση των ευρημάτων επί του πορίσματος των ορκωτών λογιστών.

Επίσης, ο ορισμός νέου υπολόγου διαχειριστή του έργου. Καταρχήν ο ορισμός του Φορέα Διαχείρισης ως υπόλογος-διαχειριστής του έργου του ΕΠΠΕΡΑΑ, και μάλιστα χωρίς την οποιαδήποτε λήψη διευκρινιστικών οδηγιών για την ορθή επιτέλεση αυτού του ρόλου, και έπειτα ορισμός νέου υπολόγου και επαναφορά στον αρχικό τρόπο ελέγχου.

Αποτέλεσμα της παύσης πληρωμών είναι οι Φορείς Διαχείρισης να αδυνατούν να ανταποκριθούν στις απαραίτητες για τη λειτουργία τους, πάγιες λειτουργικές ανάγκες καθώς και στην ομαλή υλοποίηση του προγράμματος για το οποίο είναι υπεύθυνοι μέσω του ΕΠΠΕΡΑΑ, όπως καύσιμα & έξοδα συντήρησης για τα οχήματα φύλαξης, λογαριασμοί ΔΕΗ, ύδρευσης, τηλεπικοινωνιών κ.λπ., μισθοδοσία του προσωπικού, ασφαλιστικές και φορολογικές εισφορές, οφειλές αναδόχων έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών κ.ά.

Σε συνέχεια της παύσης των πληρωμών, η διαδικασία αλλαγής υπολόγων - διαχειριστών παρέτειναν τα ανωτέρω προβλήματα.

Οι συνέπειες είναι πολλές, με κυριότερες την αδυναμία υλοποίησης της επόπτευσης – φύλαξης εν μέσω αντιπυρικής περιόδου, την επιβολή προστίμων, λόγω καθυστέρησης καταβολής των ασφαλιστικών και φορολογικών εισφορών, την εύλογη δυσφορία και δικαιολογημένη απειλή εκ μέρους των αναδόχων έργων, μελετών υπηρεσιών και προμηθειών για δικαστικές προσφυγές, ένεκα της μη καταβολής των οφειλομένων τους, τη δημιουργία εντυπώσεων στις τοπικές κοινωνίες ότι ο Φορέας Διαχείρισης είναι ασυνεπής ως προς τις οικονομικές του υποχρεώσεις, γεγονός που υποβαθμίζει τις με τόσο κόπο εδραιωμένες σχέσεις τους με τον Φορέα.

3. **Η αργή αποδοχή του πάρκου από την τοπική κοινωνία**

Η αργή αποδοχή του Φ.Δ. και των περιορισμών και όρων που συνεπάγεται η Προστατευόμενη Περιοχή από τον τοπικό πληθυσμό που ζει και δραστηριοποιείται εντός της προστατευόμενης περιοχής, και συχνά η αδιαφορία για την ανάγκη προστασίας και διατήρησης. Έχει επιτευχθεί η αναγνωρισιμότητα και μια ανερχόμενη αποδοχή, ειδικότερα με την αποτελεσματική δράση του προσωπικού του Τμήματος Πληροφόρησης, παρόλα αυτά είναι αναγκαία η συνεχής προσέγγιση όλων των εμπλεκόμενων στην προστατευόμενη περιοχή.

4. **Η αντιμετώπιση του έργου του Φ.Δ. αυστηρά ως project**

Η αντιμετώπιση του προσωπικού του Φορέα από Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. ως «παροδική κατάσταση», θέτοντας εμπόδια και απαγορεύσεις σε αιτήματα επιμόρφωσης, κατάρτισης, παρακολούθηση ημερίδων αμέσου ενδιαφέροντος κ.α. Η επιμόρφωση και κατάρτιση δεν σταματά με την απόκτηση κανενός πτυχίου, καθώς τα επιστημονικά πεδία των φυσικών επιστημών συνεχώς εξελίσσονται. Παραδείγματος χάριν, ο κλάδος της χαρτογράφησης εξελίσσεται με ραγδαίους ρυθμούς ακολουθώντας και τις εξελίξεις των ηλεκτρονικών υπολογισμών (λογισμικό και τεχνικός εξοπλισμός). Ακόμη, ο κλάδος της παρακολούθησης και διαχείρισης οικοσυστημάτων και ειδών συνεχώς εμπλουτίζει τη γνώση των βιολόγων και περιβαλλοντολόγων, κυρίως από μελέτες που πραγματοποιούνται στο εξωτερικό, με στόχο την ορθότερη διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών. Επίσης, ένας Φ.Δ. του οποίου το προσωπικό δεν μετέχει σε ημερίδες, συνέδρια, σεμινάρια κ.λπ. και επομένως δεν διευρύνει τις γνώσεις του, τις γνωριμίες του και την επαφή του με την πανελλήνια ή και διεθνή Κοινότητα Διατήρησης (Conservation Community) γρήγορα θα τείνει προς τη στασιμότητα, την απομόνωση και τον μαρασμό.

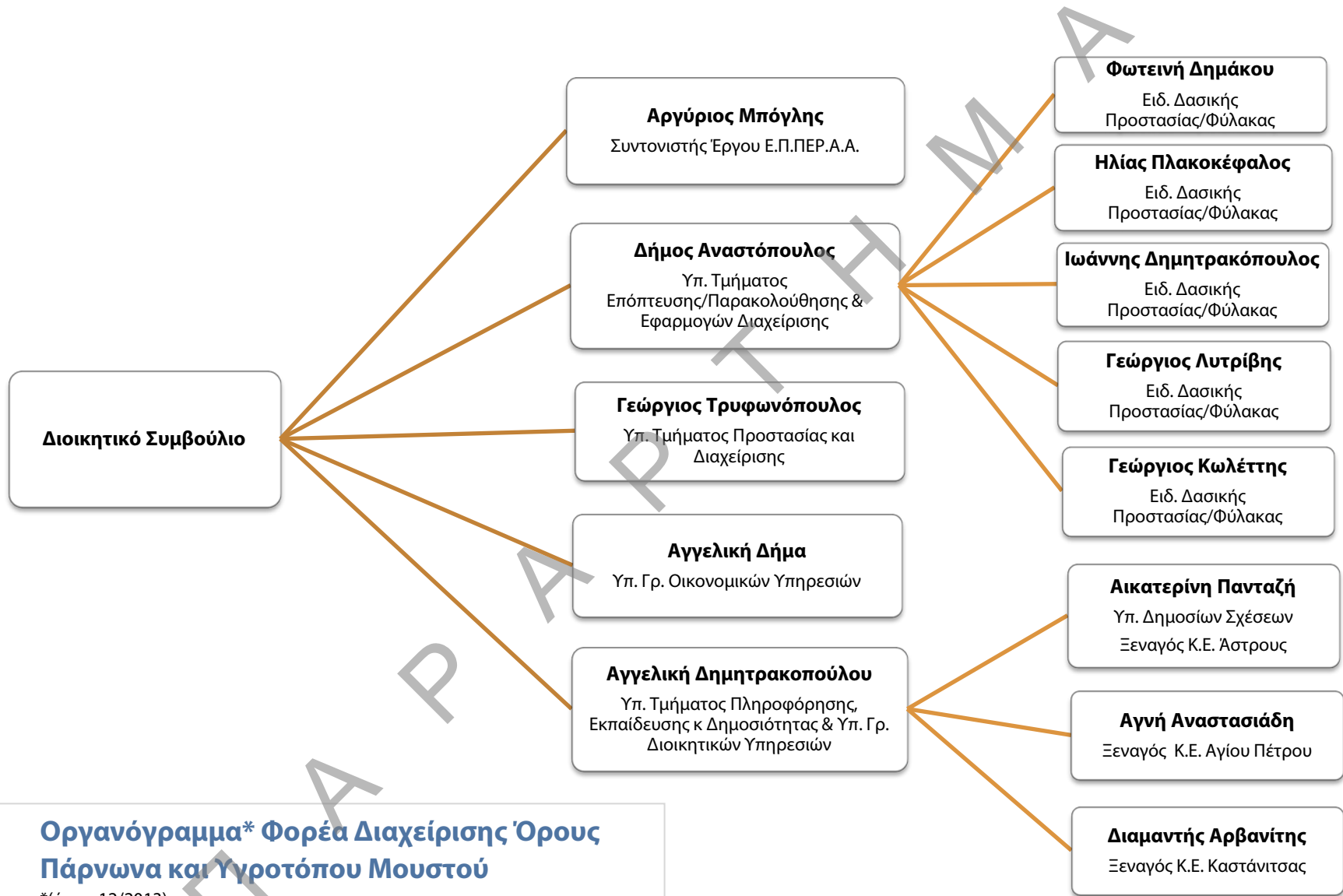
5. **Ανεπάρκεια προσωπικού φύλαξης - εποπτείας**

Ο αριθμός του προσωπικού παρουσιάζει πρόβλημα σε σχέση με τον αριθμό των φυλάκων δεδομένου ότι τα όρια χωρικής αρμοδιότητας του Φ.Δ. εξαπλώνονται σε δύο Νομούς (Αρκαδίας, Λακωνίας) καταλαμβάνοντας έκταση περί τα 1.147.000 στρέμματα. Είναι φανερό ότι με μόνο πέντε φύλακες είναι ανέφικτη η καθημερινή κάλυψη τόσο μεγάλων χιλιομετρικών αποστάσεων και η

ταυτόχρονη επόπτευση όλων των περιοχών προστασίας. Η διασπορά των φυλάκων και των οχημάτων τους σε τρεις περιοχές βοήθησε το έργο τους σε μεγάλο βαθμό αλλά και πάλι είναι αδύνατον να γίνεται εποπτεία σε βάρδιες καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας για να υπάρχει πλήρης έλεγχος των παράνομων δραστηριοτήτων στο πεδίο. Επίσης, με την υποβάθμιση που έχουν υποστεί μερικοί από τους ήδη υπάρχοντες φορείς (Πυροσβεστική Υπηρεσία, Δασαρχείο), λόγω περικοπών των απαραίτητων κονδυλίων, οι φύλακες μαζί με τους Ομοσπονδιακούς θηροφύλακες, είναι πλέον οι μόνοι που ελέγχουν τις περιοχές προστασίας καθημερινά και εφόσον οι βάρδιες απαρτίζονται από ένα μόνο άτομο (εκτός ειδικών περιπτώσεων) γίνεται κατανοητό ότι επιτελείται ένα αρκετά δύσκολο έργο και με μεγάλο προσωπικό ρίσκο για όσα έχουν επιτευχθεί, π.χ. κατά την προσπάθεια πυρόσβεσης.

6. Η μη δυνατότητα πώλησης προϊόντων προώθησης και η παροχή αμειβόμενων υπηρεσιών

Τέλος, πρόβλημα επίσης δημιουργεί η μη επιλεξιμότητα δαπανών μετακίνησης που αφορούν αυτοψίες. Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι οι Φ.Δ. τυπικά είναι προγράμματα (project), αλλά ουσιαστικά είναι μια υπηρεσία του Υ.Π.Ε.Κ.Α. με πλήρεις αρμοδιότητες όπως αυτές περιγράφονται στον Ν. 2742/1999 και ο λόγος που λειτουργούν ως project είναι επειδή το Υ.Π.Ε.Κ.Α. δεν δύναται προς το παρόν να τους χρηματοδοτήσει με άλλο τρόπο. Η δε γνωμοδότηση επί Μ.Π.Ε. είναι ζωτικό κομμάτι της λειτουργίας των Φ.Δ., τόσο για την προστασία όσο και για το κύρος τους στην τοπική Δημόσια Διοίκηση και κοινωνία.

**Οργανόγραμμα* Φορέα Διαχείρισης Όρους
Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού**

*(όπως 12/2013)

Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού

Άστρος Αρκαδίας, ΤΚ 22001
Τηλ. 27550 22021 Φαξ. 2755 022025
@: info@fdparnonas.gr, WEB: www.fdparnonas.gr

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013»
«Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού»

Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΤΠΑ

ΕΠΠΕΡΑΑ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης